

Upravništvo. Ljubljana, Knafljeva 4.
— Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.
Računi pri pošti čez zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga čisto 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za tuzemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125; Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455; Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1, telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

Politika Pirenejskega polotoka

Ves čas, kar traja evropska politična napetost, je znaten del pozornosti obrnjen na Pirenejski polotok, čeprav se je po končani državljanski vojni tamkaj položaj pomiril in ne izhaja od španskih homati nič več nevarnost za evropski mir kakor še do nedavna. Lega Pirenejskega polotoka je pač taka, da je pomen tega predela za evropske politične zadeve tako izredno velik kakor malokateri drugega področja. Posebno velja to, odkar se je eno od ognjišč evropskih političnih nasprotij ustallilo ob Sredozemskem morju, ki predstavlja Pirenejski polotok tako rekoč stražo ob njem, ob vhodu vanj.

V teku zadnjih tednov se opaža, da se razmerje med polotokom in evropskimi tabori razvija v znamenju jasnejšega opredeljevanja. Pri tem pa odločilni koraki ne izhajajo od Španije, marveč od nje zapadne sosedice, od Portugalske. Znano je stališče, ki ga je bila zavzemala Portugalska napram državljanski vojni v Španiji. Njene simpatije so bile ves čas na strani generala Franca in kazale so se tudi dejansko, daš manj v konkretni podpori nego v idejnih pritrjevanjih. Nikogar ni tako stališče presenečalo. Zakaj režim gospoda Salazarja, ki bi se mogel najbolj primerjati z nekdanjim Schuschniggom v Avstriji, je že po svoji naravi tak, da mu je bila uporniška akcija bližja nego politika levčarske španske vlade. Se posebej se je naglašalo, da se Salazarjeva vlada boji zase za primer, da bi bili v državljanski vojni zmagali predstavitelji ljudske fronte, kajti naravno je, da je imela ljudska fronta tudi na Portugalskem jako močne pristaše, ki jim je Salazarjev režim vse prej ko simpatičen.

Ker so bile za časa državljanske vojne na Španskem vloge tako razdeljene, da je bila politika ne le Francije, marveč tudi Velike Britanije bliža Madridu nego Burgosu, se je ohladilo razmerje med Londonom in Lizbono, razmerje, ki je urejeno že skozi stoletja v znamenju najboljšega prijateljstva in celo zavezništva. Malokje je tradicija zavezniških odnosov tako stara in tako trdna kakor tu. Zato si je marsikdo za časa španskih borb zastavil vprašanje, kaj bi se zgodilo, ako bi se bila iz tega res razvila evropska vojna, ki bi zahtevala, da se Portugalska deklarira napram Londonu. Ali bi se bila prekršila stoletna tradicija? V splošno olajšanje vseh Portugalcev se ta alternativa ni postavila in z likvidacijo državljanske vojne je stopilo razmerje med Londonom in Lizbono zopet v stare tire. Sedaj pa je nastala nova dilema: kakšno bo stališče Portugalske v novi evropski napetosti, ki jo je sprožila okupacija Češkoslovaške?

Odgovor je podal pred nedavnim predsednik portugalske vlade Salazar, ki se je v polnem obsegu postavil na osnovo tradicionalnega portugalsko-britanskega prijateljstva ter podal izjavo, da je Portugalska trdno odločena ostati zvesta tej zvezi in sicer pod vsakršnimi pogoji. Malo nato so predstavniki britanske vlade v parlamentu s priznanjem vzeli na znanje deklaracijo Portugalske ter s svoje strani dodali, da ima Velika Britanija prav take vodilne ideje. Zagotovili so zavezništvo državo, da bo vedno in v vseh pogojih deležna britanskega prijateljstva, in če bo treba, zaščitite. S tem je bila pred evropsko politično javnostjo podana s popolno jasnostjo deklaracija o trdni angleško-portugalski zvezi.

Portugalska izjava ni mogla nikogar presenetiti, čim je minila notranja vojna na Španskem in ni bilo več nobenega razloga, da bi se Portugalska izneverila svoji tradicionalni politiki. Pač pa so pravi tehnični razlogi govorili za to, da se država nasloni na Veliko Britanijo, od slej še bolj kakor v preteklosti. Izmed razlogov, ki so tudi zdaj odločali o taki politiki, je dovolj, ako opozorimo na kolonialne zadeve. Že ponovno se je pojavila pobuda, naj bi Portugalska odstopila nekaj od svojih kolonij v Afriki, da se z njimi satirajno nemške zahteve po obnovi kolonialnega gospostva. V dobi, ko je tako rekoč vse v teku in ko se radikalno spreminjajo mednarodni politični odnosi, bi se mogla naznačena pobuda, ki se je doslej še vselej demantirala, obnoviti v nepričakovanih kombinacijah. Zato je prevladovalo v Portugalski mnenje, da je najzanesljivejše mesto zanj na britanski strani, ki ima glede kolonij prav enake interese.

Zelo je značilno, da se je bil te dni podal na pot v afriške kolonije predsednik portugalske republike Carmona. Njegov namen je posetiti kolonialno posest in s tem podčrtati in ojačiti vezi, ki jo vežejo na matično državo. Obe večji koloniji, ki jih ima Portugalska v Afriki, mejita na bivše nemško kolonialno ozemlje. Danes, ko se uveljavljajo v mednarodnih političnih odnosih parole življenjskih prostorov, za Lizbono ni

POGAJANJA V MOSKVI NE PRIDEJO NAPREJ

Poluradne sovjetske, angleške in francoske vesti si močno nasprotujejo

London, 22. junija. z. Glede pogajanj v Moskvi prihajajo tako nasprotujoče si vesti, da tega misterija skoro ni mogoče več razumeti. Vse do zvečer so prihajale vesti, ki so druga drugo pobijale. Po razgovorih, ki so bili v sredo popoldne od 17. do 19. ure v Kremliju, je bil objavljen v Parizu kratek komuniké, v katerem je bilo napovedano, da je sporazum v načelu že dosežen. Komuniké je navajal, da obstojajo samo še nekatera neresena vprašanja, ki se v glavnem nanašajo na one države, za katere naj bi Anglija, Francija in Rusija solidarno prevzele jamstvo.

Ob 10. zvečer je na nekem banketu govoril zunanji minister lord Halifax, ki je med drugim izjavil, da je Anglija šla še nadalje po poti popuščanja v želji, da se čim prej doseže sporazum.

Ob 11. zvečer pa je kakor bomba učinkoval komuniké uradne sovjetske agencije Tas, ki je navajal, da tudi poslednji angleško-francoski predlogi ne ustrezajo željam moskovske vlade ter da pogajanja niso bistveno napredovala. Današnji londonski tisk obširno razpravlja o teh komunikéih in izjavah in si jih ne zna raztolmačiti. Kljub temu pa v londonskih krogih še vedno prevladuje optimizem, čeprav ni več govora o skorajšnjem pod-

pisu pakta, ki so ga včeraj splošno pričakovali že za soboto.

Sovjetski komuniké

Moskva, 22. junija. w. Listi so objavili naslednji uradni komuniké agencije Tas: »Komisar za zunanje zadeve Molotov je sprejel včeraj angleškega poslanika Seedsa, francoskega poslanika Naggyara in g. Stranga, ki so izročili nove angleško-francoske predloge. Ti predlogi v bistvu le obnavljajo prejšnje predloge Anglije in Francije. V krogih zunanjega komisarata izjavljajo, da novi angleško-francoski predlogi ne pomenijo bistvenega napredka v primerih s prejšnjimi predlogi.«

Komuniké je izšel šele 7 ur po včerajšnjem sestanku Molotova z zastopniki Anglije in Francije. To zakasnenje tolmači, da jo v tem smislu, da je bil Molotov najprej pri Stalinu, kateremu je poročal o poteku pogajanj, nakar je šele agencija Tas objavila svoje poročilo.

Včeraj je bil četrti sestanek

Moskva, 22. jun. br. Pogajanja za pogodbo o vzajemni pomoči Anglije, Francije in Rusije, so se danes nadaljevala. Popoldne

so se danes v Kremliju znova sestali komisar za zunanje zadeve Molotov, njegov pomočnik Potemkin, angleški delegat Strang ter veleposlanika Seeds in Naggyar. Razgovor je trajal pičlo uro. O njem do večera ni bilo mogoče izvedeti nikakih podrobnosti.

Angleški komuniké

o četrtem sestanku

London, 22. junija. AA. Reuter poroča iz Moskve: Angleški odposlanec William Strang, angleški veleposlanik v Moskvi William Seeds in francoski veleposlanik Paul Naggyar so imeli danes konferenco v Kremliju s sovjetskimi komisarjem za zunanje zadeve Molotovim. Navzok je bil tudi pomočnik zunanjega komisarja Potemkin.

Nemška pogajanja z Rusijo

London, 22. junija. o. »Times« poroča iz Berlina, da se bo v nekaj dneh vrnil na svoje mesto v Moskvi poslanik Schullenburg. Odkar so se pričela angleško-ruska pogajanja kaže Nemčija čedalje več volje, da prizna Rusiji največje koncesije. Govore, da bo Nemčija dovolila Rusiji kredit 300 milijonov mark.

»Daily Express« poroča iz Berlina, da je dal kancelar Hitler zunanjemu ministru obširna pooblastila za pogajanja z Rusijo.

Pariz, 22. junija. d. Listi poročajo iz Moskve: Tu se trdovratno vzdržujejo vesti, da se bodo v zadnjih letih zelo omeje. Ni gospodarski odnosi med Nemčijo in Rusijo s pogajanjimi v najkrajšem času bi stveno zboljšali. Listi opozarjajo znova na migljaje Molotova v njegovem govoru 31. maja na kongresu sovjetov, ko je izjavil: »Ni izključeno, da se bodo v tej smeri pričela pogajanja.«

Pogajanja med Japonsko ter Italijo in Nemčijo

London, 22. junija. o. V dobro poučenih italijanskih krogih menijo, kakor poročajo angleški listi iz Rima, da je sestanek japonskih poslanikov v Italiji in Nemčiji v Berlinu povečal upanje v skorajšnji pristop Japonske k nemško-italijanski vojaški zvezi. Pogajanja se bodo bržkone zavlekla ker zahteva Japonska, naj ji Nemčija in Italija prisločita takoj na pomoč, če bi nastal japonsko-ruski spor.

Halifax o angleški zunanji politiki

„Končni cilj angleške vlade je preprečiti vojno“

London, 22. junija. br. Snoči so tu priredili v čast lordu Halifaxu intimno večerjo, na kateri se je angleški zunanji minister v svoji zdravici dotaknil tudi nekaterih perečih zunanje-političnih vprašanj. Njegove izjave so vzbudile v političnih krogih veliko zanimanje. Posebej je zunanji minister v svojem govoru poudaril, da hoče Anglija koncentrirati okrog sebe vse one, ki enako mislijo kakor Angliji, a pri tem nima namena, da bi s to koncentracijo prijateljskih sil izvedla kakršnokoli sovražno akcijo proti drugim državam. Zato je Anglija dala nekaterim državam garancije, da jim bo pomagala, če bi se morale boriti za svojo samostojnost in za svoje življenjske interese. V svojem govoru je zunanji minister omenil tudi pogajanja z rusko vlado in je naglasil, da ima tudi ta angleška diplomatska akcija prav isti namen, kakor ga je spočetka obeležil. Izrazil je trdno upanje, da bo dosežen pakt o medsebojni pomoči z Rusijo. Angleško postopanje je dobro premišljeno in je bilo doslej povsod pravilno razumljeno. Angleški narod točno pozna

politiko angleške vlade in se zaveda, da moč Velike Britanije naglo narašča. Končni cilj angleške vlade je preprečiti vojno in delovati v konstruktivnem smislu za mir. Angleška vlada pa ve, da narod trdno vztraja pri svoji svobodi, in da v tem ne zaostaja noben pripadnik angleškega imperija.

Nazadnje je lord Halifax omenil še spor zaradi blokade v Tencinu. Izrazil je mnenje, da je spor nastal prav za prav le spričo nesporazumljenja v razlagi angleške politike.

Chamberlainu je odgovoril Churchill, ki je poudaril, da je Halifax državnik, ki bo z vso odločnostjo branil angleško čast. Poudaril je, da je angleška vlada že dokazala, da jo v resnici navdaja želja po miru. Prav spričo te želje so bile posameznim državam podane garancije, ki jih bo Anglija izpolnila do kraja. Miroljubnost angleškega naroda ni njegova slabost. Ko bi nastopil najresnejši primer, bi ves narod kakor en sam moč izpolnil svojo dolžnost.

Danes bo podpisana francosko-turška zveza

Strateška važnost zvezne pogodbe za ohranitev statusa quo v Sredozemskem morju

Pariz, 22. junija. z. Jutri bo podpisana francosko-turška zvezna pogodba, ki obsega dva dela. Prvi del se nanaša na politični sporazum in na medsebojno pomoč, drugi pa na priključitev aleksandretskega sandžaka k Turčiji. Turčija se je odrekla vsem svojim nadaljnjim zahtevam v Siriji in se je obvezala, da bo ustavila vso tozadevno propagando.

V Parizu prevladuje vtis, da je Francija plačala Turčiji za ta sporazum maksimalno ceno, ki se da opravičiti le z napeitnim mednarodnim položajem. Bonnet je tudi v zvezi s tem izjavil v zunanje-političnem odboru poslanske zbornice, da bo verjetno julija ali avgusta prišlo do merjenja moči med demokratskimi in totalitarnimi državami. V tem posledu bo čvrstost mirovne fronte na vzhodu zelo važna. Strateški položaj Turčije bo igral pri tem zelo veliko vlogo.

Francosko-turški pakt izpolnjuje jamstva, ki sta jih prevzeli Anglija in Francija napram Rumuniji in Grčiji, na drugi strani pa zagotavlja zvezo Francije in Anglije z Rumunijo in Rusijo, pri čemer bosta angleška in francoska mornarica služili obenem za kritje Turčije. To sodelovanje pa služi obenem varnosti v vzhodnem delu Sredozemskega morja.

V ostalem je zanimivo, da merodajni francoski krogi slej ko prej čvrsto verujejo v čimprejšnji sporazum z Rusijo in je tudi malo verjetno, da bi v nasprotnem primeru tako zelo pospešili sklenitev pakta s Turčijo.

»Journal« piše o francosko-turškem dogovoru: Posebno važna je okoliščina, da se bodo Turki s to pogodbo formalno zavezali,

kakor ne more biti vseeno, kako se bo razpletal za naprej kolonialni problem. Carmona bo po zaključnem obisku portugalskih kolonij poseetil tudi Južnoafriško unijo, kar še posebno zgovorno pripoveduje o skuenih interesih Portugalske in Britanije ter njenega afriškega dominiona.

Politika Lizbone pomeni močen argument v seriji onih, ki vplivajo na Francovo Španijo, da se poprime načela stroge nevtiralnosti. Politika Portugalske, ki ima tudi režim, ki ga ni mogoče imenovati demokratičnega, bo nedvomno močno vplivala tudi na politiko Madrida.

Vedno resnejši položaj na Daljnem vzhodu

Japonska zahteva, da morajo vse tuje ladje zapustiti Svatov, je bila odklonjena

Svatov, 22. junija. AA. (Reuter). Japonske pomorske oblasti so poslale tujim ladjam v luki Svatov ultimatum, da naj danes do 13. ure zapustijo luko, češ da ne morejo prevzeti odgovornosti za varnost tujcev in tujih ladij po tem roku. V luki se nahajata angleški rušilec »Tainite« ter ameriški rušilec »Pillsbury«.

Angleške pomorske oblasti so izdale nalog, da rušilec »Tainite« ostane še nadalje v Svatovu, da štiti interese angleških državljancev. Enako bo ostal še nadalje v luki ameriški rušilec »Pillsbury«. Angleški parnik »Jong-Cau« ter norveški parnik »Proponent« bosta izvršila evakuacijo angleških ter norveških žensk in otrok, kakor tudi onih Angležev in Norvežanov, ki želijo zapustiti Svatov.

Japonski ultimatum se tiče vseh tujih parnikov, ki se nahajajo v luki Svatov in ne samo vojnih ladij. Jutri bosta prispela v Svatov še angleški rušilec »Scout« in ameriška vojna ladja »Ashville«.

Amerika poslala nove vojne ladje v Svatov

Washington, 22. junija. w. Mornariško ministrstvo je objavilo, da je poveljnik ameriškega vojnega brodogradila v vzhodni Aziji, admiral Yarnell, sporočil japonskim mornariškim oblastem, da bodo ameriške vojne ladje ostale v kitajskih lukah vse dotlej, dokler bodo potrebne za zaščito ali za pomoč državljanom Zedinjenih držav. Namesto da bi odpoiskal ameriškega rušilca, ki je zasidran v luki Svatovu, kakor so zahtevali Japonci, je po poročilu »Associated Press« odredil admiral Yarnell, naj odpluje v Svatov tudi rušilec »Pope«, ki je že prispel tjakaj. V Svatov so odplule iz Hongkonga tudi nekatere ameriške topničarke.

Japonska še ni predložila svojih zahtev

Tokio, 22. junija. AA. (Havas). Iz dobro obveščenih virov poročajo, da je japonska vlada na današnji dopoldanski seji, ki ji je predsedoval Arita, razpravljala o točnem formuliranju japonskih zahtev glede Tencina, da bi potem lahko odgovorila na prikrit poziv lorda Halifaxa, ki ga je spreговорil v svojem govoru v zgornjem domu 21. t. m. Na seji ni bil sprejet noben sklep. Razprava se bo nadaljevala jutri na seji ministrskega sveta. Člane vlade so opozorili, naj hite z določnimi izjavami o japonskih zahtevah.

Chamberlainove izjave v spodnji zbornici

London, 22. junija. AA. (Reuter). Predsednik vlade Chamberlain je v spodnji zbornici danes izjavil, da je vse pripravljeno za izselitev angleških žensk in otrok iz Svatova. Japonske pomorske oblasti so objavile, da bodo olajšale izseljevanje in spoštovale angleško imovino. Na angleško področje v Tencinu prihajajo zadostne količine svežih živil, vendar so omejitve ostale nespremenjene. Narejen je tudi že razpored za pospešeno izselitev angleških žensk in otrok iz Tencina. Dve angleški vojni ladji ostaneta za zdaj v Tencinu. Dobava hrane prebivalstvu na Kulangsiju je otežkočena, ker je prekinjeno dovažanje življenjskih potrebščin z Amoja in s kopnega, ni pa še težav za nabavo življenjskih potrebščin z ladjami, ki pripadajo tretjim državam.

Glede Tencina, kjer je položaj postal še ostriši, se seveda nadejamo, da bi se bilo mogoče razgovorjati o tem vprašanju kot o lokalni stvari. Če pa ta pogajanja ne bi uspela, razpravljamo o tem, kakšen drugačen korak bi mogli storiti.

Kitajski protisunek pri Svatovu

Tokio, 22. junija. o. Kot odgovor na japonsko ofenzivo pri Svatovu so kitajske čete nastopile pohod proti mestu. Deveta kitajska armija pod poveljstvom generala

Vušiveja prodira vzdolž reke Han in sicer severno od Svatova, 157. kitajska divizija pa jugozapadno od Svatova. Istočasno korakata 158. kitajska divizija iz pokrajine Kwantunga proti vzhodu. Vzhodno od mesta Kantona so hudi boji in se je morala japonska vojska že umakniti. Na severu pokrajine Kiangsi je japonska ofenziva popolnoma propadla. Na reki Jangce so v pokrajini Hopei Kitajci potopili več japonskih transportnih ladij.

Srditi boji severno od Tencina

Tiencin, 22. junija. AA. (Havas). Japonske vojske oblasti so nalepile lepake na postaji v Tiencinu z opozorilom, da so podvezle izredne varnostne ukrepe za vlake, ki prihajajo iz pokrajine Tangsana, 90 km severno od Tiencina, kjer se bijejo srčiti boji med Japonci in kitajskimi četaši.

Mornariški razgovori v Singapuru

Singapur, 22. junija. AA. (Reuter). Danes so se začeli razgovori med britanskimi in francoskim kopenskim in mornariškim štabom o obrambi daljnovezhodnih posesti. Konferenca se udeležuje 44 častnikov generalnega štaba obeh držav. Razpravljali bodo tudi o najnovejših dogodkih v Svatovu.

Aktivnejša ruska politika na Daljnem vzhodu

London, 22. junija. o. »Times« poročajo, da je ruski poslanik na Kitajskem Orelski prispel v Moskvo ter predložil vladi poročilo o vojaškem položaju na Kitajskem. Za novega vodjo oddelka za Daljni vzhod v ruskem komisarjatu za zunanje zadeve je bil imenovan Lozovski, ki je dolgo časa bival na Kitajskem in ima tamkaj dobre zveze. Imenovanje Lozovskega tolmači kot namen ruske vlade, da bo pričela od slej aktivnejšo politiko na Daljnem vzhodu.

Italijanski glas o položaju

Rim, 22. junija. AA. Diplomatični urednik agencije Stefani piše: Ko se je za padni plutokratski tisk znašel pred odločnimi nameni Japonke, se je zatekel k pretresnim sankcijami in mefodam gospodarske blokade, preizkušene še za časa Edena. Takrat je imela ta blokada tako negativen rezultat, da so se ji morali opovedati celo oni, ki so jo izvrševali. Grožnja z vojaškimi ukrepi se je pojavila potem, ko so ostale okropeje s sankcijami brezuspešne. V Singapuru se vrši neke vrste vojni posvet, ki se ga udeležujejo visoki poveljniki angleških in francoskih vojaških sil na Daljnem vzhodu. Demokratiški tisk ni dal nobenih obvestil glede sklepanja, na se sprejeli na tej konferenci, toda ni težko uganiti, o čem se na konferenci menijo. Niti proti Japoncem, niti proti osi v Evropi ni mogoče ničesar ukrepati. Japonska kontrolira vse kitajske vode in otoke. Hongkong nima več neposrednih zvez z zaledjem. To je izolirano oporišče, ki nima možnosti za odpor. Tudi Indokina se ne more braniti, ker je izven skrajne obrambe Singapura. Razen tega obstoja v Franciji bojzen, da je sklenil Siam tajno pogodbo z Japonsko. Poskus obkoljevanja v Evropi in kompromitiranje z Moskvo lahko samo poslabšajo položaj.

Anglija in Arabija

London, 22. junija. br. Nekateri srednjeevropski listi so zadnje dni objavili vesti, da je angleška politika v arabskih deželah doživela nov polom. Po teh vesteh je Saudova Arabija napovedala prelom z Anglijo, če angleška vlada nemudno ne spremeni svoje dosedanje palestinske politike. Te vesti so bile danes od pristojnih arabskih faktorjev odločno demantirane.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Kralj Jurij spet v Londonu

Angleški narod je priredil včeraj kraljevski dvojici po povratku v domovino nepopisne ovacije

Southampton, 22. junija. AA. (Reuter) Kralj Jurij in kraljica Elizabeta sta se danes po večtedenski odsotnosti v Ameriki vrnila na angleška tla. Ko se je kralj »Empress of Britain« blizu Southamptonu je kralj izročil kapitanu, njegovemu pomočniku in nekemu ladjemsku častniku odlikovanje Viktorijinega reda, drugim službujočim častnikom pa razne darove. Dež in slabo vreme nista vplivala na ljudstvo, ki se je v velikem številu zbralo na obali in prirejalo manifestacije kralju in kraljici. Pred vzhodom v Southamptonu je mnogo jaht in drugih izletniških ladij odplulo kr. ladij naproti sredi med vojnimi ladjami, kjer so stali v vrstah in vzklíkali kralju in kraljici ter ju pozdravljali ob njuni vrnitvi v domovino. Z izletniških ladij so odmevali vzklíki v pozdrav, z rušilcev so pa grmeli topovi.

»Empress of Britain« se je zadržala ob 14.50. Na ladjó so prišli kraljica Mary z vojvodo in vojvodinjo Gloucestrsko in Kentsko in obema princesama ter več mornariškimi odličniki. Medtem ko so eskadrilje letal plule nad ladjó, sta se kralj in kraljica izkrcala. Bila sta zelo dobre volje in sveža. Kralj je bil v uniformi, kraljica pa v modri toaleti. Ko so ju pozdravili zastopniki krajevnih oblasti sta se kralj in kraljica s princesama in drugim spremstvom odpeljala na železniško postajo med viharimi ovacijami velikanske množice, ki je več ur čakala na prihod kr. ladij.

Ob 17.24 sta kralj Jurij in kraljica Elizabeta prispela v London. Nekaj minut pred prihodom sta obe zbornici prekinili svoje seje, da bi se člani mogli udeležiti sprejema na pomolu pred Westminsterom. Ob vsej poti, po kateri je šel sprevod, so stale velike množice ljudstva. Svečan sprejem na postaji Waterloo je bil zelo kratek. Kralj se je razgovarjal s Chamberlainom, nato pa je v spremstvu kraljice Elizabete in kraljice Mary šel skozi spalir, ki so ga tvorili člani vlade in diplomatskega zbora. Pri tem je izkazal po-

sebno pozornost ameriškemu veleposlaniku Kennedyju. Kralj in kraljica sta se odpeljala v Buckinghamsko palačo v odprtem vozu in sta vsa nasmejana odzdravljala navdušeni množici ljudstva, ki je mahala z angleškimi in ameriškimi zastavami in z napisi »Dobrodošli«. Ko je svečan sprevod šel mimo skupine članov parlamenta, je začelo mahanje s cilindri in robci. Zvonovi s stolpa westminstrske opatijske so babil k svečani zahvalni molitvi. Častni topovski streli in glasovi siren z ladij na Temzi so dali sprejemu še večji poudarek. Ko je svečan sprevod šel mimo Kenotafa, je nenadno zavladala tišina. Kralj Jurij je salutiral, kraljica in princesinji pa so se poklonile.

Dobrodošlica parlamenta

London, 22. junija. AA. (Reuter) Ministrski predsednik Chamberlain je v spodnjem domu predložil osnutek dobrodošlice Nj. Vel. kralju in kraljici. Pri tej priliki je dejal: Brez pretiravanja se more reči, da so bile manifestacije lojalnosti in zvestobe, ki so jih ljudske množice v vsakem kraju priredile našemu kralju in kraljici za časa njegove potovanja po Ameriki, izraz odkritosrčne udanosti. Videli smo, kako je ta obisk pokazal na najimpresivnejši način ne samo pomen krone za angleško skupnost narodov, pač pa tudi, kako ljudje izražajo lojalnost kroni. Velikasten sprejem, ki sta ga priredila predsednik Zedinjenih ameriških držav in ameriški narod, je to ponovno dokazal in je moral očarati njuni veličanstvi. Prepričan sem, da je ta sprejem zbudil veliko hvaležnost vseh angleških državljanov po vsem angleškem imperiju. Vsi so bili globoko ginjeni nad toplimi pozdravi, naslovljenimi kralju in kraljici, kakor tudi nad prepričevalnimi dokazi simpatij in prijateljstva, ki navdaja narod Zedinjenih ameriških držav in združene kraljevine. Chamberlainov predlog je bil glasno sprejet.

Göbbels o nemških zahtevah

Berlin, 22. jun. AA. (DNB). Povodom včerajšnjega dneva nastopa poletja je propagandni minister Dr. Göbbels imel na olimpijskem stadionu pred 22.000 poslušalci govor, v katerem je med drugim dejal: Države se delijo v take, ki kaj imajo, in take, ki ničesar nimajo. Narod z 80 milijoni prebivalci ne more biti na večne čase izključen pri delitvi bogastva sveta. Ako bi se poskušilo to napraviti, potem bo mir stalno visel v zraku. Nemčija ne želi miru, osnovanega na varnosti, temveč na dejstvih. Kar smo ponovno zavzeli, to nam pripada, toda obstojajo še stvari, ki nam pripadajo in ki jih še nismo dobili. Kadar govorimo o kolonijah, potem

pravijo Angleži: Vse se lahko reši mirnim putem! Potem nam nam takoj jutri vrnejo naše kolonije. Dr. Göbbels je energično protestiral proti vmešavanju Angležev v vprašanje Gdanske. Nihče ne dvomi je dejal Göbbels, da je Gdansk nemško mesto. London bi boljše delal, da bi se brigal za svoje zadeve. Anglija se nahaja na najboljši poti, da izgubi svoj položaj v Arabiji in na Daljnem vzhodu. Zato bi morala biti zainteresirana na hitri rešitvi vprašanja Gdanske in koridorja. Nemčija je postavila svoje zahteve ter želi garancijo za svoj življenjski prostor. Ako bodo v Londonu, Parizu, Varšavi gluhi, bo to samo njihova škoda.

Drugo gostovanje ljubljanske opere v Trstu

Ogromno zanimanje Tržčanov in okoličanov — Borba za vstopnice — Razprodano gledališče

Trst, 22. junija. k. Ni še zabledel spomin na velike uspehe, ki jih je žel ljubljanski operni ansambel pred dvema letoma ob priliki svojega prvega gostovanja v Trstu, ko je nepisno navdušil tisočglavo pestro občinstvo iz Trsta, okolice in tudi iz oddaljenih krajev dežele s Smečanovo »Prodano nevesto« in Gotovčevim »Erom z onega sveta«. Razumljivo je bilo spričo tega, da ni bilo zanimanje za sedanjost gostovanje nič manjše.

Veliko gledališče Politeama Rossetti je bilo pred dvema letoma še v privatnih rokah, sedaj pa je v lasti in upravi italijanske ustanove ENIC (Ente Nazionale Industrie Cinematografiche), ki ima svoj sedež v Rimu in ki je koncentrirala v svojo upravo vse večje gledališke ustanove v raznih italijanskih mestih. Ta ustanova oddaja gledališča posameznim iglarskim skupinam po določeni tarifi in določenih pogojih, na katere je pristala tudi uprava narodnega gledališča v Ljubljani. Program gostovanja je odobrilo italijansko ministrstvo za ljudsko kulturo, kakor je to predpis za vsa italijanska gledališča.

Trojno lično izdelani letaki so bili izdani za reklamo in so naznanjali vse tri že napovedane predstave. Zanimanje za to gostovanje je bilo v Trstu, v bližnji in daljni okolici in sploh po vsej deželi že dve dni izredno napeto in so razne tržške trdvice in poedinci prejemali z dežele nešteto telefonskih in brzojavnih naročil za vstopnice. Ni pa bilo mogoče več vsem ustreči, ker so si pretežni del vstopnic za vse tri predstave rezervirale dopolnorske organizacije, ki so pravilno razumele pomen tega gostovanja za razvoj kulturnih stikov med Italijo in Jugoslavijo in so zato poskrbele, da bodo mogli njihovi člani izpolniti željo italijanskih nacionalnih faktorjev in obenem biti deležni užitka treh velikih slovanskih glasbenih del, ki so v Trstu redkokdaj na odskih deskah.

Tako je ostalo za privatno publiko na razpolago le malo vstopnic in zato ni čuda, da so se pred glavno blagajno na Corsu, kjer so bile preostale vstopnice naprodaj, odigravali kar razburljivi prizori, ko so se ljudje trgali za vstopnice. Zato so dopolnorske organizacije, da ustrežejo občinstvu, prepustile v svobodno prodajo še par sto vstopnic, tako da je bil tudi naval na večerno blagajno izredno velik. Vse ogromno gledališče, ki gre vanj okrog 4000 ljudi, je razprodano, saj je znano, da so Tržčani in okoličani veliki prijatelji glasbe in da zlepa nikoli ne zamude opernih predstav, ki so razmeroma redke na repertoarju tržških gledališč.

Operni ansambl narodnega gledališča je prispel v Trst davi z avtobusi. Prihajali so se s štirimi ličnimi vozovi, ki so jih postrežljivi ljubljanski avtopodjetniki radi jali na razpolago. Vse ansambl je bil v najboljšem razpoloženju.

Takoj po prihodu in kratkem odmoru se je pričela v Rossettijevem gledališču pod vodstvom ravnatelja Polića poslednja skupščina, ki je trajala do 13.30. Nje namen je bil, da se ansambl vpoje v ogromnem prostoru. Uspela je popolnoma.

Prva predstava

Že uro pred pričetkom je bila vsa okolica velikega gledališča kar zatrpana z ljudmi. Kar je bilo še prostih vstopnic, so bile v hipu razprodane in mnogo sto ljudi je moralo razočarani oditi, ker niso dobili več vstopnic. Ogromno gledališče se je napolnilo prav do zadnjega kota. Prišli so tudi zastopniki oblasti, pokrajinskih, mestnih in strankinih ter vse osebe jugoslovenske generalnega konzulata.

Predstava se je pričela ob 21.15. Ravnatelj Polić je bil zelo simpatično sprejet, ko se je pojavil za svojim pultom. Orkester je odigral Giovinezzo in nato še jugoslovensko himno. Ljudje so poslušali stoje in so navdušeno ploskali. Jugoslovenska himna je bila sprejeta z ogromnimi akklamacijami že ob pričetku in nato še ob koncu.

Nastop ansambla, zbora in še posebno solistov, je vse očaral. Vzlic ogromnemu prostoru je prodrla njihova svečana pesem v poslednji kot. Ko to poročamo, sta bili odigrani že prvi dve sliki »Borisa Godunova« in pričela se je tretja. Za vsako so bili gostje nagajeni z viharimi aplavzi.

Povratek dveh Karadjordjevih topov

Beograd, 22. junija. a. Danes dopoldne se je slovesno izvršila predaja dveh starih topov vodje Karadjordja, ki ju je kancelar Hitler podaril jugoslovenski vojski. Že kmalu po 10. so se začeli zgrinjati na okrašeni terasi vojaškega muzeja zastopniki društev in korporacij, člani posvetovalnega odbora vojaškega muzeja in drugi gosti. Navzoči so bili vojni in mornariški minister general Miljutin Nedić, poveljnik Beograda general Peter Popović, osebe nemškega poslanstva s poslanikom v. Heerenom na čelu, nemški vojaški in letalski ataše, mnogo višjih oficirjev itd.

Ob 10.30 je prispel odposlanec Nj. Vel. kralja polkovnik Durbešić. Goste je sprejel upravnik vojaškega muzeja general Vučić, čast je pa izkazala častna četa z zastavo in godbo.

Slovesnost se je začela z govorom nemškega vojaškega atašeeja v. Fabra, ki je opozoril na zgodovino obeh topov ter na pomen njune izročitve jugoslovenski vojski. Poudaril je junaštvo in zasluge Karadjordja, omenil sličnost nemških in srbskih osvobodilnih bojev in končal z vzklíkom kralju in kraljevskemu domu. V toplih besedah se mu je zahvalil vojni minister general Nedić.

Beležke

Dr. Kramer v Kupineu

V sredo popoldne je prispel v Kupinec glavni tajnik Jugoslovenske nacionalne stranke, senator dr. Albert Kramer in obiskal predsednika HSS dr. Vladimira Mačka na njegovem domu. Po dvehurnem razgovoru z dr. Mačkom, s katerim sta razpravljala o perečih političnih vprašanjih, je dr. Kramer odpotoval v Zagreb, kjer se je sestel z nekaterimi voditelji Kmetso demokratske koalicije. Iz Zagreba je odšel dr. Kramer v Beograd, kjer bo referiral o svojih razgovorih vodstvu JNS in poslovnemu odboru beograjske združene opozicije. Včeraj se je udeležil tudi pogreba pokojnega predsednika zemljoradniške stranke Joce Jovanovića.

Seja širšega vodstva JNS

Včeraj popoldne je bila v prostorih glavnega odbora JNS konferenca zastopnikov stranke iz vseh banovin. Konferenci je predsedoval g. Peter Živković, ki je obširno poročal o splošnem političnem položaju, zlasti o delu za sporazum. Opozoril je na bližajoče se občinske volitve, ker bo letos potekel mandat večini sedanjih občinskih uprav.

O predsedništvem poročilu se je razvila debata, v kateri so govorili zastopniki strank iz vseh banovin. Poročilo so predvsem o razpoloženju naroda glede na splošne državne in narodne probleme. Končno je bilo odobreno dosedanje delo vodstva stranke ter je bila izražena soglasna odločnost, da se nadaljuje akcija za ureditev razmer v državi, za katero sta osnovni pogoji rešitev hrvatskega vprašanja in obnovitev političnih svobod. Predsednik in vodstvo stranke sta bila pooblašena za nadaljnje delo v tej smeri.

Program za proslavo dr. Mačkove 60 letnice

V Zagrebu so sestavili odbor za proslavo 60letnice predsednika HSS dr. Vladimira Mačka dne 16. julija. Na predvečer rojstnega dne bo velika baklada po zagrebških ulicah. Na dan proslave bo zjutraj budnica, dopoldne pa velika manifestacijska povorka iz Maksimira v mesto. Povorka bo defilirala mimo dr. Mačka, ki bo stal na balkonu doma Gospodarske sloge. V povorki bodo sodelovala vsa zagrebška društva in velike delegacije kmetijskih organizacij s podeželja. Zvečer bo velika ljudska veselica na igrišču sportnega kluba »Concordie«.

Stojadinović in časopisi

Zagrebski »Jutarnji list« ostro obračunava z dr. Stojadinovićem in prakso njegovega režima, ki je palagal največjo pažnjo na to, da bi preprečil jugoslovensko ljudstvo in inozemstvo o veličini Stojadinovića kot »voditelja«. Zagrebški list pravi med drugim:

»Taktar so bili dispozijski fond bogato založeni in teklo so bogate podpore vsem, ki so hvalili državniške sposobnosti dr. Stojadinovića. Medtem pa niso smeli niti hrvatski, niti srbski opozicijci, niti ostali objektivni informativni listi objaviti nobene objektivne informacije. Pač pa so bili ponovno prisiljeni pod pretjno ustavitve izhajanja objavljati lažniva poročila o uspehih velikega voditelja. Inozemske liste so zalagali z naročenimi in dobro plačanimi poročili o veličini dr. Stojadinovića in njegovi priljubljenosti med ljudstvom. Inozemski novinarji, ki niso hoteli ponavljati teh naročenih slavošpevov, so morali zapuščati našo državo kot nadležni in nezazeleni gostje. Te orgije laži o dr. Stojadinoviću so dosegle svoj višek med volilno borbo pred 11. decembrom. Zahteve, ki so jih taktar postavljali dr. Stojadinovićevi slugi na opozicijske liste, so bile čisto že neprimorne. Morali so ga ne samo hvaliti, temveč celo naravnost pozivati svoje čitatelje, naj volijo listo dr. Stojadinovića, ki da je edini rešitelj države in naroda.«

Nemške kresne prireditve na češkem

»Völkischer Beobachter« poroča iz Prage, da bodo letos prvič slavili praški Nemci stari nemški praznik kresovanja pod milim nebom. Po posebnem dovoljenju protektorja Neuratha bodo žgali kresove na vseh gričih v okolici Prage, da »pokažejo svetu, da so sedaj svobodni državljani velikomemškega rajha«.

Slične kresne prireditve bodo tudi v vseh drugih čeških mestih, kjer prebivajo Nemci in poslujejo organizacije narodno socialistične stranke.

Popis židovskega premoženja na ozemlju protektorata

Češki listi objavljajo uredbo protektorja Neuratha o popisu židovskega premoženja na Češkem in Moravskem. Uredba določa popolno likvidacijo židovskega vpliva v gospodarskih podjetjih na ozemlju protektorata. Ustanovljen bo poseben urad, ki bo skrbel za prevedbo židovskih podjetij v arijske roke. Urad bo stal pod neposrednim nadzorstvom protektorja, tako da češke oblasti ne bodo imele vpliva nanj. Urad bo postavil za prevedbo židovskega premoženja posebne komisarje, ki pa jih bo v bodoče protektor lahko postavljati tudi v židovska podjetja, ako se ne bi pokoravala njegovim gospodarskim smernicam. Uredba nalaga dalje Židom, da morajo poleg drugega premoženja takoj prijaviti vse zlato in druge dragocene kovine ter vse dragulje, ki se nahajajo v njihovi posesti. Teh do nadaljnje odredbe noben Žid ne sme ne prodati, ne zastaviti. Uredba je že stopila v veljavo.

Posledica carine

na tuje filme v Angliji

Anglija je uvedla te dni v zaščito svoje domače filmske industrije veliko zaščitno carino na inozemske filme. Nova carina bo zadela v prvi vrsti ameriške filme. Slučaj je nanesel, da bi morali biti kot prvi zacinjeni po novih postavkah filmi o obisku angleške kraljevske dvojice v Zedinjenih državah. To zacinjenje pa se še ni izvršilo, ker so lastniki firm za izposojanje inozemskih filmov v Londonu sklenili, da do nadaljnjega ne bodo uvozili v Anglijo nobenega tujega filma. Tako stoji sedaj kasete s posnetki o obisku angleške kraljevske dvojice v skladišču londonske carinarnice. Angleška javnost pa ostro protestira po listih proti vladi, ki je s povišanjem uvozne carine na tuje filme preprečila tudi predvajanje kraljevskega filma v Angliji.

Kralj Boris na razstavi jugoslovenske knjige v Sofiji

Sofija, 22. junija. AA. Danes sta kralj Boris in knez Kiril v spremstvu dežurnega adjutanta obiskala razstavo jugoslovenske knjige v Sofiji. Kralja so pozdravili opolnomočeni minister Jugoslavije Momčilo Jurišić, podpredsednik bolgar-ko-jugoslovske lige v Beogradu, armijski general Miloš Jovanović in članica odbora ga. Zečevićeva. Kralj je pokazal veliko zanimanje za jugoslovensko knjigo in se je predvsem dal čas zadržati pri ogledovanju knjig za otroke in za slepce. Te knjige bodo ostale v Sofiji tudi še po razstavi kot darilo bolgarski ustanovi za slepce. Kralj Boris in knez Kiril sta si razstavo ogledovala približno pol ure.

Madžarsko odlikovanje kralja Borisa

Sofija, 22. junija. AA. (DNB). Adjutant regenta Horthyja, general Fischer, je prispel sredi v Sofijo, kjer bo predal kralju Borisu visoko odlikovanje, s katerim ga je odlikoval regent Horthy.

Pogreb Joce Jovanovića

Ogromna udeležba ljudstva — Ob krsti je govoril tudi zunanji minister dr. Cincar-Marković

Beograd, 22. junija. p. Danes popoldne je bil pokopan vodja srbskih zemljoradnikov, veliki državnik Jovan Jovanović. Pogreba se je v sprevodu in v špalirju po ulicah udeležilo na desetisoč ljudi, tako da se je jasno videlo, kako je bil veliki pokojnik priljubljen in spoštovan nele pri svojih ožjih pristaihi, temveč tudi v ostalih slojih prestolniškega in šumadinskega ljudstva. Z globoko pieteto so ljudje izražali svoje spoštovanje in žalost ob smrti moža, ki ga niso vodili v življenju le interesi njegove stranke in pokreta, temveč predvsem globok patriotizem.

Še v zadnjih trenutkih so se pred mrvaškim odrom v Saborni cerkvi zbirale ogromne množice kmečkega ljudstva, ki se je zgrnilo iz šumadije in še posebej iz beograjske okolice v mesto, da bi se udeležilo pogreba svojega voditelja. Ob 15. so se pričele v cerkvi molitve, ki jih je opravil pravoslavni episkop ob asistenci večje števila duhovnikov. Molitvam so prisostovali kraljev odposlanec podpolkovnik Milan Hereković, zunanji minister dr. Cincar-Marković in minister Vojko Čvrkić, predsednik narodne skupščine Milan Simović z večjim številom narodnih poslancev, kot zastopniki JNS predsednik Peter Živković, prvi podpredsednik Jovan Banjanin, generalni tajnik dr. Albert Kramer, senator Ivan Pucelj, bivši predsednik vlade Bogoljub Jevtić in drugi, kot zastopnika HSS prof. Čajković in poslanec Mihovil Pavlek-Miškinja, v imenu SDS Večeslav Vilder, Srđan Budisavljević, Adam Pribičević, Sava Kosanović, Rajko Djermanović in senator dr. Milan Kostić, od radikalov Miša Trifunović z mnogimi drugimi prvaki, nadalje veliko število demokratov pod vodstvom Milana Grola in Božidarja Vlačića, veliko število oficirjev pod vodstvom načelnika generalnega štaba generala Dušana Simovića in generala Bodija, zastopniki akademije znanosti, udruženja prijateljev Velike Britanije in Amerike, Srbskega kulturnega kluba ter raznih drugih ustanov in korporacij.

V cerkvi sta po molitvah o pokojniku govorila neki svečenik v imenu pravoslavne cerkve in zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković v imenu zunanega ministrstva. Kmečki fantje so potem krsto s pokojnikovim truplom odnesli iz cerkve.

Pred cerkvijo so se od pokojnika poslovili dr. Milan Gavrilović v imenu zemljoradniške stranke, prof. Čajković v imenu dr. Mačka, Miša Trifunović za staroradikalno stranko, Milan Grol za demokrasko, dr. Milan Kostić za SDS, dr. Živko Topalović za socialiste, Milan Predić v imenu Srbskega književnega glasnika, dr. Miloje Milojević kot zastopnik Društva prijateljev Velike Britanije in Amerike ter zemljoradniški poslanec Čeda Kokanović.

Po govorih se je razvil sprevod. Jovan Jovanović je bil kot borec iz vojne pokopan z vojaškimi častmi. Krsta je bila položena na lafeto in obdana od voda pešadije. Na čelu spreveda sta korakala dva kmeta v narodnih nošah, prvi je nosil križ, drugi žito. Sledilo jima je okrog 70 venecov in mnogo odlikovanj, ki so jih prav tako v glavnem nosili kmetje in kmetice v narodnih nošah. Sledil je oddelek vojakov, za njim duhovščina, nato lafeta s krsto. Za člani rodbine so se uvrstili v sprevod zastopniki Nj. Vel. kralja, vlade, narodnega predstavnštva, vojske, političnih strank in skupin ter ogromna množica Beograđanov in kmetov.

Sprevod je krenil izpred Saborne cerkve po kneza Mihajla ulici na Terazije, od tam pa po Aleksandrovi ulici na pokopališče.

Ob 19.15 je ogromni sprevod prispel na pokopališče. Po kratkih molitvah se je od velikega pokojnika poslovilo spet nekaj govornikov, med njimi zemljoradniška poslanca Dušan Branković in Ilija Čulenčić, hrvatski književnik in poslanec Pavlek Miškinja ter vodja zemljoradniške mladine Milan Purić. Mrak je že legl na prestolnico, ko so zagrmle salve vojaške čete, ki jih je dala Joci Jovanoviću v poslednji pozdrav. Prav tedaj so njegovo krsto spustili v grobnico.

Vremenske neprilike

Neurja in povodnji vsepovsod, v severnih evropskih pokrajinah vrh tega tropična vročina

Praga, 22. junija. v. Snoči je nad Moravsko vnovič divjalo silno neurje. Kakor poročajo, doslej je zahtevalo pet smrtnih žrtev. Ve neke vzhodno-moravske vasi je narastla voda presenetila nekega kmeta v hiši ter je utonil. V neki drugi vasi so utonili štiri otroci, dočim je v okolici Prosnice na srednjem Moravskem ubila strela tri ljudi. Neurje je povzročilo ogromno škodo. Narastla voda je podrli več hiš ter je poplavlja obširna ozemlja. Požari, ki so jih povzročile strele, so uničili mnogo poslopij.

Bukarešta, 22. junija. AA. Silno deževje je pretrgalo ves promet med severno Rumunijo in ostalim svetom. Elementarna nesreča ej terjala tudi mnogo človeških žrtev. Dopoldne se je vili silen naliv tudi na Bukarešto in napravil veliko škodo.

Varšava, 22. junija. w. Na Poljskem je zavladala prav tropična vročina. V Varšavi so zabeležili temperaturo do 45 stopenij Celzija na soncu in nad 30 v senci. Po vsej državi so bila huda neurja, ki so povzročila mnogo škode in zahtevala več

človeških žrtev. V vojvodstvu Vilnu je v času neurja nastalo v štirih okrajih 12 požarov. Strela je ubila dve osebi.

Tudi v Litvi so divjale dane hude nevihte, ki so povzročile veliko škodo. V mestu Šaulen je strela ubila dve ženski.

Varšava, 22. junija. AA. Zaradi hudih neviht so se v več krajih pripetile hude nesreče. Strela je ubila 10 ljudi.

London, 22. junija. w. Nad Londonom in okolico se je danes v opoldanskih urah docela nenadno zila silna ploha, ki jo je spremljal hud vihar. V severovzhodnem delu mesta so bile vse ceste in ulice poplavljenе, tako da so morali ustaviti ves promet. Na nekem londonskem parku, kjer imajo nameščene protiletalske baterije, je vihar porušil več barak in so se vojaki, ki so bili pravkar pri kosilu, komaj rešili.

Colorado City (Texas), 22. junija. w. Zaradi silnih nalivov so v zapadnem Texasu nastale hude povodnji. Ves železniški in cestni promet je ustavljen. Voda je porušila mnogo mostov. Škoda je zelo velika.

v teh krajih kristjani. Novo odkritje je pomembno predvsem zato, ker so bili dozdaj znani latinski križi samo iz drugega stoletja po Kristusu.

Svečanost

v Bukovački Banji

Arandjelovac, 22. junija. a. Danes so zelo slovesno posvetili novi banovinski hotel in kopališče v Bukovački Banji. Slovesnost se je udeležilo tudi več ministrov s predsednikom vlade Cvetkovićem na čelu. Bukovačka Banja spada med najromantičnejše kraje Srbije. Novi hotel s kopališčem je zgradila Hranilnica dunavske banovine. Verski obred je izvršil nižji episkop dr. Jovan, ki je v svojem nagovoru orisal pomen dela za zboljšanje ljudskega zdravja ter se zahvalil vsem, ki so pomagali dvigniti to kopališče na višino evropskega zdravilišča. Svečanost se je razvila v veliko patriotično manifestacijo.

Vremenska napoved

Zemunska: Spremenljivo in nestalno vreme s plohami in manjšimi nevihtami. Dunajska: Jasno, od časa do časa nekoliko oblačno, okoli poldneva večja pooblačnost, ponekod nevihte, precej soparnost.

Veliko se govori

vendar so morda samo dejstva. In dejstvo je, da ni Aspirina brez »Bayer«-jevega križa.

ASPIRIN

TABLETE

Dipl. ing. pod. & trgov. št. 2255 od 6. 6. 1938.

Kako uredimo cestni promet v Ljubljani?

Na tehničnem oddelku razpravljajo o tem predstavniki oblastev in ustanov

Ljubljana, 22. junija. Na tehničnem oddelku mestnega magistrata so se davi zbrali predstavniki oblastev ter poklicnih organizacij in korporacij k anketi, ki naj bi dala pobudo za pravilno rešitev nekaterih perečih vprašanj cestnega prometa v mestu in na deželi. Takšne ankete se redno vrše že štiri leta sem in glavni uspeh, ki ga dosežajo, je predvsem v dejstvu, da prihajajo odreja-joče oblasti v neposreden stik s prometnimi interesi, ki nudi priliko, da se marsikatero ostrine obrusijo v medsebojnem sporazumu. Anketo je vodil mestni gradbeni nadsvetnik inž. Mačkoveš, sodelovali pa so zastopniki policijske uprave, Splošne maloželezniške družbe, Touring kluba, Združenja avtobusnih podjetnikov, Društva šoferjev, Zveze za tujski promet, Združenja trgovcev in drugih združenj.

Najprej se je razvila živahna razprava o vprašanju, kako naj bi se izpopolnila označba prehodov za pešce v Ljubljani. V izbiri med barvanimi progami, kovinskimi žebli in ploščami ali barvanimi kockami je v splošnem prevladovalo mnenje, da so najboljše bronaste plošče, ker so trpežne in ostanejo trajno vidne. Izražena pa je bila tudi želja, naj se na prehodih dovoli širši pasovi. V razgovoru o tem, kako naj bi se izpopolnila označba glavnih voznih smeri skozi mesto in okoli njega s posebnim ozirom na tujski promet, je bila izražena cela vrsta pobud. Po želji policijske uprave naj bi bile napisne table na križišču Tržaške in Bleiweisove ceste urejene tako, da bi bile vidne tudi ponoči. Vse železniške zapornice v mestu naj bi ponoči dobile rdeče luči, kakršne so doslej že na prehodu na Celovski cesti.

Vohbe bi bilo treba po vseh važnejših križiščih namestiti več kažipotov, tako pred Evropo, pred pošto, na Marijinem in na Kongresnem trgu. Cestni znaki v Ljubljani se razlikujejo od mednarodnih, zato bi jih bilo treba čim prej prilagoditi mednarodnemu predpisu. Napisne table bi bilo treba urediti tako, da bi kazale tujemu potniku najkrajšo tranzitno progno, na te znake pa naj se naveže širok četverkotnik drugih, domačemu tujskemu prometu namenjenih znakov, ki naj bi potnika opozarjali na zgodovinske in umetniške znamenitosti Ljubljane. Za smotnejše ureditev prometa naj bi se v mestu določilo več enosmernic, na manjših križiščih, ki so brez prometnih stražnikov, pa naj bi se namestili tako zvani mrtvi policaji (prometni drogovi) in želve (prometni otoki). Zlasti potnikom, ki prihajajo po Tyrševi cesti v mesto, je treba postreči z boljimi oznakami za na pot proti Trstu, ker doslej skoraj dosledno prihajajo pri Drami in konec Gradišča v zadrego.

Kar se tiče izstopanja iz vozov na enotnih progah cestne železnice (Dolenjska, Celovška, Tržaška in Zaloška cesta), je po dolgi in živahni razpravi prevladovalo mnenje, da na enotnih progah za zdaj še ni mogoče odrediti izstopanja na trotoar, pač pa bi bilo treba tramvajске potnike zavarovati pred mimovozečimi avtomobili na ta način, da se na postojališčih postavijo majhni banketi sredi ceste ali da se okrog postojališča začrtajo kvadrati, v katerem bo izstopajoči potnik varen pred vozili. Predlog, da bi se moralo vsako motorno vozilo ustaviti, kadar se ustavi tramvaj, ni prodiral, ker se zlasti na izogibalnih pogostokrat pripeti, da tramvaj čakajo po pet minut in še dalje na križanje, da bi se v tem času nabrala za njim cela kolona avtomobilov, motociklov in koles. Zastopnik Avtokluba je pri tej priliki v ostrih besedah pogrjal način, kako se je gradila tramvajska proga proti St. Vidu, češ da se je Maloželezniška družba vse premalo ozirala na ostali cestni promet.

Zanimiv je bil razgovor o vprašanju, ali bi kazalo uvesti kaznovanje cestnoprometnih prestopkov z bloki na mestu prekrška. Uvedba takšnega kaznovanja bi imela za splošnost dvojno korist: prvič bi se kazni za manjše prestopke znatno znižale, ker bi stražnik od kršitelja lahko kasiral že zne- se po 5 ali 10 din — medtem ko globa za enak prestopok, izterjana z uradnim aktom, znaša po desetkrat ali dvajsetkrat toliko — drugič pa bi takšen postopek po vsej priliki precej zalegal, kar se tiče vzgoje v disciplini. Zastopniki policije so obrazložili, da tega kaznovanja ni mogoče uvesti, dokler ne izide zadevna uredba, zastopnik mestnega poglavarstva pa je pojasnil, da je gradbeni minister že z letošnjim finančnim zakonom pooblaščen, da v sporazumu z ministrom notranjih zadev takšno uredbo izda. Najprej naj bi se stvar uveljavila po mestih, kjer naj bi ta posej vršili izključno samo starejši stražniki, šele pozneje naj bi se uredba razširila tudi na podeželske ceste. A tudi na deželi naj bi bilo kaznovanje na mestu pridržano samo organom prometne policije.

Da se občinstvo čim smotrnejše privzgoji k redu na cestah, naj bi se na vseh šolah uvedel po eno uro na mesec prometni pouk, hkratu pa naj bi se po vseh kinih pričelo predvajanje poučnih filmov za mladino in za odraslo občinstvo. V tem pogledu je tudi pri poklicnih inštancah še zmerom premalo razumevanja. Lani je hotel Avtoklub izdati slikanico, ki bi predstavljala najbolj kričeče primere prometnih nezdog na cestah. Slikanice naj bi se razdelile vsem šolam. Avtoklub je bil pripravljen, za izdajo prispevati 15.000 din, za kritje stroškov pa bi bil potreben še enak znesek, ki naj bi ga žrtvovala in- stance. Načrt je padel v vodo. Posamezne šole v mestu in na deželi naj bi od časa do časa prejele za mladino tudi praktične vežbe na cestah. Zainteresirane organizacije bodo prosvetni oblasti predložile posebno resolucijo, naj skupno s policijsko upravo izvede zamisel. Banska uprava naj skliče anketo, ki bi pretresla vprašanje o sodelovanju radia, filma in tiska v cestno- prometni vzgoji širokih množic. Mnogo si zainteresirani činitelji obetajo zlasti od ti- skarja.

Sproženo je bilo tudi vprašanje, ali bi bilo treba uvesti strožje cestno prometne predpise, kakršni so veljavni ponekod v inozemstvu. Udeleženci pa so bili soglas- nega mnenja, da se dosedanja predpisi po- vsem zadostni, samo izvajati bi jih bilo treba. Vse prekrške, ki bi bili med ted- nom oglobljeni, naj bi policija ob nede- ljah povabila na obvezen pouk o predpisih cestnoprometnega reda. Kar se tiče hupa- nja v mestu, naj ostane pri starem. Strožje- je pa treba obravnavati tovarne avtomob- ile in motocikle, ki vozijo z odprtimi iz- puhi. Prav tako je treba nuditi zaščito pe-

šcem, ki jih avtomobilisti poškrbe in jim prizadenejo škodo na obleki. Hupanje pa bo mogoče povsem odpraviti šele tedaj, ko bodo ceste kategorizirane. Za zdaj obvelja pravilo, da ima desni vozač prednost pred levim. Policia bo izdelala podobne pred- loge, kje naj se po mestu razporede želve in mrtvi policaji. Nekateri so izrazili željo, naj bi se krog na Marijinem trgu zmanj- šal, krogle pa naj bi se odstranile tako, da bi bil otok izravnal s cestiščem. Vprašanje svetlobnih signalov naj se še prouči.

Med drugim je bilo dogovorjeno, da se vrvice od hodnikov za pešce, kakršne so se doslej obnesle na Marijinem trgu, uvedejo tudi na križiščih pred pošto, na Ajdovščini, pred magistratom, Pod Trančo, med Miklo-

šičevo in Masarykovo cesto, med Sv. Petra in Resljevo cesto ter na Krekovem trgu. Enake vrvice se bodo namestile tudi na vo- galnih trgovih Schneider in Verovšek, Kmetijske posojilnice in ob stiku Sv. Petra, Miklošičeve ceste in Marijinega trga. Na vogalu Kongresnega trga in Gradišča pa bodo postavili cevno ograjo, obenem bodo tam prestavili prehod za pešce. Pred ma- gistratom bo prav tako čez Stritarjevo uli- co označen prehodni pas.

Opoldne se je anketa prekinila in se bo nadaljevala v četrtek, dne 6. julija. Na dnevnem redu bo eno najbolj perečih vprašanj našega cestnega prometa: uredi- tev avtobusnega kolodvora.

Spomenik Viteškemu kralju so v nedeljo z veliko svečanostjo odkrili v Trbovljah. Ponedeljsko »Jutro« je o tem obširneje poročalo. Objavljamo sliko z otvoritve, ki jo je posnel celjski fotograf Felikan

Ljubavna žaloigra na Starem trgu Anton Mehlin je ustrelil Anico Reboljevo, sebe pa nevarno ranil

Ljubljana, 22. junija. Včeraj dopoldne se je po Ljubljani z bli- skovito naglico raznesla vest o ljubezenski tragediji, ki se je okrog 9.30 pripetila na Starem trgu v hiši št. 11a. Zagrebški in beograjski listi so prinesli o tem obširnejša poročila.

K svoji sestri Regini, ki stanuje v hiši št. 11a, je prišla na obisk 19letna Anica Reboljeva, frizerska pomočnica iz Lepo- dvorske ulice, po rodu iz Raven pri Mlin- šah v litjskem okraju. Komaj pa je prišla po stopnicah v drugo nadstropje, ji je stopil nasproti 26letni Anton Mehlin, usluž- ben v Ljubljani, a po rodu iz Drenika pri Grosupljem. Mehlin je brez besede naperil v Anico samokres in sprožil. Ko je videl, da se je dekle zgrudilo, je nameril še nase in se ustrelil v glavo. Na strele in na vpitje smrtno ranjene Reboljeve so prihiteli prebivalci hiše na hodnik, na tleh pa so našli nesrečna mlada človeka vsa v krvi. Brž so po telefonu poklicali reševalce, ki so oba ranjenca takoj prepeljali na kirurški odde- lek. Kakor so ugotovili v bolnišnici, je kro- gla pogodila Reboljevo v trebuh, Mehlin pa se je zadel v desno senco in si poško- doval tudi oko. Anica je kmalu po pre-

vozu podlegla. Mehlinovo stanje, ki je iz- prva prav tako obetalo najhujše, se je po- lagoma izboljšalo in bo po vsej priliki okrevale.

Policija je takoj uvedla podrobno pre- iskavo. Vse kaže, da je Anica Reboljeva padla kot žrtev nesrečne ljubezni. Mehlin je del časa hodil za Anico, ko je bila za- poslana v nekem frizerskem salonu v Šiški. Imel je resno voljo, da se z njo poroči, če- prav je bil še malo časa v službi in je imel le skromno plačo. Anica mu je nekaj časa vračala ljubezen, pozneje pa si je premi- slila in se mu je začela izmikati. Nekaj časa je bila na zdravljenju v Dolenjskih toplicah, odkoder se je predvčerajšnjim vr- nila. Mehlin jo je počakal na kolodvoru in skupno sta šla na sprehod. Pri tej priliki mu je očitno zaupala, da je naslednje ju- tro namenjena k svoji sestri. Kje je Re- boljeva ostala čez noč, preiskava doslej še ni ugotovila. Zjutraj jo je Mehlin počakal na stopnicah in njegova dva strela sta ugonobila dvojce življenj.

Prav včeraj, ko so Anico smrtno ranjeno prepeljali v bolnišnico, je zaradi notranje bolezni prišel v bolnišnico njen starejši brat, medtem ko mati leži bolna doma.

Zborovanje mariborske Zveze za tujski promet Slovenija prispeva petino k celotnemu uspehu

Maribor, 22. junija. Tujskoprometne zveze v Mariboru pripa- da čezdalej večji vpliv na vse naše obmej- no gospodarstvo, saj je tujski promet ne- dvomno najvažnejši činitelj obmejnega go- spodarstva. O tej pomembni dejavnosti tujskoprometnega propagandnega dela nas je prepračil tudi današnji XIII. redni ob- čni zbor Tujskoprometne zveze v Maribo- ru, ki ga je otvoril s prisrčnim pozdravnim nagovorom in s preds. poročilom zaslužni predsednik inž. Vlado Slajmer, ki je po- zdravil navzočne odlične predstavnike, na- kar je sledilo izčrpno poslovno poročilo, ki ga je predložil današnjemu obnemu zboru pri Orlu ravnatelj Loos, iz zgošče- nih obrisov doseženega dela povzemamo naslednje podatke:

Tujskoprometna zveza je posvetila tudi v pretekli poslovni dobi največjo pozor- nost izgradnji tujskoprometne službe. Za lepe uspehe se med drugim zahvali delo- vanju zaključnega omejnega svojih osmih poslovalnic, glavne poslovalnice v Mari- boru ter poslovalnic v Celju, Ptuj, Ro- gaški Slatini, St. Ilju, na glavnem kolo- dvoru v Mariboru, v Gornji Radgoni in Dravogradu. Izdatki za tujskoprometno službo so znašali 1.200.000 din. Zal pa ni bila zveza deležna nikakih podpor od gospodarskih krogov.

V preteklem letu so politični dogo- diki ovirali mednarodni tujski promet. Ju- goslavijo je obiskalo lani 1.007.001 tur- istov, kar predstavlja porast za celih 11%. Število nočnih je naraslo od 5.289.113 na 5.479.461. Zanimivo je, da odpade od na- šega celotnega tujkega prometa še daleč največji del na notranji tujski promet. La- ni je obiskalo našo državo skupno 287.391 turistov iz inozemstva, to je za 5% več na- sproti 1937. Skoraj za 100% je napredova- lo število turistov iz Nemčije, ki zavzema- lo 47% vseh inozemskih obiskovalcev. Pač pa je za celih 78,5% padlo število gostov iz področja bivše Avstrije. Število češko- slovaških turistov je padlo za 23%, število madžarskih pa je naraslo za 40%. Nazado- valo je tudi število turistov iz Anglije, Zedinjenih držav, v manjši meri tudi iz Francije in Poljske.

V Sloveniji je tujski promet znatno na- predoval tako glede števila turistov kakor tudi glede števila prenočnin. Lani je pri- šlo v Slovenijo 197.793 turistov, kar pred-

stavlja porast za 7121 turistov ali za 3,2%. Število nočnih je naraslo za 68.430, to je 7%. Tega števila turistov in nočnih doslej Slovenija v tujskem prometu ni dosegla. Število inozemskih turistov se je dvignilo od 56.190 na 60.410, število nočnih pa od 271.486 na 297.525. Na Slovenijo odpade torej ena petina celotnega tujkega pro- meta v naši državi.

Naše največje zdravilišče Rogaska Sla- tina beleži porast gostov za več ko 5% ter je doseglo doslej najvišje število gostov 8101. Pač pa je nekoliko nazadovale šte- vilo nočnih. Število madžarskih gostov je naraslo za 53%, število avstrijskih gostov pa je padlo za 45%. Število gostov iz Nem- čije se je več ko podvojilo. Lep napredek kaže zdravilišče Dobrna, kjer pa je lani število inozemskih gostov nazadovale. V zdravilišču Slatini Radenci je padlo šte- vilo gostov s področja bivše Avstrije za več ko 50%. Pač pa je naraslo število go- stov iz Madžarske, Italije in Nemčije. Po- vprečno je bilo lani 11 nočnih nasproti 14 nočninam leta 1937. Zdravilišče Laško be- leži lep napredek tako glede števila gostov kakor tudi nočnih. Izredno razveseljiv je napredek zdravilišča v Rimskih Toplicah, kjer je naraslo število gostov za 100%, šte- vilo prenočnin pa še za več kakor 100%. Tudi Rimski Vrelec kaže v preteklem letu lep napredek.

Tujski promet v Mariboru, Celju in Ptuj- ju je nazadovale. Tujski promet ob priklju- čitvi Avstrije je za nekaj mesecev sploh izostal. Tudi v Gornji Savinjski in Logar- ski dolini je tujski promet glede števila nočnih nekoliko nazadovale (nestalno vre- me, slabe ceste). Edino v Ljubnem je na- raslo število gostov in nočnih.

Tujskoprometna zveza je posvečala paž- njo vprašanju naših cest, zboljšanju naše- ga železniškega prometa, zboljšanju pošt- nega in telefonskega prometa, napredku gostinstva in zboljšanju krajevnih tujsko- prometnih priključkov, predvsem z ozirom na preskrbo planinskih turističnih postojank z vodo, racionalni sečnji gozdov, primerni uredbi o nacionalnih parkih, elektrifikaci- ciji in kanalizaciji v turističnih krajih, ureditvi higienskih razmer, gradnji vodo- vodov in kopališč itd.

Veliko je bilo tudi propagandno delo in sta obe zvezi izdali v to svrhu »Pregled letovišč, zdravilišč in planinskih postojank

Le kovač zna skovati podkev

Kakor more perilo čisto opriti le dobro milo, Terpentinovo milo Zlatorog da gostu belo peno, ki z lahko odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteto in ostane dolgo trdno.

v Sloveniji» v 44.000 izvodih, nadalje po- seben zimski razglednik v 26.000 izvodih. S prispevkom 6000 din je podprla Zveza izhajanje »Jugoslovenske revije«. Zveza je sodelovala s svojim propagandnim gradi- vom na številnih tujskoprometnih razsta- vah, zlasti na Mariborskem tednu. Zveza je lani izvedla tudi obsežen spored študijskih in propagandnih potovanj. Prire- ja je tudi enodnevnih tujskoprometnih te- čaje. Skupni izdatki za Zvezino turistično propagandno delovanje v preteklem letu so znašali 330.790 din. V primeru s temi iz- datki pa je imela Zveza le skromne dohod- ke. S priklučitvijo Avstrije k Nemčiji je na mah usahlila valutna trgovina s šilingi. Najvažnejša panoga Zvezinega poslovanja, prodaja voznih kart za železniški, paro- brodski in zračni promet, izkazuje v pre- tekli poslovni dobi v primerjavi s letom 1937, manjše nazadovanje. V preteklem le- tu je priredila Zveza tudi številne avto- usne izlete v najlepše predele svojega področja, pa tudi na Jadran in k Plitvič- kim jezerom. Kljub vsem neizogibnim tež- kočam pa je Zveza z dohodi ki svojega ko- mercialnega delovanja v celoti krila gmo- te ter osebne rešije in tudi velik del iz- datkov za svoje propagandno delo, vendar ne popolnoma, tako da izkazuje celotno denarno poslovanje Zveze v preteklem le- tu primanjkljaj 52.671 din. Vprašanje fi- nanciranja Zvezinega delovanja je živ- ljenjsko vprašanje njenega obstoja. Premo- zensko stanje Tujskoprometne zveze iz- kazuje 1.207.382 din.

Današnjemu zborovanju so prisostvovali številni delegati in člani Tujskoprometne zveze v Mariboru. Predsednik inž. Slajmer je posebno toplo pozdravil oba sreska na- čelnika dr. Šiško in Eiletza, podžupana Ze- bota in predstavnike štajerskih mest in ob- čin. Nato je inž. Slajmer podal obširen pregled o delovanju zveze, naglašujoč po- men in namen Tujskoprometne zveze v Mariboru. Delovanje zveze v Mariboru bi

bilo zelo otežkočeno, če ne bi Putnik v Beogradu priskočil zvezi z izdatno podpo- ro na pomoč. Težko je priti Tujskopromet- ni zvezi v Mariboru do realne podlage, ker odločujoča oblasta in činitelji ne omogo- čajo njenega dela.

Blagajniško poročilo je podal ravnatelj Loos, nakar je sledilo poročilo nadzornega odbora, v imenu katerega je poročal inž. Dračer. Razrešnica je bila soglasno spre- jeta. Na predlog dr. Lipolda je bil izvo- ljen naslednji upravni odbor: predsednik inž. Slajmer, podpredsednika Ivan Šubie, magistratni direktor v Celju in Ivan Grač- ner, ravnatelj zdravilišča v Rogški Slati- ni; v odboru pa so po svojih zastopnikih zdravilišče Rogaska Slatina, Olepševalno društvo Ptuj, zdravilišče Dobrna, SPD Ce- lje, Združenje gostilniških podjetij v Ma- riboru, Olepševalno društvo v Mariboru, Avtoklub Maribor, Združenje trgovcev v Mariboru, Touring klub, SPD Slovenji Gradec SPD Maribor in Tujskoprometno društvo Murska Sobota. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Fran Rodošek, magistrat- ni direktor v Mariboru, inž. Dračer v Ma- riboru in magistratni direktor Miha Zava- dal iz Ptuja.

Občni zbor je nato pooblastil upravni odbor, da določi delovni spored, proračun in višino članarine za leto 1939-41. Pri slu- žajnostih so spregovorili dr. Bergoč, dr. Rožina, Zorut in drugi, ki so poudarjali, da naj Tujskoprometna zveza v Mariboru v bodoče predlaga na občnem zboru račun izgube in dobička. Inž. Slajmer je pojasnil, da to v splošnem interesu ni koristno in da se bo račun dobička in izgube predla- gal na članskih sestankih, ki bodo odslej dvakrat letno, in sicer pred sezono in po njej. Ta sklep je bil odobren tudi pri slu- žajnostih. Nadalje je bil upravni odbor pooblaščen, da dokončno stilizira pravila, zlasti glede funkcijske dobe odbora. Po dvehurnem trajanju je inž. Slajmer zaklju- čil zborovanje.

Velik sokolski praznik v Sodražici

Uprava in članstvo marljivega Sokolskega društva v Sodražici

30 let je že preteklo, odkar je začel luč sokolstva tudi v Sodraški dolini. Mar- sikateremu domačinu se je ob tej obletni- ci razveselilo srce, kajti plod dolgotrajne- ga dela, ki je bilo čisto grenka borba z nasprotniki sokolstva in slovenstva, je obilen.

Redka je bila v nedeljo 18. t. m. hiša v Sodražici, raz katero ne bi plapolala dr- žavna trobojnica in naznanjala, da se se- lerni prebivalci veselijo tega velikega pra- znika, v današnjem času tem pomembnej- šega, kajti zopet so zaveli viharji, mrz- li in uničujoči, ki prete pokončati, kar so ustvarili veliki duhovni slovanstva.

Proslava se je začela z budnico, kate- ro je izvajala mlada, toda že dobro izve- bana gasilska godba iz Sodražice — znak, kako složno je prebivalstvo naše doline, kjer ne pozna onih grdih strankarskih prepri-rov, ki se čisto pokažejo prav v po- deželskih društvih. Naša dolina je že ne- štokrat dokazala, da ljudje med seboj, čeprav nasprotnih nazorov, spoštujejo ču- stva in misli svojega bližnjega, kajti le to je pot, po kateri se lahko pride do jas- nejše resnice, ki bo odstranila vse ovire in zadnje ostanke nazadnjaštva, kuje- ga sovraštvo in razprtije med ljudmi.

Še je zjutraj rosilo nebo, letos tako ne- srečno, še so se podili oblaki in marsikdo je že tiho obupoval, da bo slabo vreme pokvarilo že vsem pripravljeno proslavo. Ko so pa začeli prihajati prvi avtobusi z udeleženci se je pokazala že dolga zaže- lana jasmna, postajala je vedno večja in večja, in glej končno — sonce! Vse se je razveselilo in oddahnilo. In dolina je za- biestela umita v dežju in osvetljena od dolge pričakovane sonca, ki je obsejal visoke zelene hribe, da so se kakor zbu- jeni prikazali iz megle in vsi sveži in pre- pojani z dolgotrajno močjo zasumeli v lah- nem vetru, podedem črne oblake nekam proč. Ves trg je oživel. Že si videl krepke tržane v slavnostnih krojih, ki so vesele- ga obraza zrlji proti nebu, kakor bi se ho- telli zahvaliti, da jim je naklonilo svetlo- bo. Od časa do časa je pribral avtobus in pripeljal nove goste. Domačini so jih radostno pozdravljali, saj so bili to sami njihovi somišljeniki in prijatelji iz bliž- nih in daljnih krajev, kakor: iz Ribnice, Kočevja, Velikih Lašč, Grosuplje, Loške- ga potoka, Starega trga, Loča in še celo iz Kamnika. Trg je bil kar preplavljen rdečih srajč, pod katerimi so utrpala za- vedna sokolska srca.

Ob 15. se je razvil na telovadišču mo- gočen spreved, kakršnega še ni videla na- ša dolina. Na čelu spreveda, ki je krenil

na glavno cesto, je šel oddelček kolesarjev z državnim zastavo. Za njimi so se razve- stili konjeniki, nato gasilska godba pod vodstvom Ivana Adamca, ki je ves čas igrala udarne koračnice. Sledili so zasta- vomoše s šestimi prapori, potem sokolski oddelki vseh vrst. Spreved je zaključil močna skupina civilistov, ki je živahno vzklikala svobodni domovini in naši kra- ljevski hiši. Povsod, koder je šel spreved, se je nabralo mnogo domačinov in navda- šeno pozdravljalo ter obspalo s cvetjem mimoidoče.

Po sprevedu so se vsi oddelki razvrstili na telovadišču. Najprej je bila izkazana čast državi zastavi in vsi navzoči so skupno zapeli državno himno. Na govor- niški oder je stopil starosta hr. Fran Fa- diga ml. Najprej je naslovil udanostne pozdrave na Njeg. Vel. kralja Petra II, potem je pozdravil številne udeležence, zlasti br. Jožeta Oberstarja, ki je bil pol- nih 29 let starosta sodraškega Sokola, nato prvega voditelja br. Viljema Pisanke- ga. Spomnil se je tudi pokojnega Nandeta Marolta, ki je bil prvi pobornik sokolstva in naš domačin. Zbrano sokolstvo je v njegovo počastitev zaklicalo trikratni »Slava!« V nadaljnjih besedah je starosta orisal plononošo delo sodraškega Sokola. Rekel je med drugim: »Nimamo sicer mo- gočne stavbe Sokolskega doma, imamo pa veliko in močno vrsto sodraških Sokolov, ki so prežeti s slovansko mislijo in vsak čas pripravljeni braniti svojo domovino in svojo svobodo, ki sta naš največji zaklad.« Po govoru je zaorila slovanska himna »Hej Slovanci, kakor mogočen klic zdra- vega deželskega ljudstva, zbranega pod slovanskimi zastavami, ki so na visokih drogih krasile telovadišče. Sledili so na- stopi, ki so vsi sijajno uspeli, zlasti je bi- la krasna zaključna točka sodraških telo- vadcev, 156 po številu pod vodstvom br. načelnika, Andreja Trdana. Vse nastopajo- če je občinstvo nagradilo z viharim plo- skanjem.

Po nastopu se je razvila prav pristrčna zabava. Med zvoki slovanskih koračnic se je narod zabaval pozno v noč. In številne rakete, ki so iz veselječnega prostora zbre- zele proti nebu, so naznanjale daleč oko- li, da se pod njihovim svitom veselijo svoje svobode zdrav slovanski rod, ki bo rad, če bo treba, zamenjal orožje z orožjem, da bo branil svojo ljubljeno domovino.

Da se je sokolstvo v naši dolini tako močno razvilo, gre še prav posebna za- hvala bratom Ivancem in Fajdigm, ki se niso ustrašili ne žrtve ne dela za sokol- stvo.

Domače vesti

* Udeležencem skupščine CMD v Ljubljani v vednost. Oni, ki žele prenočišče in obed, naj se prijavijo pri CMD v Ljubljani vsaj do 25. t. m. Obedi bodo pripravljani v 4 gostilnah, treba pa je, da vsak pripravljenec nakaže vnaprej za obed 12 din Družbi sv. Cirila in Metoda.

* Promocija. V soboto ob 12. bosta na univerzi v Ljubljani promovirana za doktorja prava gg. Vladimir Seliskar iz Kranja in Ivan Korošec iz Borovnice. Čestitamo!

* Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani: gg. Alojzij Jama, Podgora pri Ljubljani, Dušan Vargazon, Niko Lavrenčič, Pavel Maslo, vsi iz Ljubljane, Ciril Hudovernik iz Črnic, Rudolf Golouh, Franjo Kocijančič, oba iz Maribora, in Ignac Ferdič iz Celja. Čestitamo!

* Splošen tečaj za učitelje in profesorice priredil ministrstvo za telesno vzgojo 29. avgusta. Tečaj se bo vršil v Beogradu v prostorih Sokolskega društva matica v Beogradu, ulici št. 27. V tečaj se sprejme 25 učiteljev in profesorice. Pogoja za sprejem sta: da je kandidatka popolnoma zdrava (to potrdi zdravniški pregled pri sprejemu), in da ni mlajša od 18 in ne starejša od 35 let. Tečajnice se morajo pisemno obvezati, da se bodo ravnale po določenih pravilih, da tečaj ministrstva za telesno vzgojo, in da bodo, če zapuste tečaj po lastni krivdi, povrnilo ministrstvu dejanske izdatke zanje v tem času. V tečaju bodo imele od ministrstva za telesno vzgojo stanovanje, hrano in vrnitev potnišnice v višini polovice voznega listka tretjega razreda brzega vlaka od svojega stalnega bivališča do Beograda in nazaj. Prošnje, pravilno kolkovane z 10 din, s priloženim spričevalom o šolski izobrazbi in z navedbo kraja svojega stalnega bivanja je treba poslati naravnost na ministrstvo najpozneje do 15. julija t. l. Prošnje, ki bi prišle po tem roku, ne pridejo v poštev.

Proti sončarjem uporabljajte Tschamba. K. Kr. dvorni dobavitelj, DROGERIJA GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova 5.

* Siferski izpiti za vse vrste motornih vozil iz območij srezov Kamnik, Litijska, Logatec, Kočevje in Ljubljana okoličnica bodo v torek 27. t. m. ob 8. pri sresnem čeststvu v Ljubljani Hrenova ulica št. 11. I. nadstropje. Kandidati, ki so se prijavili, naj puste svoja vozila v Hrenovi ulici ob Ljubljani.

* Korulentnim in mišičastim, pri katerih se pojavljajo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izoborno pomaga večtedensko pitje naravne »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485 25 V 35

* Velikih konjskih dirk na Krškem polju se bo udeležila letos velika večina boljših dirkačev iz vse dravske banovine. Iz Zagreba pa se bo dirk na Krškem polju udeležila poleg privatnikov tudi kompletna jahalna šola pod vodstvom kapetana Wolfa. Iz tega sledi, da bodo letošnje konjske dirke na Krškem polju prekosile po udeležbi vse dosedanje.

* Banovinska kmetijska šola pri Sv. Jurju ob južni železnici začne 15. septembra novo šolsko leto 1939/40., ki bo trajalo 11 in pol meseca (do 31. avgusta 1. 1940.). Lastnoročno pisane prošnje za sprejem je do 1. avgusta poslati na upravo šole. Prošnje, opremljene z banovinskim kolkom za 10 din, je priložiti: krstni list, domovnico, navedbo in zadnje šolske spričevalo in obvezo staršev z banovinskim kolkom za 4 din, da bodo krili stroške šolanja, v kolikor nanje odpadejo in izjavo, da bo njihov sin ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu prejetjo podporo iz javnih sredstev. Oni, ki žele banovinsko podporo, naj priložijo uradno potrdilo davčne uprave o višini davkov in velikosti posestva. V prošnji je tudi navesti točen naslov in zadnjo pošto. Prošnje morajo biti telesno in duševno zdravi, dovolj razviti, najmanj 16, največ 25 let stari, ki so z dobrim uspehom dovršili osnovno šolo. V svojih prošnjah se morajo zavezati, da bodo natančno izpolnjevali svoje dolžnosti in se podredili zavodnim predpisom. Vsi gojenci bodo stanovali v zavodu, kjer bodo imeli vso oskrbo. Oskrbovalnina 100 do 300 din mesečno po premoženjskih razmerah proslca. K celotni oskrbnini 300 din prispeva banska uprava za vsakega gojenca primeren znesek, odmerjen po gospodarskem stanju staršev. Pa tudi srečni kmetijski odbori dovoljujejo revnejšim proslcem podpore. Sprejeti bodo v prvi vrsti kmetijski sinovi, za katere je pričakovati, da bodo ostali na kmetijah kot bodoči gospodarji.

* Tragična usoda hrabrega bojevnika. Pred 20 leti je na čelu srbske vojske prvi vkorakal v Beograd častnik Ivan Živaljevič. Že leta 1917. je bil nevarno ranjen v nogi. Po 22 letih se mu je zdaj stara rana obnovila in izkušeni bojevniki se je moral podvzeti operaciji. Odrezali so mu desno nogo.

ZA NA HRIBE: Lepo vreme, dobra volja in SLAMIČEVE KONZERVE

* Strela je ubila našega delavca v Nemčiji. Nedavno je poleg drugih odpotoval v Nemčijo 30letni Vendelin Časar, po rodu iz prekmurskih Petoševcev, ki pa je zadnja leta bival v Novem Selu pri Čakovcu. V Nemčiji je dobil delo na nekem veleposredstvu. Preteklo soboto je še njegova žena prejela pismo od moža, da se dobro počuti in da ji bo v kratkem poslal denarja, saj ima ljubeznega gospodarja. V nedeljo dopoldne je potem šla žena vprašat na ob. čino, če je kaj prišlo za njo. Na žalost je res prišla pošta, toda ne denarja, temveč brzobavno sporočilo, da je Vendelin v Nemčiji ubila strela. Zapustil je vdovi 4 otroke, najstarejši šteje 7 let, najmlajši pa 4 mesece. Občina je vdovi naklonila za prvo silo celih 20 din podpore.

* Vinodolski festival bo letos v septembru v Selcih. Prirejane bo po vzgledu festivala na Krku. Turjsko prometno društvo pa bo poskrbelo, da bo priprava za to lepo narodno prireditev čim skrbnejša.

* Tiskarski škrat se je včeraj vmešal v podpis avtorice »Kantarčkov« na 3. strani »Jutra«. Ime se mora pravilno glasilati Silva (ne Lili) Merčun.

* Pod vlak se je vrgla. V Selah pri Dobovi se je vrgla pod osebni vlak, ki vozi proti Zagrebu, okoli 50 leta stara šivilja Neža Cetinova. Kolesa so ji zdrobila glavo, da je smrt nastopila takoj. Njeni znanci obžalujejo, da je končala na tako tragičen način. Bila je splošno priljubljena in izvrstna šivilja. Kljub temu se ji ni posrečilo dobiti zaposlitev, in to jo je gnalo v obup. Bodi ji ohranjen blag spomin!

* Tombola, katero priredi Sokolsko društvo v Litijski, bo neprekinjeno v nedeljo 25. t. m. ob 3. uri popoldne na trgu pred Sokolskim domom. Zanimanje za tombolo je izredno veliko — kako ne, saj dobite za 3 din novo motorno kolo. Nemudno si preskrbite tablice, dokler je čas, ker sreča vas čaka! (—)

* Prijave za velike konjske dirke na Krškem polju, ki bodo v nedeljo 6. avgusta, sprejema do 30. julija predsednik Jahalnega in dirkalnega društva g. Anton Gilha, trgovec in posestnik v Krškem. Prijava naj vsebuje naslov gospodarja, redovnik in vse dosedaj dosežene sposobnostne konje.

* Staroupokojenci iz bivše Avstrije so nas naprosili za objavo naslednjega apela na narodne poslance: Nekdaj naš tekmoj je konec januarja zapisal, da imajo novi narodni poslanci velike skrbi, ker nosijo v listnicah kupe prošnje za razna posredovanja, predvsem za državne službe in podpore. Samo mi upokojenci iz bivše Avstrije, ki se nismo dobili nobene pokojnine, ako ravno na njo čakamo že 20 let nismo se predali novim poslaneom svojih prošnje, če ravno bi ena več ali manj v prebremenjeni listnici itak nič ne pomenila, ko bo potrebno trkati na vrata v raznih ministrstvih. Pač pa bomo prosili naše poslance, ko bo nov odbor za prošnje in pritožbe v narodni skupščini izvoljen, da se za nas v polni meri zavzamejo, da bi že enkrat prišli do pravice, ki smo jo do sedaj zaman iskali in ki nam gre po konvenciji, sklenjeni 30. novembra 1930 med našo kraljevino, Avstrijo, Rumunijo in Češkoslovaško. Ta konvencija je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 5. decembra 1930 in v Uradnem listu dravske banovine leta 1931. št. 14. Naše prošnje ležijo napol rešene v odboru za prošnje in pritožbe, in v finančnem odboru narodne skupščine. Ko smo se leta 1933. mi stari upokojenci iz bivše Avstrije v Celju združili in smo po službeni poti vložili prošnjo na vladarja, smo bili od banovine zavrnjeni, češ, da mora vsak poidelec posebno zase prositi. Na seji narodne skupščine 15. aprila 1937. bi se bilo moralo razpravljati o poročilu odbora za prošnje in pritožbe. Takratni predsednik narodne skupščine pa je izjavil, da to poročilo ni bilo predloženo 24 ur pred razpravo, kakor to določa poslovnik. Zaradi tega je predlagal naj se razprava o tem poročilu odloži za gnevnege reda ter bo skupščina o njem razpravljala šele po velikonočnih praznikih, ko bo pisemno sklicana k seji. Do danes nismo prejeli nobene rešitve. Zdaš se edino upamo, da bo nova vlada s podporo novih poslancev prav kmalu ugodno rešila naše prošnje, saj smo že zadosti pretrpeli, da pridemo do naše pravice, saj smo v skrajni stiski in visoki starosti.

* Staroupokojenci iz bivše Avstrije so nas naprosili za objavo naslednjega apela na narodne poslance: Nekdaj naš tekmoj je konec januarja zapisal, da imajo novi narodni poslanci velike skrbi, ker nosijo v listnicah kupe prošnje za razna posredovanja, predvsem za državne službe in podpore. Samo mi upokojenci iz bivše Avstrije, ki se nismo dobili nobene pokojnine, ako ravno na njo čakamo že 20 let nismo se predali novim poslaneom svojih prošnje, če ravno bi ena več ali manj v prebremenjeni listnici itak nič ne pomenila, ko bo potrebno trkati na vrata v raznih ministrstvih. Pač pa bomo prosili naše poslance, ko bo nov odbor za prošnje in pritožbe v narodni skupščini izvoljen, da se za nas v polni meri zavzamejo, da bi že enkrat prišli do pravice, ki smo jo do sedaj zaman iskali in ki nam gre po konvenciji, sklenjeni 30. novembra 1930 med našo kraljevino, Avstrijo, Rumunijo in Češkoslovaško. Ta konvencija je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 5. decembra 1930 in v Uradnem listu dravske banovine leta 1931. št. 14. Naše prošnje ležijo napol rešene v odboru za prošnje in pritožbe, in v finančnem odboru narodne skupščine. Ko smo se leta 1933. mi stari upokojenci iz bivše Avstrije v Celju združili in smo po službeni poti vložili prošnjo na vladarja, smo bili od banovine zavrnjeni, češ, da mora vsak poidelec posebno zase prositi. Na seji narodne skupščine 15. aprila 1937. bi se bilo moralo razpravljati o poročilu odbora za prošnje in pritožbe. Takratni predsednik narodne skupščine pa je izjavil, da to poročilo ni bilo predloženo 24 ur pred razpravo, kakor to določa poslovnik. Zaradi tega je predlagal naj se razprava o tem poročilu odloži za gnevnege reda ter bo skupščina o njem razpravljala šele po velikonočnih praznikih, ko bo pisemno sklicana k seji. Do danes nismo prejeli nobene rešitve. Zdaš se edino upamo, da bo nova vlada s podporo novih poslancev prav kmalu ugodno rešila naše prošnje, saj smo že zadosti pretrpeli, da pridemo do naše pravice, saj smo v skrajni stiski in visoki starosti.

* Staroupokojenci iz bivše Avstrije so nas naprosili za objavo naslednjega apela na narodne poslance: Nekdaj naš tekmoj je konec januarja zapisal, da imajo novi narodni poslanci velike skrbi, ker nosijo v listnicah kupe prošnje za razna posredovanja, predvsem za državne službe in podpore. Samo mi upokojenci iz bivše Avstrije, ki se nismo dobili nobene pokojnine, ako ravno na njo čakamo že 20 let nismo se predali novim poslaneom svojih prošnje, če ravno bi ena več ali manj v prebremenjeni listnici itak nič ne pomenila, ko bo potrebno trkati na vrata v raznih ministrstvih. Pač pa bomo prosili naše poslance, ko bo nov odbor za prošnje in pritožbe v narodni skupščini izvoljen, da se za nas v polni meri zavzamejo, da bi že enkrat prišli do pravice, ki smo jo do sedaj zaman iskali in ki nam gre po konvenciji, sklenjeni 30. novembra 1930 med našo kraljevino, Avstrijo, Rumunijo in Češkoslovaško. Ta konvencija je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 5. decembra 1930 in v Uradnem listu dravske banovine leta 1931. št. 14. Naše prošnje ležijo napol rešene v odboru za prošnje in pritožbe, in v finančnem odboru narodne skupščine. Ko smo se leta 1933. mi stari upokojenci iz bivše Avstrije v Celju združili in smo po službeni poti vložili prošnjo na vladarja, smo bili od banovine zavrnjeni, češ, da mora vsak poidelec posebno zase prositi. Na seji narodne skupščine 15. aprila 1937. bi se bilo moralo razpravljati o poročilu odbora za prošnje in pritožbe. Takratni predsednik narodne skupščine pa je izjavil, da to poročilo ni bilo predloženo 24 ur pred razpravo, kakor to določa poslovnik. Zaradi tega je predlagal naj se razprava o tem poročilu odloži za gnevnege reda ter bo skupščina o njem razpravljala šele po velikonočnih praznikih, ko bo pisemno sklicana k seji. Do danes nismo prejeli nobene rešitve. Zdaš se edino upamo, da bo nova vlada s podporo novih poslancev prav kmalu ugodno rešila naše prošnje, saj smo že zadosti pretrpeli, da pridemo do naše pravice, saj smo v skrajni stiski in visoki starosti.

* Staroupokojenci iz bivše Avstrije so nas naprosili za objavo naslednjega apela na narodne poslance: Nekdaj naš tekmoj je konec januarja zapisal, da imajo novi narodni poslanci velike skrbi, ker nosijo v listnicah kupe prošnje za razna posredovanja, predvsem za državne službe in podpore. Samo mi upokojenci iz bivše Avstrije, ki se nismo dobili nobene pokojnine, ako ravno na njo čakamo že 20 let nismo se predali novim poslaneom svojih prošnje, če ravno bi ena več ali manj v prebremenjeni listnici itak nič ne pomenila, ko bo potrebno trkati na vrata v raznih ministrstvih. Pač pa bomo prosili naše poslance, ko bo nov odbor za prošnje in pritožbe v narodni skupščini izvoljen, da se za nas v polni meri zavzamejo, da bi že enkrat prišli do pravice, ki smo jo do sedaj zaman iskali in ki nam gre po konvenciji, sklenjeni 30. novembra 1930 med našo kraljevino, Avstrijo, Rumunijo in Češkoslovaško. Ta konvencija je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 5. decembra 1930 in v Uradnem listu dravske banovine leta 1931. št. 14. Naše prošnje ležijo napol rešene v odboru za prošnje in pritožbe, in v finančnem odboru narodne skupščine. Ko smo se leta 1933. mi stari upokojenci iz bivše Avstrije v Celju združili in smo po službeni poti vložili prošnjo na vladarja, smo bili od banovine zavrnjeni, češ, da mora vsak poidelec posebno zase prositi. Na seji narodne skupščine 15. aprila 1937. bi se bilo moralo razpravljati o poročilu odbora za prošnje in pritožbe. Takratni predsednik narodne skupščine pa je izjavil, da to poročilo ni bilo predloženo 24 ur pred razpravo, kakor to določa poslovnik. Zaradi tega je predlagal naj se razprava o tem poročilu odloži za gnevnege reda ter bo skupščina o njem razpravljala šele po velikonočnih praznikih, ko bo pisemno sklicana k seji. Do danes nismo prejeli nobene rešitve. Zdaš se edino upamo, da bo nova vlada s podporo novih poslancev prav kmalu ugodno rešila naše prošnje, saj smo že zadosti pretrpeli, da pridemo do naše pravice, saj smo v skrajni stiski in visoki starosti.

* Staroupokojenci iz bivše Avstrije so nas naprosili za objavo naslednjega apela na narodne poslance: Nekdaj naš tekmoj je konec januarja zapisal, da imajo novi narodni poslanci velike skrbi, ker nosijo v listnicah kupe prošnje za razna posredovanja, predvsem za državne službe in podpore. Samo mi upokojenci iz bivše Avstrije, ki se nismo dobili nobene pokojnine, ako ravno na njo čakamo že 20 let nismo se predali novim poslaneom svojih prošnje, če ravno bi ena več ali manj v prebremenjeni listnici itak nič ne pomenila, ko bo potrebno trkati na vrata v raznih ministrstvih. Pač pa bomo prosili naše poslance, ko bo nov odbor za prošnje in pritožbe v narodni skupščini izvoljen, da se za nas v polni meri zavzamejo, da bi že enkrat prišli do pravice, ki smo jo do sedaj zaman iskali in ki nam gre po konvenciji, sklenjeni 30. novembra 1930 med našo kraljevino, Avstrijo, Rumunijo in Češkoslovaško. Ta konvencija je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 5. decembra 1930 in v Uradnem listu dravske banovine leta 1931. št. 14. Naše prošnje ležijo napol rešene v odboru za prošnje in pritožbe, in v finančnem odboru narodne skupščine. Ko smo se leta 1933. mi stari upokojenci iz bivše Avstrije v Celju združili in smo po službeni poti vložili prošnjo na vladarja, smo bili od banovine zavrnjeni, češ, da mora vsak poidelec posebno zase prositi. Na seji narodne skupščine 15. aprila 1937. bi se bilo moralo razpravljati o poročilu odbora za prošnje in pritožbe. Takratni predsednik narodne skupščine pa je izjavil, da to poročilo ni bilo predloženo 24 ur pred razpravo, kakor to določa poslovnik. Zaradi tega je predlagal naj se razprava o tem poročilu odloži za gnevnege reda ter bo skupščina o njem razpravljala šele po velikonočnih praznikih, ko bo pisemno sklicana k seji. Do danes nismo prejeli nobene rešitve. Zdaš se edino upamo, da bo nova vlada s podporo novih poslancev prav kmalu ugodno rešila naše prošnje, saj smo že zadosti pretrpeli, da pridemo do naše pravice, saj smo v skrajni stiski in visoki starosti.

* Staroupokojenci iz bivše Avstrije so nas naprosili za objavo naslednjega apela na narodne poslance: Nekdaj naš tekmoj je konec januarja zapisal, da imajo novi narodni poslanci velike skrbi, ker nosijo v listnicah kupe prošnje za razna posredovanja, predvsem za državne službe in podpore. Samo mi upokojenci iz bivše Avstrije, ki se nismo dobili nobene pokojnine, ako ravno na njo čakamo že 20 let nismo se predali novim poslaneom svojih prošnje, če ravno bi ena več ali manj v prebremenjeni listnici itak nič ne pomenila, ko bo potrebno trkati na vrata v raznih ministrstvih. Pač pa bomo prosili naše poslance, ko bo nov odbor za prošnje in pritožbe v narodni skupščini izvoljen, da se za nas v polni meri zavzamejo, da bi že enkrat prišli do pravice, ki smo jo do sedaj zaman iskali in ki nam gre po konvenciji, sklenjeni 30. novembra 1930 med našo kraljevino, Avstrijo, Rumunijo in Češkoslovaško. Ta konvencija je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 5. decembra 1930 in v Uradnem listu dravske banovine leta 1931. št. 14. Naše prošnje ležijo napol rešene v odboru za prošnje in pritožbe, in v finančnem odboru narodne skupščine. Ko smo se leta 1933. mi stari upokojenci iz bivše Avstrije v Celju združili in smo po službeni poti vložili prošnjo na vladarja, smo bili od banovine zavrnjeni, češ, da mora vsak poidelec posebno zase prositi. Na seji narodne skupščine 15. aprila 1937. bi se bilo moralo razpravljati o poročilu odbora za prošnje in pritožbe. Takratni predsednik narodne skupščine pa je izjavil, da to poročilo ni bilo predloženo 24 ur pred razpravo, kakor to določa poslovnik. Zaradi tega je predlagal naj se razprava o tem poročilu odloži za gnevnege reda ter bo skupščina o njem razpravljala šele po velikonočnih praznikih, ko bo pisemno sklicana k seji. Do danes nismo prejeli nobene rešitve. Zdaš se edino upamo, da bo nova vlada s podporo novih poslancev prav kmalu ugodno rešila naše prošnje, saj smo že zadosti pretrpeli, da pridemo do naše pravice, saj smo v skrajni stiski in visoki starosti.

* Staroupokojenci iz bivše Avstrije so nas naprosili za objavo naslednjega apela na narodne poslance: Nekdaj naš tekmoj je konec januarja zapisal, da imajo novi narodni poslanci velike skrbi, ker nosijo v listnicah kupe prošnje za razna posredovanja, predvsem za državne službe in podpore. Samo mi upokojenci iz bivše Avstrije, ki se nismo dobili nobene pokojnine, ako ravno na njo čakamo že 20 let nismo se predali novim poslaneom svojih prošnje, če ravno bi ena več ali manj v prebremenjeni listnici itak nič ne pomenila, ko bo potrebno trkati na vrata v raznih ministrstvih. Pač pa bomo prosili naše poslance, ko bo nov odbor za prošnje in pritožbe v narodni skupščini izvoljen, da se za nas v polni meri zavzamejo, da bi že enkrat prišli do pravice, ki smo jo do sedaj zaman iskali in ki nam gre po konvenciji, sklenjeni 30. novembra 1930 med našo kraljevino, Avstrijo, Rumunijo in Češkoslovaško. Ta konvencija je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 5. decembra 1930 in v Uradnem listu dravske banovine leta 1931. št. 14. Naše prošnje ležijo napol rešene v odboru za prošnje in pritožbe, in v finančnem odboru narodne skupščine. Ko smo se leta 1933. mi stari upokojenci iz bivše Avstrije v Celju združili in smo po službeni poti vložili prošnjo na vladarja, smo bili od banovine zavrnjeni, češ, da mora vsak poidelec posebno zase prositi. Na seji narodne skupščine 15. aprila 1937. bi se bilo moralo razpravljati o poročilu odbora za prošnje in pritožbe. Takratni predsednik narodne skupščine pa je izjavil, da to poročilo ni bilo predloženo 24 ur pred razpravo, kakor to določa poslovnik. Zaradi tega je predlagal naj se razprava o tem poročilu odloži za gnevnege reda ter bo skupščina o njem razpravljala šele po velikonočnih praznikih, ko bo pisemno sklicana k seji. Do danes nismo prejeli nobene rešitve. Zdaš se edino upamo, da bo nova vlada s podporo novih poslancev prav kmalu ugodno rešila naše prošnje, saj smo že zadosti pretrpeli, da pridemo do naše pravice, saj smo v skrajni stiski in visoki starosti.

* Staroupokojenci iz bivše Avstrije so nas naprosili za objavo naslednjega apela na narodne poslance: Nekdaj naš tekmoj je konec januarja zapisal, da imajo novi narodni poslanci velike skrbi, ker nosijo v listnicah kupe prošnje za razna posredovanja, predvsem za državne službe in podpore. Samo mi upokojenci iz bivše Avstrije, ki se nismo dobili nobene pokojnine, ako ravno na njo čakamo že 20 let nismo se predali novim poslaneom svojih prošnje, če ravno bi ena več ali manj v prebremenjeni listnici itak nič ne pomenila, ko bo potrebno trkati na vrata v raznih ministrstvih. Pač pa bomo prosili naše poslance, ko bo nov odbor za prošnje in pritožbe v narodni skupščini izvoljen, da se za nas v polni meri zavzamejo, da bi že enkrat prišli do pravice, ki smo jo do sedaj zaman iskali in ki nam gre po konvenciji, sklenjeni 30. novembra 1930 med našo kraljevino, Avstrijo, Rumunijo in Češkoslovaško. Ta konvencija je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 5. decembra 1930 in v Uradnem listu dravske banovine leta 1931. št. 14. Naše prošnje ležijo napol rešene v odboru za prošnje in pritožbe, in v finančnem odboru narodne skupščine. Ko smo se leta 1933. mi stari upokojenci iz bivše Avstrije v Celju združili in smo po službeni poti vložili prošnjo na vladarja, smo bili od banovine zavrnjeni, češ, da mora vsak poidelec posebno zase prositi. Na seji narodne skupščine 15. aprila 1937. bi se bilo moralo razpravljati o poročilu odbora za prošnje in pritožbe. Takratni predsednik narodne skupščine pa je izjavil, da to poročilo ni bilo predloženo 24 ur pred razpravo, kakor to določa poslovnik. Zaradi tega je predlagal naj se razprava o tem poročilu odloži za gnevnege reda ter bo skupščina o njem razpravljala šele po velikonočnih praznikih, ko bo pisemno sklicana k seji. Do danes nismo prejeli nobene rešitve. Zdaš se edino upamo, da bo nova vlada s podporo novih poslancev prav kmalu ugodno rešila naše prošnje, saj smo že zadosti pretrpeli, da pridemo do naše pravice, saj smo v skrajni stiski in visoki starosti.

* Staroupokojenci iz bivše Avstrije so nas naprosili za objavo naslednjega apela na narodne poslance: Nekdaj naš tekmoj je konec januarja zapisal, da imajo novi narodni poslanci velike skrbi, ker nosijo v listnicah kupe prošnje za razna posredovanja, predvsem za državne službe in podpore. Samo mi upokojenci iz bivše Avstrije, ki se nismo dobili nobene pokojnine, ako ravno na njo čakamo že 20 let nismo se predali novim poslaneom svojih prošnje, če ravno bi ena več ali manj v prebremenjeni listnici itak nič ne pomenila, ko bo potrebno trkati na vrata v raznih ministrstvih. Pač pa bomo prosili naše poslance, ko bo nov odbor za prošnje in pritožbe v narodni skupščini izvoljen, da se za nas v polni meri zavzamejo, da bi že enkrat prišli do pravice, ki smo jo do sedaj zaman iskali in ki nam gre po konvenciji, sklenjeni 30. novembra 1930 med našo kraljevino, Avstrijo, Rumunijo in Češkoslovaško. Ta konvencija je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 5. decembra 1930 in v Uradnem listu dravske banovine leta 1931. št. 14. Naše prošnje ležijo napol rešene v odboru za prošnje in pritožbe, in v finančnem odboru narodne skupščine. Ko smo se leta 1933. mi stari upokojenci iz bivše Avstrije v Celju združili in smo po službeni poti vložili prošnjo na vladarja, smo bili od banovine zavrnjeni, češ, da mora vsak poidelec posebno zase prositi. Na seji narodne skupščine 15. aprila 1937. bi se bilo moralo razpravljati o poročilu odbora za prošnje in pritožbe. Takratni predsednik narodne skupščine pa je izjavil, da to poročilo ni bilo predloženo 24 ur pred razpravo, kakor to določa poslovnik. Zaradi tega je predlagal naj se razprava o tem poročilu odloži za gnevnege reda ter bo skupščina o njem razpravljala šele po velikonočnih praznikih, ko bo pisemno sklicana k seji. Do danes nismo prejeli nobene rešitve. Zdaš se edino upamo, da bo nova vlada s podporo novih poslancev prav kmalu ugodno rešila naše prošnje, saj smo že zadosti pretrpeli, da pridemo do naše pravice, saj smo v skrajni stiski in visoki starosti.

* Staroupokojenci iz bivše Avstrije so nas naprosili za objavo naslednjega apela na narodne poslance: Nekdaj naš tekmoj je konec januarja zapisal, da imajo novi narodni poslanci velike skrbi, ker nosijo v listnicah kupe prošnje za razna posredovanja, predvsem za državne službe in podpore. Samo mi upokojenci iz bivše Avstrije, ki se nismo dobili nobene pokojnine, ako ravno na njo čakamo že 20 let nismo se predali novim poslaneom svojih prošnje, če ravno bi ena več ali manj v prebremenjeni listnici itak nič ne pomenila, ko bo potrebno trkati na vrata v raznih ministrstvih. Pač pa bomo prosili naše poslance, ko bo nov odbor za prošnje in pritožbe v narodni skupščini izvoljen, da se za nas v polni meri zavzamejo, da bi že enkrat prišli do pravice, ki smo jo do sedaj zaman iskali in ki nam gre po konvenciji, sklenjeni 30. novembra 1930 med našo kraljevino, Avstrijo, Rumunijo in Češkoslovaško. Ta konvencija je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 5. decembra 1930 in v Uradnem listu dravske banovine leta 1931. št. 14. Naše prošnje ležijo napol rešene v odboru za prošnje in pritožbe, in v finančnem odboru narodne skupščine. Ko smo se leta 1933. mi stari upokojenci iz bivše Avstrije v Celju združili in smo po službeni poti vložili prošnjo na vladarja, smo bili od banovine zavrnjeni, češ, da mora vsak poidelec posebno zase prositi. Na seji narodne skupščine 15. aprila 1937. bi se bilo moralo razpravljati o poročilu odbora za prošnje in pritožbe. Takratni predsednik narodne skupščine pa je izjavil, da to poročilo ni bilo predloženo 24 ur pred razpravo, kakor to določa poslovnik. Zaradi tega je predlagal naj se razprava o tem poročilu odloži za gnevnege reda ter bo skupščina o njem razpravljala šele po velikonočnih praznikih, ko bo pisemno sklicana k seji. Do danes nismo prejeli nobene rešitve. Zdaš se edino upamo, da bo nova vlada s podporo novih poslancev prav kmalu ugodno rešila naše prošnje, saj smo že zadosti pretrpeli, da pridemo do naše pravice, saj smo v skrajni stiski in visoki starosti.

* Staroupokojenci iz bivše Avstrije so nas naprosili za objavo naslednjega apela na narodne poslance: Nekdaj naš tekmoj je konec januarja zapisal, da imajo novi narodni poslanci velike skrbi, ker nosijo v listnicah kupe prošnje za razna posredovanja, predvsem za državne službe in podpore. Samo mi upokojenci iz bivše Avstrije, ki se nismo dobili nobene pokojnine, ako ravno na njo čakamo že 20 let nismo se predali novim poslaneom svojih prošnje, če ravno bi ena več ali manj v prebremenjeni listnici itak nič ne pomenila, ko bo potrebno trkati na vrata v raznih ministrstvih. Pač pa bomo prosili naše poslance, ko bo nov odbor za prošnje in pritožbe v narodni skupščini izvoljen, da se za nas v polni meri zavzamejo, da bi že enkrat prišli do pravice, ki smo jo do sedaj zaman iskali in ki nam gre po konvenciji, sklenjeni 30. novembra 1930 med našo kraljevino, Avstrijo, Rumunijo in Češkoslovaško. Ta konvencija je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 5. decembra 1930 in v Uradnem listu dravske banovine leta 1931. št. 14. Naše prošnje ležijo napol rešene v odboru za prošnje in pritožbe, in v finančnem odboru narodne skupščine. Ko smo se leta 1933. mi stari upokojenci iz bivše Avstrije v Celju združili in smo po službeni poti vložili prošnjo na vladarja, smo bili od banovine zavrnjeni, češ, da mora vsak poidelec posebno zase prositi. Na seji narodne skupščine 15. aprila 1937. bi se bilo moralo razpravljati o poročilu odbora za prošnje in pritožbe. Takratni predsednik narodne skupščine pa je izjavil, da to poročilo ni bilo predloženo 24 ur pred razpravo, kakor to določa poslovnik. Zaradi tega je predlagal naj se razprava o tem poročilu odloži za gnevnege reda ter bo skupščina o njem razpravljala šele po velikonočnih praznikih, ko bo pisemno sklicana k seji. Do danes nismo prejeli nobene rešitve. Zdaš se edino upamo, da bo nova vlada s podporo novih poslancev prav kmalu ugodno rešila naše prošnje, saj smo že zadosti pretrpeli, da pridemo do naše pravice, saj smo v skrajni stiski in visoki starosti.

* Staroupokojenci iz bivše Avstrije so nas naprosili za objavo naslednjega apela na narodne poslance: Nekdaj naš tekmoj je konec januarja zapisal, da imajo novi narodni poslanci velike skrbi, ker nosijo v listnicah kupe prošnje za razna posredovanja, predvsem za državne službe in podpore. Samo mi upokojenci iz bivše Avstrije, ki se nismo dobili nobene pokojnine, ako ravno na njo čakamo že 20 let nismo se predali novim poslaneom svojih prošnje, če ravno bi ena več ali manj v prebremenjeni listnici itak nič ne pomenila, ko bo potrebno trkati na vrata v raznih ministrstvih. Pač pa bomo prosili naše poslance, ko bo nov odbor za prošnje in pritožbe v narodni skupščini izvoljen, da se za nas v polni meri zavzamejo, da bi že enkrat prišli do pravice, ki smo jo do sedaj zaman iskali in ki nam gre po konvenciji, sklenjeni 30. novembra 1930 med našo kraljevino, Avstrijo, Rumunijo in Češkoslovaško. Ta konvencija je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 5. decembra 1930 in v Uradnem listu dravske banovine leta 1931. št. 14. Naše prošnje ležijo napol rešene v odboru za prošnje in pritožbe, in v finančnem odboru narodne skupščine. Ko smo se leta 1933. mi stari upokojenci iz bivše Avstrije v Celju združili in smo po službeni poti vložili prošnjo na vladarja, smo bili od banovine zavrnjeni, češ, da mora vsak poidelec posebno zase prositi. Na seji narodne skupščine 15. aprila 1937. bi se bilo moralo razpravljati o poročilu odbora za prošnje in pritožbe. Takratni predsednik narodne skupščine pa je izjavil, da to poročilo ni bilo predloženo 24 ur pred razpravo, kakor to določa poslovnik. Zaradi tega je predlagal naj se razprava o tem poročilu odloži za gnevnege reda ter bo skupščina o njem razpravljala šele po velikonočnih praznikih, ko bo pisemno sklicana k seji. Do danes nismo prejeli nobene rešitve. Zdaš se edino upamo, da bo nova vlada s podporo novih poslancev prav kmalu ugodno rešila naše prošnje, saj smo že zadosti pretrpeli, da pridemo do naše pravice, saj smo v skrajni stiski in visoki starosti.

* Staroupokojenci iz bivše Avstrije so nas naprosili za objavo naslednjega apela na narodne poslance: Nekdaj naš tekmoj je konec januarja zapisal, da imajo novi narodni poslanci velike skrbi, ker nosijo v listnicah kupe prošnje za razna posredovanja, predvsem za državne službe in podpore. Samo mi upokojenci iz bivše Avstrije, ki se nismo dobili nobene pokojnine, ako ravno na njo čakamo že 20 let nismo se predali novim poslaneom svojih prošnje, če ravno bi ena več ali manj v prebremenjeni listnici itak nič ne pomenila, ko bo potrebno trkati na vrata v raznih ministrstvih. Pač pa bomo prosili naše poslance, ko bo nov odbor za prošnje in pritožbe v narodni skupščini izvoljen, da se za nas v polni meri zavzamejo, da bi že enkrat prišli do pravice, ki smo jo do sedaj zaman iskali in ki nam gre po konvenciji, sklenjeni 30. novembra 1930 med našo kraljevino, Avstrijo, Rumunijo in Češkoslovaško. Ta konvencija je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 5. decembra 1930 in v Uradnem listu dravske banovine leta 1931. št. 14. Naše prošnje ležijo napol rešene v odboru za prošnje in pritožbe, in v finančnem odboru narodne skupščine. Ko smo se leta 1933. mi stari upokojenci iz bivše Avstrije v Celju združili in smo po službeni poti vložili prošnjo na vladarja, smo bili od banovine zavrnjeni, češ,

Gospodarstvo

Naloge deviznega odbora pri Narodni banki

Včeraj smo na tem mestu objavili besedilo uredbe o ustanovitvi posebnega deviznega odbora pri Narodni banki. Uredba, kakor znano, pooblašča finančnega ministra, da ustanovi ta odbor, mu določi delokrog in da na predlog tega odbora izda pravilnik za ureditev prometa z devizami in valutami.

V zvezi s to uredbo smo izrazili željo, da ne bi odbor tvorili samo predstavniki ministrstev temveč tudi ljudje iz praktičnega gospodarstva življenja, ki najbolje poznajo možnosti in potrebe gospodarstva oziroma da morajo praktični gospodarstveniki sodelovati pri vseh ukrepih, ki se tičejo pospeševanja našega izvoza in tudi devizne politike, ki ima tako odločilen vpliv na razvoj naše zunanje trgovine.

Kakor nam sedaj poročajo iz Beograda, je vprašanje sestave deviznega odbora in vprašanje njegovega delokroga že rešeno. Devizni odbor bodo sicer tvorili le predstavniki ministrstev in državnih ustanov, pač pa je predvideno, da bo devizni odbor v vseh vprašanjih konzultiral prizadete gospodarske organizacije v državi, da bo njegovo poslovanje v skladu z interesi narodnega gospodarstva. O sestavi in delokrogu deviznega odbora je finančni minister včeraj izdal naslednji odlok:

Devizni odbor se ustanovi kot poseben organ finančnega ministrstva in bo pristojen za vsa vprašanja valutnega in deviznega značaja. V glavnem bo njegova naloga:

Odlok finančnega ministra

1) stavlja predloge finančnemu ministru glede izdajanja in izpolnjevanja deviznih predpisov;

2) določati smernice in postavljati glavna delovna načela za organe, ki izvršujejo devizno politiko;

3) izdajati dovoljenja za poslovanje z devizami in valutami;

4) koordinirati zunanjo trgovino z deviznimi interesi države;

5) predlagati svoje mnenje finančnemu ministru in eventualno drugim ministrom glede dobav in najemanja posojil v inozemstvu ter glede načina njihovega transfera;

6) dajanje navodil devizni direkciji Narodne banke: a) glede načina transferiranja kapitala v tujino v vseh primerih; b) glede najemanja posojil v inozemstvu; c) glede načina transferiranja anuitet za naša zunanja posojila; d) glede načina transferiranja dividend in drugih dohodkov; e) glede sklepanja, spreminjanja in izpolnjevanja sporazumov o plačilnem prometu s posameznimi državami; f) glede načina plačevanja uvoženega in izvoženega blaga ter vseh stroškov, ki so s tem v zvezi; g) glede privatnih kliringov in kompenzacij; h) glede izvajanja in tolmačenja deviznih predpisov; i) glede kontrole nad izvajanjem deviznih predpisov; j) glede uporabe inozemskih terjatev v naši državi; k) glede plačil iz inozemstva

Načrt uredbe o elektrifikaciji

Nedavno smo poročali, da je v gradbenem ministristvu izdelan nov načrt uredbe o pospeševanju proizvodnje in o izkoriščanju električne energije. Ta načrt uredbe obsega v svojih določbah samo ona področja, ki obratujejo za privatno potrošnjo, medtem ko so izvesta podjetja, ki obratujejo za lastne potrebe državnih podjetij, kakor tudi električne centrale, ki ne oddajajo toka za privatno potrošnjo, temveč ga proizvajajo le za lastne potrebe in za potrebe nameštencev.

Električna centrala sme obratovati samo na osnovi posebnega dovoljenja, v katerem je tudi določena jamčevina v višini 5% vrednosti predvidenih investicij kot garancija, da bo podjetje izpolnilo obveznosti, predvidene za uredbo. Dovoljenja za postavitev električnih central se bodo dajala prvenstveno državi in samoupravam in šele v tretji vrsti privatnim osebam. Dovoljenja državi ali samoupravam imajo neomejeno veljavo, medtem ko je rok trajanja koncesije privatnim podjetjem omejen na 10 do 60 let, kakršna je pač kapaciteta centrale. Ta omejitev velja tudi za prej izdana dovoljenja, kjer rok trajanja ni bil predviden. Po preteku tega roka preide centrala brez odškodnine v last države oziroma samoupravnega telesa. Obenem je predvideno, da samoupravna telesa lahko pred potekom roka centralo odkupijo. Uredba izključuje sodelovanje inozemskega kapitala v električnem gospodarstvu.

Namesto dosedanjih pogodbenih cen električne energije, ki so se določevale v sporazumu med zainteresiranimi strankami, določa načrt uredbe, da cene odreja ban. Cene morajo biti določene tako, da centrala ne obratuje z deficitom.

Naša rudarska produkcija v maju

Medtem ko je v februarju letošnjega leta premogovna produkcija v Jugoslaviji v večjem obsegu nazadovale in je padla na višino prejšnjega leta, je bila v maju zopet za 8% večja nego v marcu prejšnjega leta, v aprilu pa za 7%. Najnovejši podatki ministrstva za gozdove in rudnike za mesec maj nam kažejo, da je bila premogovna produkcija v tem mesecu zopet za 9,4% večja nego lani v maju in za 28% večja nego v maju leta 1937. V maju so nakopali v premogovnikih 481.266 ton premogeta, to je za 41.385 ton več nego lani in za 106.137 ton več nego predlanskem. V prvih petih mesecih zadnjih let se je produkcija premoga v naši državi gibala takole:

jan.—maj 1936.	1.84 milij. ton
jan.—maj 1937.	1.91 „ „
jan.—maj 1938.	2.25 „ „
jan.—maj 1939.	2.40 „ „

V prvih petih mesecih letošnjega leta je bila naša premogovna produkcija za 144.000 ton ali za 6,5% večja nego lani in za 558.000 ton ali za 30% večja nego v istem razdobju leta 1936.

Ostala rudarska produkcija

Tudi ostalo rudarstvo kaže deloma višje produkcijske številke. Produkcija železne rude je znašala v maju 60.500 ton (lani

in v inozemstvo ali za obračunavanje z inozemstvom na osnovi vseh poslov.

Izvršilni organ deviznega odbora je devizna direkcija pri Narodni banki.

Devizni odbor

Devizni odbor je sestavljen iz dveh zastopnikov Narodne banke (viceguvernerja in deviznega direktorja), zastopnika finančnega ministrstva (šefa pristojnega oddelka), zastopnika zunanjega ministrstva (šefa službe za zunanja posojila) in zastopnika trgovskega ministrstva (šefa oddelka za zunanjo trgovino).

Odbor za uvoz

Organ deviznega odbora postane že obstoječi odbor za uvoz, ki je sestavljen iz dveh zastopnikov Narodne banke (viceguvernerja in deviznega direktorja), dveh zastopnikov finančnega ministrstva (načelnika valutnega oddelka in načelnika oddelka za carine), dveh zastopnikov trgovskega ministrstva (načelnika oddelka za zunanjo trgovino in načelnika industrijskega oddelka), zastopnika inspekcije državne obrambe, zastopnika zunanjega ministrstva (šefa službe za zunanja posojila). Naloga tega odbora je, da z omejitvami in dirigiranjem uvoza vpliva na zboljšanje devizne situacije naše države.

Odbor za izvoz

Kot tretji organ deviznega odbora se ustanovi poseben odbor za izvoz, ki je sestavljen iz dveh zastopnikov Narodne banke (viceguvernerja in deviznega direktorja), zastopnika finančnega ministrstva (načelnika valutnega oddelka), zastopnika trgovskega ministrstva (načelnika za zunanjo trgovino), upravnika Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, generalnega direktorja Prizada, ter po enega zastopnika inspekcije državne obrambe, zunanje in kmetijskega ministrstva ter ministrstva za gozdove in rudnike. Naloga tega odbora bo dirigirati in pospeševati izvoz iz države tako, da se bo zboljšala devizna situacija države.

Člane deviznega odbora in posameznih odborov kakor tudi njihove namestnike imenuje finančni minister. V primeru potrebe bosta imela uvozni in izvozni odbor skupne seje. Devizni odbor bo sestavljen po svojem poslovanju in ga predloži finančnemu ministru v odobritev. Ob koncu vsakega meseca bo devizni odbor predlagal finančnemu ministru in guvernerju Narodne banke poročila o svojem poslovanju.

V zvezi z gornjim odlokom finančnega ministra nam poročajo iz Beograda, da bo devizni odbor vodil vso devizno politiko in bo tudi iniciator devizne politike. Narodna banka pa bo v celoti odvrnila od sebe odgovornost za devizno politiko, kolikor je v zvezi z zunanjo trgovino. Devizna direkcija Narodne banke (ki se v ta namen posebej ustanovi) bo zaradi tega le izvršilni organ deviznega odbora. Nadalje poročajo iz Beograda, da o ustanova deviznega odbora pri Narodni banki imela trajen značaj.

Uredba predvideva ekspropriacijo in določitev služnostnih pravic na osnovi obstoječih zakonov. Za izgraditev, bistveno spremembo ali razširjenje naprav je potrebno odobrenje, ki ga da pristojno oblastvo glede na javno varnost, javni promet in na uporabo javnih in privatnih posestev za predvideno električno napravo. Električna podjetja so dolžna zaradi evidence dati pristojnim oblastvom vsako leto podatke o svojem delu in o obsegu naprav, kadarkoli to banska uprava zahteva. Ta določba velja tudi za ona električna podjetja, ki so izvesta iz določb te uredbe.

Z uredbo je predvidena ustanovitev elektrifikacijskega sveta pri gradbenem ministristvu in pri bankah in upravah. Prav tako je predvidena ustanovitev banovinskih fondov za pospeševanje elektrifikacije, ki jih upravlja ban po posebnih pravilih.

Predvidene so tudi davčne olajšave za nova podjetja, ki se bodo zgradila v roku desetih let. Čas trajanja teh davčnih olajšav je odvisna od kapacitete centrale prav tako višina olajšav, ki obstojajo v zmanjšanju odmerjenega davka in samoupravnih doklad. Te olajšave se nanašajo tudi na že obstoječa podjetja, ki bodo v petih letih razširila ali obnovila svoje naprave; vendar se v tem primeru olajšava nanaša samo na oni del davku podvrženega dobička, ki bo izviral iz razmerja med jakostjo stare in nove naprave.

V uredbi so predvidene tudi kazni, ki se stekajo v elektrifikacijski fond. Prejšnje pogodbe med občinami in centralami se bodo morale v treh mesecih predložiti banki upravi zaradi revizije in odobritve.

52.700. Navzile temu produkcija v petih mesecih letošnjega leta je malo presega produkcijo v istem razdobju lanskega leta, ker je bila v prvih mesecih letošnjega leta produkcija slaba.

Značaj je bila tudi v maju produkcija bakrene rude, ki se je povzpela na 86.500 ton (lani 61.700), v prvih petih mesecih letošnjega leta pa je znašala 429.800 ton nasproti 305.000 tonam v istem razdobju lanskega leta.

Produkcija svinčeno-cinkove rude, ki je v aprilu precej zaostajala, se je v maju zopet dvignila na 76.900 ton (lani 74.200), v prvih štirih mesecih t. l. pa je znašala 360.100 ton nasproti 243.300 tonam v lanskem letu.

Ze v aprilu smo opazili, da se je produkcija bauxita precej zmanjšala. Enako sliko nam kaže statistika za maj, ki nam pove, da so v tem mesecu nakopali le 28.700 ton bauxita (lani 38.600), medtem ko produkcija za prvih pet mesecev t. l. še vedno presega lansko produkcijo in znaša 139.000 ton nasproti 126.000 tonam v lanskem letu.

Nadalje je omeniti še produkcijo pirita, ki je znašala 11.900 ton (lani 12.000 ton), produkcijo kromove rude, ki je narasla na 4400 ton (4100) in produkcijo antimonove rude, ki se je dvignila na 1600 ton (1300). Povečala se je tudi produkcija magnezita, ki se je dvignila na 3100 ton (lani 2100).

Značaj narasla produkcija surovega železa

Značaj večja je letos produkcija surovega železa. Znašala je v maju 5470 ton (lani 3830), v prvih štirih mesecih letošnjega leta pa 28.300 ton nasproti 20.100 tonam v istem razdobju lanskega leta in 12.500 tonam v istem razdobju leta 1937.

Ukinjenje klirinških čekov v plačilnem prometu s Češko-Moravsko

Ko je sredi maja prišlo do popolne likvidacije našega dolga v češkoslovaškem kliringu, je finančni minister izdal začasni odlok, da se v plačilnem prometu s Češkoslovaško uvedejo klirinški čeki, dokler se vprašanje plačilnega prometa s protektoratom Češke in Moravske ne uredi. Ta enostranski ukrep ni bil v nasprotju z obstoječo klirinško pogodbo, ker je pomenil le uvedbo privatnih kompenzacij med zainteresiranimi izvozniki in uvozniki z edino razliko, da se je naša Narodna banka v naprej odrekla pravici, posamič odobravati kompenzacije in je dala dovoljenje, da se take transakcije med uvozniki in izvozniki izvršijo preko pooblaščenih zavodov na borzi.

Na priliki zasedanja nemško-jugoslovenskega stalnega odbora v Kölnu je nedavno prišlo tudi do sporazuma o trgovinskem in obračunskem prometu med Jugoslavijo in češko-moravskim protektoratom, ki med drugim določa, da se v plačilnem prometu ukine začasni ukrep naše Narodne banke, ki je uvedla postopanje s klirinškimi čeki, in se ima plačilni promet kakor prej vršiti v rednem kliringu. Vprašanje eventualnega viška izvoza nad uvozom iz protektorata, ki bi povzročil nastanek klirinških terjatev, je bilo rešeno na ta način, da se bo nastala razlika uporabila za plačilo obveznosti naše države v bližnji Češkoslovaški za dobave, katerih plačilo je bilo posebej urejeno. Eventualne motnje v plačilnem prometu bo po doseženem sporazumu mogoče preprečiti tudi na ta način, da bo zagotovljen izvoz iz protektorata v Jugoslavijo v potrebnem obsegu, če se bo dvignil naš izvoz v protektorat.

Finančni minister je včeraj izdal odlok, s katerim razveljavlja svoj odlok od 14. maja t. l. (št. 29.990) glede začasnih uvedbe klirinških čekov v plačilnem prometu s Češko-Moravsko. Odlok nadalje določa, da bo Narodna banka v času, dokler bo kliring s Češko in Moravsko aktiven, izdajala klirinške nakaznice, ki se bodo izplačevale po kronološkem vrstnem redu na osnovi vplačil češko-moravskih uvoznikov in po obračunskem tečaju, ki je bil določen v klirinškem sporazumu s Češko-slovaško.

Gospodarske vesti

— Konferenca trgovinskih zbornic zaradi obrtnega zakona bo verjetno v Ljubljani. Poročajo, smo že, da je trgovinsko ministristvo sklicalo drugo konferenco trgovinskih zbornic zaradi obravnave načrta novele k obrtnemu zakonu za 26. t. m. v Splitu. Po najnovejših informacijah iz Beograda pa je sedaj ta konferenca v Splitu zaradi tehničnih razlogov odložena. Konferenca bo sklicana za poznejši čas, najbrž v jeseni, in se bo verjetno vršila v Ljubljani.

— Pred uvedbo privatnega kliringa v plačilnem prometu z Bolgarijo. Iz Beograda poročajo, da se bodo v petek, 23. t. m. pričela v Sofiji pogajanja zaradi revizije obstoječega trgovinskega in plačilnega sporazuma med našo državo in Bolgarijo. Na merodajnih mestih so prišli do spoznanja, da je obstoječi način klirinškega obračunavanja ovira za razširitev trgovinskih odnosov med obema državama, predvsem zaradi tečaja med dinarjem in levom, ki je določen v razmerju 1 dinar je enako 2 leva. Po dobljenih informacijah bo naša delegacija predlagala, da se uvede privatni kliring z gibljivim tečajem. Naš trgovinski promet z Bolgarijo se sedaj giblje le na višini okrog 3 milijonov din, lahko bi se pa povečal, če se spremeni način klirinškega obračunavanja, na okrog 30 milijonov din letno.

— Interni dinarji. Pred dnevi smo poročali, da je finančni minister izdal odlok, da se imajo vse dinarke terjatve inozemcev, ki se vodijo kot posebne kategorije, v bodoče voditi kot interne dinarske terjatve. Te dinarske terjatve, na katere se nanaša odlok, so nastale do izdaje deviznega pravilnika dne 7. oktobra 1931. Gre za okrog 50 do 60 milijonov dinarjev takih terjatev inozemcev, ki so bile doslej blokirane na raznih računih pri Narodni banki in se sedaj prenesejo na račun internih dinarjev očitno v zvezi z ukrepi, ki so bili deloma že izdani in bodo še izdani o uporabi teh internih dinarjev za pospeševanje izvoza v devizne države.

Borze

22. junija

Na jugo-lovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno 14.30. Češke klirinške krone so se trgovale v Ljubljani po 151, v Zagrebu po 150,25 in v Beogradu po 150. Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 31, v Beogradu pa po 31,05. Tečaj angleške funta na svobodnem deviznem trgu je ostal nespremenjen 258.

Na zagrebškem efektm tržišču je vojna škoda pri stalni tendenci: notirala 463 — 465 (v Beogradu 464 — 464,50). Promet pa je bil zabeležen v 4% agrarnih obveznicah po 63 (v Beogradu po 62,50), v 7% investicijskem posojilu po 100,50 (v Beogradu po 100) in v delnicah Trboveljske po 172,50.

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 206.06 — 209.26, Pariz 116.37 — 118.67, New York 4383.62 — 4443.62, Curih 995—1005, Milan 231.85 — 234.95, Praga 149.25 — 150.75, Amsterdam 2336 — 2374, Berlin 1770.62 — 1788.38, Bruselj 748.25—760.25. Tečaji na svobodnem trgu: London 256.40 — 259.60, Pariz 144.86 — 147.16, New York 5458.82 — 5518.82, Curih 1237.40 — 1247.40, Amsterdam 2906.85 — 2944.85, Bruselj 931.08 — 943.08.

Curih. Beograd 10. Pariz 11.75125, London 20.7675, New York 443.6250, Bruselj 75.4250, Milan 23.34, Amsterdam 235.50, Berlin 177.95, Stockholm 106.90, Oslo 104.35, København 92.70, Sofija 5.40, Praga 15.00, Varšava 83.62, Budimpešta 87, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 463 — 465, 4% agrarne 62.50 — 63 (63), 4% severne agrarne 59.50 — 59.75,

6% beguške 88.50 bl., 6% dalm. agrarne 85.75 bl., 7% stabiliz. 100 den., 7% invest. 99.75 — 100.50 (100.50), 7% Blair 94 bl., 8% Blair 100 — 101; delnice: PAB 212 den., Trboveljska 172.50 — 175 (172.50), Gutmann 40 — 50, Sečera Osiček 85 — 90, Osječka ljevaonica 155 — 160, Jadranka 320 den.

Beograd. Vojna škoda 464 — 464.50, za julij 464 — 464.50, 4% severne agrarne 60.50 bl., 4% agrarne 62.50 den. (62.50), 6% beguške 87.50 — 88 (87.75), 7% invest. 99.75 — 100.50 (100), 7% Seligman 100 den., 7% Blair 100.50 — 101.50, 8% Blair 100.50 — 101.50, Narodna banka 7400 — 7500, PAB 214.50 — 216 (216).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ Chicago, 22. junija. Začetni tečaji: pšenica: za julij 69.25, za sept. 70.375, za dec. 71.75; koruza: za sept. 50.25.

+ Winnipeg, 22. junija. Začetni tečaji: pšenica: za julij 59.125, za okt. 60.25.

+ Novosadska blagovna borza (22. t. m.). Tendence stalna. Pšenica: 78/79 kor. baška 148 — 150; sremška 148 — 150; slavonska 149 — 151; banatska 147 — 151. Rž: baška 235 — 137.50, ječmen: baški in sremski 64.65 kor. 147.50 — 150 juri 68 kor. 180 — 185. Oves: baški sremski in slavonski 144 — 146 Koruza: baška 119 — 121; baška pariteta Indija in Vršac 119 — 121. Moka: baška in banatska »0g« in »0gg« 230 — 240; »2« 210 — 220; »5« 190 — 200; »6« 170 — 180; »7« 145 — 155; »8« 115 — 120. Fižol: baški in sremski beli 295 — 300. Otrobi: baški 108 —

Načrt nove slovaške ustave

Bratislava, 22. junija AA. Vlada je sprejela načrt ustave slovaške republike ter ga predložila parlamentu. Načrt obsega 13 poglavij s 87 členi. V prvem poglavju se določa republikanska oblika države, drugo poglavje določa pravice predsednika republike, ki ga voli parlament za dobo 7 let in ki je vrhovni poveljni vojske. Tretje poglavje govori o sestavi vlade. Predsednik in ministri imajo izvršilno oblast. Četrto poglavje se bavi z državnim svetom, ki ga sestavljajo predsedniki strank, člani vlade, predsednik parlamenta ter člani predsedništva slovaške narodne stranke. Državni svet pripravlja listo kandidatov za parlamentarne volitve ter ima pravico poslanecem odvzeti mandat. Peto poglavje govori o parlamentu, ki bo štel 80 poslancev. Šesto poglavje se nanaša na politične stranke, ostala poglavja pa na korporacije, pravosodje ter pravice in dolžnosti državljanov.

Bratislava, 22. junija AA. Na osnovi zakona o državnem tajništvu za nemško narodnostno skupino se imenuje državni tajnik za to skupino na Slovaškem na predlog šefa nemške narodnostne skupine. Ta šef lahko predlaga tudi samega sebe. Slovaška država mora plačati stroške za vzdrževanje državnega tajništva, ki naj služi kot posredovalec glede vseh vprašanj, ki se tičejo nemške narodnostne skupine. Osrednja državna oblastva bodo s tem državnim tajništvom sodelovala. Uradni jezik državnega tajništva je nemščina.

London, 22. junija. br. Angleški listi poročajo o naraščajočem nezadovoljstvu prebivalstva v Slovaški z vlado in njeno politiko. Tudi antisemitsko razpoloženje se laski sedaj zopet družijo z židi. Lokalne oblasti v posameznih krajih nečesto izvrševati odredb osrednje vlade v Bratislavi, naj nastopajo proti židom. Vseslovanski pokret se vedno bolj širi in se Slovaki ter Poljaki čimdalje bolj bratimijo.

Bata bo zgradil tvornico čevljev v Kanadi

Ottawa, 22. junija. o. Kanadska vlada je prejela prošnjo tvrdke Bata, naj ji dovoli naselitev 250 češkoslovaških strokovnjakov za fabricacijo čevljev. Bata namerava osnovati v Kanadi tvornico čevljev in je že kupil potrebno zemljišče.

Francosko-jugoslovenski urad za gospodarske studije

Beograd, 22. junija. p. V Parizu se je ustanovil francosko-jugoslovenski urad za gospodarske studije. Njegova naloga bo pospeševati gospodarske zveze med obema državama. Urad bo posloval pod pokroviteljstvom francoskega trgovinskega ministristva.

Odlični egiptski gosti v Dubrovniku

Dubrovnik, 22. junija. o. Semkaj je prišla jahta strica egiptskega kralja Faruka. Na jahti so princesa Huseim Sevir ter žena Asisa Rašida ter še 11 drugih egiptskih odličnikov. Danes so napravili Egiptanci izlet v okolico. Jahta bo ostala v Dubrovniku 8 dni.

Iz državne službe

Beograd, 22. junija. p. V veterinarski službi je bil premeščen pristav Josip Bregant iz Novega mesta k banki upravi v Ljubljani; v zdravstveni službi je napredovala sestra pomočnica Pavla Grupe dovala sestra pomočnica Pavla Grupe dovala pri zavodu za zdravstveno zaščito mater in otrok v Beogradu v 9. pol. skupino.

Spomin na 1. 1816

Ob pristajalnem mostu seisknega nabrežja ob mostu Aleksandra III. v Parizu so obnovili te dni zgodovinski prizor. Kralj Ludovik XVIII., oziroma mož, ki ga je predstavil, je stal na mostu z vsem svojim dvorom in je čakal napeto na prihod »Elise«. Ko je Elise priplula, so jo pozdravili z največjim navdušenjem.

»Elise«, ki se je zadržala dve dni ob seisknem nabrežju, je bila veren posnetek tiste »Elise«, ki je 29. marca 1816. po hudi zgodovinski vojni pristala kot prvi parnik iz Londona v Pariz. Prava »Elise« je preplula Rokavski preliv in je potem po Selnu prispela do francoske prestolnice. Stvar bi se bila malone slabo končala, kajti sredi prihaja je nastal za tedanje razmere hud vihar, ki ga je mala, komaj 20 m dolga Lizika prebila le zavoljo hladnokrvnosti in poguma svojega poveljnika, kapitana Andriela. Ko so bili valovi najvišji in ze pritisk vodovarj grozil odtrgati lopute (ladijskih vijakov) takrat se niso poznali, se je posadka iz Francozov uprla in je hotela ladjo prepustiti njeni usodi. Kapitan je moral potegniti samokres, pa to bi ne bilo mogoče pomagalo, da se ni vihar končno polegel, z njim pa valovi in strah med posadko. Vojna se je končala potem brez nadaljnjih zlih dogodkov. V spomin na tisto prvo parniško vožnjo čez Rokavski preliv, so Parizanom obnovili zgoraj omenjeni zgodovinski prizor.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Kratki valovi

Vsi moderni radioaparati so urejeni tudi za sprejem kratkih valov, večinoma od 16 do 50 m. Starejši sprejemniki niso bili grajeni zanje, ker je tehnika oddaje in sprejema šele zadnja leta tolikanj napredovala, da se muzika in govor na tem valovnem pasu res dobro slišata.

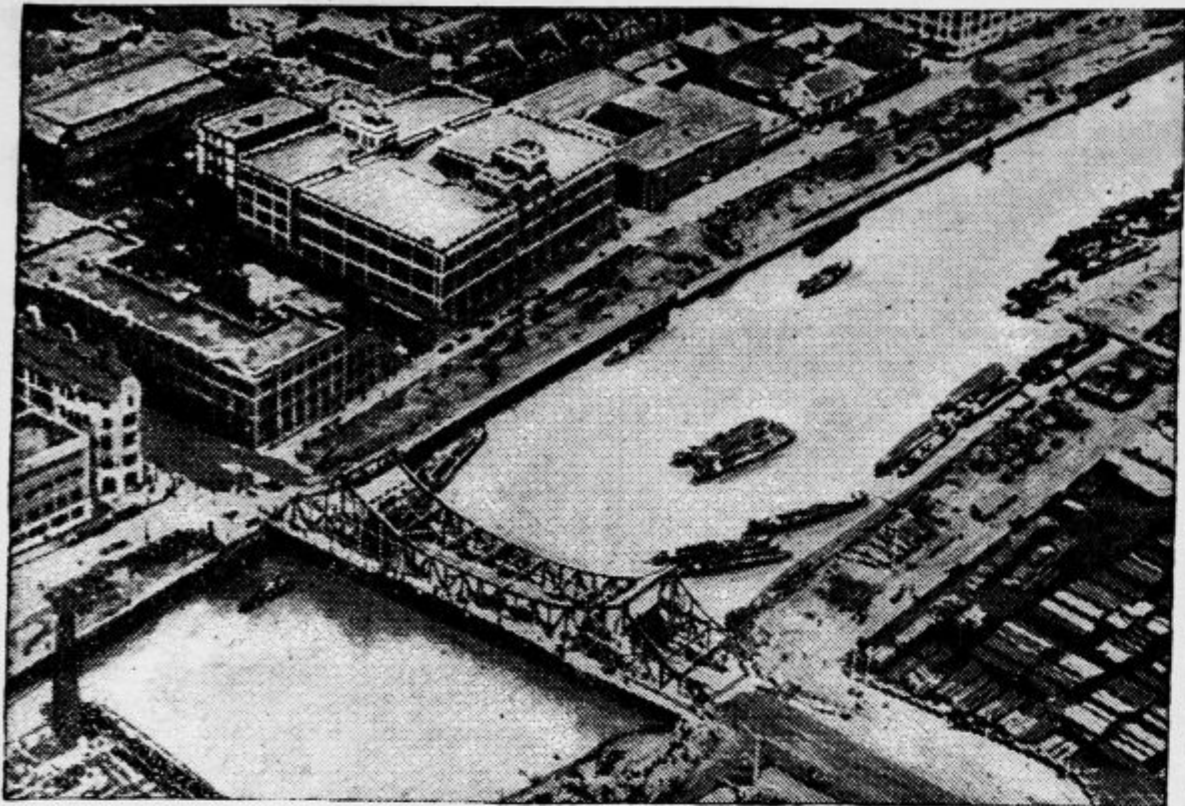
Neprijetno je, da so radiofonske postaje na teh valovih pomešane s postajami za radiotelefografijo pa zaradi tega morsejevi znaki čisto tojuti sprejem. V nekaj letih, upajmo, bo tudi ta reč urejena, tako da bo poslušanje radia na kratko valove resnično užitek.

Velika prednost sprejema na kratkih valovih je razmeroma majhno število močenj, bodisi atmosferskih, bodisi takih, ki jih povzročajo električni stroji. Na drugi strani pa se na kratkih valovih neprijetno občuti neprestano naraščanje in upadanje jakosti glasov — tako imenovani fading. Današnji moderni sprejemniki fading sicer v veliki meri izločujejo, ali sem pa tja utegne biti še tako močan, da sprejem za kak trenutek popolnoma izgine.

Ako se nahajamo v primerni razdalji od oddajne postaje, ki mora biti navadno vsaj nekaj stotin kilometrov, potlej je sprejem kratkovalovnih postaj včasih celo močnejši od sprejema lokalne postaje. Tolikšna jakost je posledica tako zvanih usmerjenih oddaj. Kratkovalovne oddajne postaje so namreč večinoma opremljene z reflektorskimi antenami, ki vso energijo v oster pramen usmerjajo samo v določeno smer. Oddaje na kratkih valovih so namreč namenjene v prvi vrsti zelo oddaljenim krajem, navadno poslušalcem na drugih celinah, in ljudje, ki poslušamo v bližini teh postaj, le po naključju sedimo v oddajnem žarku ene ali druge postaje. Tako se n. pr. v naših krajih zelo dobro slišijo angleške, francoske, nemške in holandske postaje, kadar oddajajo za Azijo, Avstralijo in Vzhodno Afriko, dočim teh postaj skoraj ne slišimo, kadar oddajajo

za Ameriko. Nadalje pa je sprejem odvisen tudi od valovne dolžine. Med kratkimi valovi razlikujemo izrazite dneвне ter izrazite nočne valove, vmes pa je neko prehodno območje. Postaje, ki oddajajo na valovih okrog 16 in 19 m, se slišijo samo takrat, kadar je na vsej progli med oddajnikom in sprejemnikom dan. Na 25 m se dobro sliši podnevi, čim bolj pa gremo v nočne ure, tem bolj postaje slaba. Valovi okrog 31 m so izraziti prehodni valovi in se na njih oddajne postaje najbolj slišijo, ako se valovi med oddajnikom in sprejemnikom širijo deloma v svetlobi, deloma pa v temi. Tu je zlasti značilen sprejem ameriških postaj. Na raz

Most, ki veže štiri koncesije

Mednarodni most v Tjencinu, ki veže štiri mednarodne koncesije s kitajskim delom mesta

Prekomorska plovba pred 75imi leti

Prva potniška vožnja z ladjo iz Evrope v Ameriko

Ta mesec, dne 16. junija, je minilo 75 let, od kar so otvorili redni parniški potniški in poštni promet med Evropo in Zedinjenimi državami. Dne 16. junija 1864. je odplul namreč francoski parnik »Washington«, last Compagnie Generale Transatlantique, na svoje prvo potovanje iz Le Havrea v New York. Danes, ko plovejo na isti progi veliki, kakor »Normandie« in »Queen Mary«, ter jo opravijo v štirih dneh, si moremo le težko predstavljati, kakšen pomen je imela tista prva vožnja z »Washingtonom«.

Ta parnik je imel sicer 3204 tone in parne stroje z zmogljivostjo 850 k. s., ki so poganjali njegova kolesa na lopate, a za vsak primer je imel tudi jadra. Vozil je s precejšnjo brzino 15 vozlov, torej pri.

bližjo pol tako hitro kakor današnji veleparniki.

Ko je »Washington« navzlic viharjem in nevihtam po 13 in pol dneva priplul v New York, je bilo navdušenje silno veliko. Čeprav je v Zedinjenih državah divjala državljanska vojna, so ladji iz Evrope priredili silovit sprejem. V 75 letih, ki so minila od tedaj, je morska plovba napredovala skoraj bolj nego železnica v istem času.

»Washington« je lahko prevažal 152 potnikov, »Normandie« ima prostora za 1821 potnikov. L. 1864. je imela družba Transatlantique 22 ladij s skupaj 25.000 tonami. Letos razpolaga z brodom 76 ladij in 565.000 ton. Lansko leto je s temi ladjami prevozila 434.463 potnikov ter 1.763.000 ton.

Poveljnik „Phenix“

Korvetni kapitan Bouchacourt, poveljnik francoske podmornice »Phenix«, ki se je potopila pri Camrachu v Kitajskem morju

Metuzalemi

100letni strojevodja John Horan se lahko ponaša s 83 leti službe pri železniški družbi Milwaukee Railroad. Ponosen je na to, da je opravljal to službo že tedaj, ko sedanjega ravnatelja družbe sploh še ni bilo na svetu.

111letni grški kmet Panellio Velmos prepušča vsak dan 25 km, da proda v mestu jajca in kokoši. Mož je še danes strasten plesalec, ki mu ne uide nobena vaška veselica.

105letna Magdalena Niedzialkova iz nekega kraja pri Lvovu je stopila v petič pred poročni altar.

100letni Turek Ferid Bej je prišel na sodišče v Carigradu in je zahteval, naj ga ločijo od desete žene... da bi se poročil z 19letnim dekletom.

106letni Jim Claders iz Michigana je prava uganka znanstvenikom in zdravnikom, ki si ne morejo razlagati, kako je mogoče, da možakar sploh še živi, ker je od svojega 30. leta dalje skoraj vsak dan pijan — toda pošteno.

čevljar — glavni zdravnik

Tujsko legijo je zapustil s polkovno blagajno

L. 1931. je pribežal iz Italije v Švico neki možakar, ki je trdil, da je politični begunc in da se imenuje dr. Paul Trainer. Nekega dne se je javil v bolnišnici v Medrisu in je prosil, naj ga tam nastavi kot zdravnika. Vljudo so ga zavrnili, kajti ni bilo prostora še za enega zdravnika, na kar se je Trainer ali Crespi, kakor se je tudi imenoval, oglasil osebno pri raznih odličnih osebah v Luganu in dosegl, da so mu kot dr. Primu Fratelliju dobili namestitve v bolnišnici v Bellinzoni.

Fratellijevi papirji so bili malo pomanjkljivi. Imel je sicer zelo spretno ponarejeno spričevalo neke klinike v Parmu in predložil je tudi diplomu rimskega vseučilišča, manjkalo pa mu je rojstni list. Toda to ga ni motilo. Po njegovih navedbah se je rodil v Relizaneju, torej je »po naročilu mesto Relizaneja« naročil pri neki tiskarni v Zenevi tisoč rojstnih listov. Enega je porabil zase, ostalih 999 je sežgal. Njegovi karieri ni bilo potem nič več na poti. Njegovo delovanje je bilo tako izredno, da mu niso dali samo švicarskega državljanstva, temveč da je postal tudi zdravnik-vodja bellinzonske bolnišnice in obenem tajnik zdravniške zveze za kanton Tesin.

Toda nekega dne je prišel v Bellinzono slučajno neki francoski polkovnik, ki so ga uvedli tudi v družbo in mu predstavili med drugimi vodjo mestne bolnišnice. V svoje presenečenje je polkovnik v dr. Fratelliju ali Crespiju ali Trainerju spoznal starega znanca. Brez vsakega hrupa je povedal nekaterim prijateljem, da je »dr. Fratelli« bivši čevljar iz Milana, ki so ga bili zavoljo ponarede listin in tatvine obsodili na dve leti ječe. Ko je odsedel to kazen, je pod imenom Crespi vstopil v francosko tujsko legijo. Postal je tam podčastnik in polkovnik je bil njegov poveljnik.

V pasu lednih gora

Prekomornik »Empress of Britain«, ki vozi angleškega kralja Jurija VI. in kraljico Elizabeto iz Amerike v domovino, je priplul že po dvajsetih urah vožnje na Atlantiku v pas lednih gora in je moral zaradi tega nekoliko skrajšati tempo vožnje. Računajo, da bo ladja kljub tej nevšečnosti dne 22. junija srečno pristala v Southamptonu, kjer bo kraljeva dvojica prisrčno sprejeta.

Cepljenje mater z malarijo

Trideset pogumnih žensk se je prijavilo za eksperiment, ki pomeni za znanost mnogo. Gre za trideset bodočih mater, ki so se dale v malarijskem seminarju v ameriškem mestu Memphis cepiti s pa. raziti te hude mrzlice, da bi se rešilo vprašanje, da-li se malarija z matere prenaša na otroka.

Vcepili so jim tako zvano kvartansko malarijo, tisto, ki se pojavlja s svojimi napadi vsak četrti dan. Da so izbrali baš to obliko malarije, sta dva vzroka: prvič se ne končuje nikoli s smrtjo, drugič pa v memphiški okolici ta oblika skoraj ne nastopa, tako da bo izključen vsak dvom, da poteka bolezen od matere, če se bo pojavila pri kakšnem otroku. Do danes so rodile že tri izmed cepljenih žensk. Njih otroci so zdravi in niso pokazali še nobenega znaka malarije.

Samomor zaradi družabnega bojkota

V nekem drugovrstnem hotelu v New Yorku se je ustrelila 40letna milijonarka Laura Des-Gould. Samomorilka, sorodnica bivšega clevelandskega guvernerja, se je bila pred letom dni poročila s svojim zamorskim šoferjem, ki se je udeleževal tudi ke komunist šlagerjev. Od tedaj jo je družba bojkotirala.

Že njeno poročno potovanje je bilo nekakšen tek »skoz šibe«. V velikih hotelih, kjer je prej najemala knežje apartmane, ji niso hoteli oddati niti skromne sobice. Zakonca sta se morala zelo truditi, da sta našla streho. Pred nekoliko dnevi sta se vrnila v New York, kjer je morala Des-Gouldova spoznati, da je »družba« močnejša od nje. To jo je poglavo v smrt. Njenega pogreba se je udeležil samo njen mož in nekateri njegovi prijatelji.

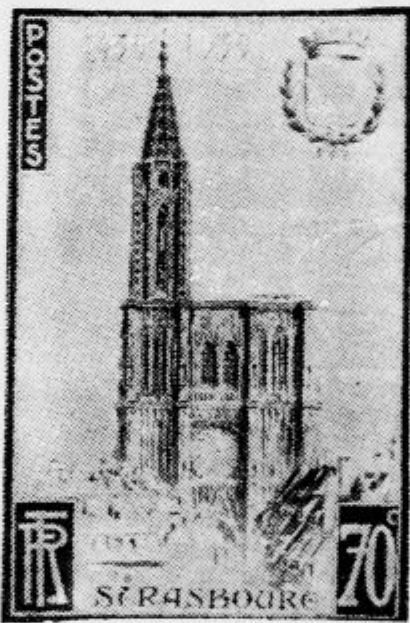
Skoro vsi so sposobni

Iz Londona poročajo, da so uspehi zdravniških preiskav za vojaško službo namenjenih moških izredno ugodni. 93,3 odstotkov vseh nabornikov je zdravih in sposobnih za izvrševanje službe na bojišču. Popolnoma nesposobnih je pri dosežanih rekrutacijah samo 2,3 odstotka.

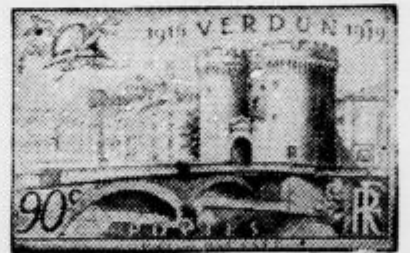
Tri nove francoske znamke

Francoska poštna uprava je izdala tri nove znamke. Prva za 90 centimov pride v promet o priliki 150 letnice francoske revolucije. Ta znamka je sivoplave barve

Druga za 70 centimov je rdečkasta in predstavlja sliko strassbourške katedrale

Tretja znamka v črno-sivem tisku za 90 cent. izide o priliki 23. obletnice zmagovite bitke pri Verdunu

Obramba — najnujnejše vprašanje

Na Trgu invalidov v Parizu so izkopali zaklonišče za strojnoco proti napadom iz zraka

Nurmijev naslednik

29letni Fince Taisto Mäki

Tekoč Taisto Mäki

Taisto Mäki, finski tekač na dolge proge, je dosegel nov svetovni rekord na progi 5000 m. Potem ko mu je pred kratkim uspelo brez truda, da je dosegel na to daljavo čas 14:26,8 minut, si je dejal, da bo v ugodnejših vremenskih razmerah dosegel vsaj za deset sekund boljši čas, kar bi zadostovalo, da bi prekosil Lehtinenov rekord iz leta 1932, ki je znašal 14:18,3 minute. Ob navzočnosti številnih članov mednarodnega olimpijskega odbora je potem v Helsinkih napravil ta poskus in svojega

časa ni izboljšal samo za 10, temveč celo za 18 sekund, tako da se je s časom 14:08,8 približal zelo znatno pravični meji 14 minut.

Taisto Mäki ni novo ime v finskem in svetovnem sportu. Že lani na jesen mu je uspelo izboljšati svetovni rekord na 10 tisoč metrov na 30:02 min. A že 1. 1934. si je pridobil naslov finskega prvaka na progi 5000 m, pozneje pa se druge naslove Berlinske olimpijade pa se ni udeležil. Danes je star 29 let in ga imenujejo najsilnejšega naslednika slavnega tekača Nurmija.

Proga 5000 m obstoji v lahki atletiki od 90. let prejšnjega stoletja, če ne upoštevamo rekorda Angleža Cannona, ki je pretekel 1. 1888. progo 3 in četrtino milje, to je 5267 m, s časom 15:47 min. Na čistih 5000-metrski je postavil 1. 1894. prvi rekord Francoz Meslin s časom 18:07 min., torej je znatno zaostajal za Cannonom. L. 1900. je na pariški olimpiadi Anglež Bennett dosegel čas 15:20 minut.

Odlučni napredek je prišel potem leta 1912. v Stockholmu, ko je početnik svetovne slave finskih tekačev na dolge proge Kolehmainen z enim samim metrom prednosti zmagal nad svojim velikim konkurentom, Francozom Bouinom, s časom 14:36,6 min. Po desetih letih je šele Nurmija ta rekord znižal na 14:35,3 oziroma dve leti pozneje na 14:28,2. Nurmijev naslednik je postal potem 1. 1932. njegov rojak Lehtinen s časom 14:17. In sedaj je spet Fince, ki je postavil nov rekord.

Zgodovina lahke atletike pozna doslej 29 tekačev na progi 5000 m, ki so to progo pretekli pod časom 14:40 min., med temi 29 tekači pa ni nič manj nego 17 Fincev, ostali so iz Švedske, Poljske, Francije, Amerike, Japonske, Madžarske, Danske in Norveške. Trenutno Mäki pa ne bo mogel prekositi nihče na svetu razen Mäkija samega in ta bo dosegel morda celo čas 14 min., v kar veruje celo Nurmij.

Hidroplan končal v plamenih

Nesreča »Connemare«, ki je bil namenjen za reden prekomorski promet

V ponedeljek zvečer je utonil v morju velehidroplan »Connemara«, last družbe Imperial Airways. Letalo je stalo 50 tisoč funtov ter je bilo na poskusnem poletu, kjer ga je uničil ogenj.

Izguba »Connemare« je doslej največja tragedija med vsemi, ki so zadele angleško letalstvo. Pomniki tragične vrste

so: Cavalier, Challenger, Calpurmin, Cugeus, Courtier in Capricornus.

Nesreča »Connemare« se je primerila v trenutku, ko so letalo v Hytheu napolnili z gorivom. Nenadoma je nastala v strojem oddelku eksplozija in v nekaj sekundah so letalo obljeli plameni.

Osebe, ki je hotelo rešiti stroje, ni nič opravilo. Moralo se je umakniti zaradi silne vročine in prepustiti letalo pošastnemu ognju.

Pet mož posadke, ki so bili že v kabinah pripravljeni za polet, je v zadnjem trenutku odskočilo v morje in se rešilo s plavanjem. Sedmega člana posadke pogrešajo in sodijo, da je zgorel ali pa utonil. Več ur po požarni katastrofi so ogromni žarometi razsvetljevali prizorišče nesreče, da bi odkrili pogrešanega moža. Nesreča »Connemare« pomeni za britsko letalstvo in še posebej za prekomorski promet hud udarec. Promet, ki je bil zdaj že natančno določen, bodo morali preurediti, dokler ne bo imela družba na razpolago novega hidroplana.

Konflikt na Daljnem vzhodu

Japonski vojni minister general Itagaki

A NEKDOTA

Pri neki nogometni tekmi v Prostejovu na Češkem se je zgodilo sledeče:

Nek igralec z imenom Beneš je bil v igri drugega polčasa dirigan na konec krila. Množica, ki je sledila poteku igre, je začela zaradi tega kmalu vpiti:

»Beneš, nazaj! Hočemo Beneša!«

Nekateri, ki umejo izrabiti vsak trenutek v pravi namen, so se tedaj oglasili z vprašanjem:

»Kateroga Beneša hočete imeti?«

Nato se je iz množice oglasila ena sama mogočna beseda:

»Oba!«

VS AK DAN ENA

»Za božjo voljo, g. profesor, kaj pa se je zgodilo?«

»Veste gospa, hotel sem pribiti žebelj v zid, pa sem namesto po žebelju tolkel po prstu...«

(Tidens Tegn)

Norveški prestolonaslednik ameriški častni doktor

Vseučilišče ameriške zvezne države Wisconsin v Madisonu je podelilo norveškemu prestolonasledniku, ki je nedavno obiskal Ameriko, častni doktorat.

Postani in ostani član Vodničkove družbe!

Vodničkova družba

Vodničkova družba

Kulturni pregled

Iz hrvatske književnosti

Stanislav Simić, Čitanka za vse društvene razrede.

Zagreb, 1939, založba „Orbis“

Pisec polemičnega traktata »Kreča kao kritika« in esejske zbirke »Dalekozor duha«, ki je pred dvema letoma vzbudila pozornost zaradi svoje jedre in samosvoje analize družbene stvarnosti ter kulturnih in psevdokulturnih pojavov, je z navedeno »Čitanko« objavil novo pričevanje o svojem napadalnem in mefistofelskem duhu. Simićeva poezija je v zvezi posameznim akordom pristnega liričnega občutja daleč od tega, da bi ustrezala kakršni koli čustveno mehko in prijetni razpoložnosti. Simić je s temi svojimi pesmimi prav tako oddaljen lepotnemu svetu poetičnih impresionistov, kakor je naša doba daleč od nekdanje idile in mirnega uživanja. Z ostrim heinejevskim posmehom, ki prehaja od ironije v neizprosni sarkazem, trga Simić s podobno današnje sveta zadnje poteze njene samovšečnosti in ne izbira ne primer in ne besed, ko hoče čim bolj apostrofirati socialno in moralno mizerijo naših dni. Simićeva poezija je pesniški cvet zagrebških marsdar in neprostovoljne bohemije brezposelnih intelektualcev. Sam o sebi pravi pesnik:

Prometnem se čisto u smijača.
Smijeh ko vjetar suši suznost plača.
Poderana mi je stalno čizma.
Al čitav je vrč mog pesimizma.

Več kot petdeset pesmi, ki so zbrane v originalno opremljeni knjigi z risbo Iva Režka na obojni strani, se posmehuje, obtožuje in pripoveduje v nervoznem tonu, zajedljivo in polemično: zares poezija naših dni, grenka in protidiletična kakor doba, ki je spregovorila skozi pesnikov temperament in zagrenilo dušo.

Lirika hrvatskih sveučiliščarica. Uredil Marko Čović, Zagreb 1937. Izdal Sveučilišni pododbor Matice Hrvatske u Zagrebu. Generacijska sorodnost, ki je nekoč združila pesnike okrog zbornika »Hrvatska mlada lirika« in okrog nekaterih pojavnih zbirk, je tu razširjena še v stanovsko skupnost. Vsekar je to dvojje meril, ki že sami zagotavljata knjigi originalnost. Medtem ko je ta originalnost na pr. v zbirkah, ki združujejo spise kmetov ali delavcev, zasnovana prvenstveno na stanovskem znaku, je skupnost sveučiliščnikov samo prehodni znak, ki ne nudi nič drugega nego trenuten okvir. Vrednejše so idejne in umetniške vezi, ki predstavljajo duha generacije in izražajo izpoved mladega, v intelektualnih protislovjih, iskanj in v blodnjah rastočega rodu. Programatski uvod Marka Čovića je značilna overture k tej raztrgani simfoniji mladih pesniških duš. »Naše vrijeme u svom vrtlogu događaja, bujici nasilja i metežu nesredjenih duhova, navješćuje sudar i katastrofu, lomljavu i sumrak jedne epohe, koje mora proći, nestati i isčeznuti, jer nije poznavala dovoljno ljubavi i ljudi, jer njeni savremenici nisu bili u dovoljnoj mjeri ljudi duha i srca, nego više, mnogo više dvojni, koji su vjerovali materiji i koji su se klanjali zlatnom tetetu. Naši dani su barbarski dani u novom, moderniziranom izdanju...« Primerjajte ta uvod z uvodi v predvojni ali povojne antologije: kakšen razloček! Kaj pa je priložilo svoj delež k temu pohodu barbarstva? V principu tudi to, kar se zdi avtorju uvoda toliko vrhuna, da jo šteje celo med merila, po katerih je zbirka sestavljena: namreč nacionalno-ideološko-politična koncepcija. Lahko bi tudi rekli: sektarski duh, ki stremi po ekskluzivnosti in postavlja idole. Duh nekritične vere in »svete« sebičnosti. Duh... ki ima sto glav in prenese sto definicij. Pisec se zavzema za »iskreno, pravo in sodobno hrvatsko poezijo«, za »nacionalno poezijo«. Vse to je lepo, a prava poezija ni nikdar nastajala po programu. Če ta zbirka — po uredniškem očitem priznanju — prinaša v zvezi »nacionalno-ideološko-političnemu« merilu le malo dobrih pesmi, te vrste, je to samo potrdilo mnenja, da je sektarski duh presuh za tihe in skrivnostne vrelce pesniškega navdahnjenja. Po te načelni rezervi, ki kajpak ne izključuje iz

poezije pristnih in toplih tonov domovinskega občutja in nacionalnega duha, pa lahko samo pozdravimo to zbirko kot enega najzanimivejših pojavov v razgibanem svetu hrvatske poezije. Pisec je že imel priliko zapisati, da je hrvatska poezija postala v zadnjem desetletju najpomembnejša in najzanimivejša v Jugoslaviji. Tudi cvetbov pesniških proizvedov tako ohlapne skupine, kakor so vseučilišniki, izpričuje današnje raven pesniške kulture med Hrvatmi. Izmed 23. avtorjev, ki so zastopani v knjigi skoraj vsak z več pesmi, ne bo po vsej verjetnosti večina prestala izpita zrelih let in vztrajala v antični službi Euterpe, vzlic temu ni v nji avtorja, ki bi ne imel večje kulture pesniškega izraza — priče globlje ga odnosa do poetičnega izražanja. Tako zbirka nudi duhovni prerez generacije. Vzlic naravnih pravic, ki jo imajo mladi liriki do izrazitno osebne, izpovedne in razpoloženske poezije, je v tej liriki hrvatskih sveučiliščnikov mnogo nadobnih, stvarnosti socialnega in narodnega življenja naperjenih tonov. Vsekar mnogo več, kakor bi lahko pokazala podobna zbirka poezije pred 1. 1914. V pesniško-idejni vsebini in formalnih kvalitetah teh več del uspešnih poizkusov je znatno več resnosti in poglobljenosti, kakor v programatskem igračkanju in besedni potratnosti pojavnih ekspresionistov. Je to izpoved generacije, ki se zaveda, da živi na vulkanu in ki bolj ali manj čuti v sebi tesnobo zavest odgovornosti, odtetnato na drugi strani z vrelim oboževanjem dejanja. Opaziti je tudi, da je po prvih zmagah Domjanica, Galovića in Nazora postala dialektična poezija stalna spremljevalka hrvatskih poetičnih vzponov. Pesniki (štiri pesnice) pripadajo rojstnim letom 1914—1920 in so večinoma že prestali literarni krst raznih revij in zbornikov. Naj nam oprostite, da jih v okviru časniškega poročila ne navajamo z imeni: ne priporočamo praznega zvoka imen, marveč toplo skupnost njihovega dela, kakor ga predstavlja prikazana knjiga. Citateli najde ob koncu knjige o vsakem kratke biografske podatke.

Ivo Kozarčanin, Tihl putovi. Zagreb 1939. Izdaje »Matica Hrvatske«.

Ivo Kozarčanin je ime, ki ga v hrvatski literaturi sodobnosti srečujemo čedalje pogostjeje. Uveljavlja se v liriki (Sviram u sviralu), »Tuga ljeta«, »Mrtve oči« in v prozi (»Mati čeka«, »novele« — »Tudja žena«, »Sam čovjek« — romana). V revijah in listih se uveljavlja tudi kot kritik. V knjigi »Tihl putovi«, ki je izšla kot nov zvezek okusno opremljene »Savremene knjižnice« Matice Hrvatske, je zbranih devet novel, ki nekatere že poznamo iz revij. V zbirki so dale avtorjevi slovestni podobi se izrazitejšje poteze. Kozarčaninova proza ima neko osnovno značilnost: prežeta je z nevsipljivim lirizmom. ki večkrat pronica med izrazito epične sloje proznih skladb, kjer pisatelj ne štedi s krepkim in ponekod kar brutalno realističnim orisom življenjske stvarnosti, zlasti se človeškega dejanja in nehanja. V tem pogledu je najznačilnejša daljša novela »Tri gavrana i jedan čovjek«, v katero je pisatelj zgrnil mnogo svojega doživljanja hrvatske provincialne sredine z njenimi krčmami, seksualnimi aferami in političnimi nasprotji. V drugih, kakor na pr. v »Jutru spoznaj« ali v »Vode rastu«, je Kozarčanin prodoren psiholog ženske duše in poetični opisovalec bridkega doživljanja stvarnosti. Kozarčaninove novele kažejo lahko impresionistično dojetje ozadja pokrajine in prirodnega razpoloženja. Njegov epični svet ima neki svojstven nadih, za katerim slutimo razočaranja in bridkosti sanjarja, ki hodi po črepinjah svojih razbitih idealov. Melanholična vedrina Kozarčaninove proze spominja na pozno jesenske sončne dneve: stvari se vidijo jasne in kruto resnične, vendar na lahko zastre z nečim otožnim. Kozarčanin je danes sredi polnega razvoja v močnega epika, kakor jih sodobna hrvatska književnost nima v izobilju. —

Ivan Gol-Voj in njegov nauk o človeku

Novo založniško podjetje Slovenski sel v Ljubljani nam je nedavno podarilo nov nauk o človeku s knjigo Ivana Gol-Voja (pseudonim) »Človek od kod in kam... Duhovno presnavljanje sveta«.

Gol-Voj je prvenstveno socialnereformatorično usmerjen. Kakor večina ljudi, tako tudi on s sedanjim stanjem družbe ni zadovoljen in to je razumljivo. Naši dobi čita kot glavne grehe povnanost, materializem, egoizem in racionalizem ter zahteva ponotranjenost, zdrav, junaški idealizem, medsebojno ljubezen in čustveno spoznavanje. Po njegovem pričevanju daje razum samo znanje, čustvo pa modrost. (Uvod.)

Temelj Gol-Vojevega filozofiranja je stara vera v metempsihozo selitv duš. Po tem nauku, ki so ga poznali že stari Indijci in Egipčani ter nekatere grške verske sekte in filozofske šole, se duša po smrti enega telesa prej ali slej preseli v drugo. (Str. 13.—17.). S tem naukom kombinira prav tako stari Zarastrov dualistični nauk o principu svetlobe in ljubezni ter principu teme in egoizma.

Na tem temelju gradi naš filozof svoj nauk, da so samo trije družbeni redi: fevdalni, meščansko-demokratski in duhovno ljubezenski (str. 46.). Oblika fevdalnega reda se da po njegovem pričevanju ponazoriti s stožcem, meščanskega s prisekanim stožcem, duhovno-ljubezenskega pa z valovito, oziroma ravno ploskvijo. (Str. 51.) Tvorina in globalna sila prvih dveh sistemov mu je stremiljena po časti in vsem onem, kar to čast prinaša, torej v prvi vrsti po bogastvu, tretjega pa nosi ljubezen. Pozitivni mu je samo tretji. Najslabše mnenje ima o fevdalnem redu, ta mu je čisto poganski, imenuje ga duhovno absolutno častnega« (str. 50), meščanski mu je na relativno časten. Teorijo, da je zasebna lastnina utemeljena v človeški naravi, pisatelj odklanja (str. 73) in se pri tem sklicuje tudi na ona mesta iz evangelija in spisov cerkvenih očetov, ki govorijo za skupno lastnino (str. 126.—132.). Zgodovino si predstavlja tako, da si

videz učenosti, ker na pr. o Heraklitu omenja samo njegov znani izrek »panta rhei«, o Heglu pa, da je vse, kar biva pametno, in obratno, toda s pristankom: razen človeškega egoizma.

Reči moram, da nas novi nauk o človeku ni mogel prepričati. Dan in noč ter štirje letni časi si sicer res sledijo v znani zaporednosti, toda iz tega se nikakor ne sledi, da bi tudi človeška duša krožila v vedno nova rojstva in smrti ter družbeni redi od ljubezenskega k častnemu in nazaj, kakor sklepa avtor, kajti kar velja za eno, ne velja nujno še za drugo. Tudi ni verjetno, da bi bili samo dve globalni

sili človeškega in zgodovinskega življenja. Vse to si predstavlja Gol-Voj preveč preprosto in tako večno kroženje tudi ne bi imelo nobenega pravega smisla in pomena, saj bi človek vračanje fevdalizma samo zaviral, ne mogel bi ga pa preprečiti. Da bi človek bil že od nekdaj na svetu, za to nimamo nobenega dokaza, in vendar bi moral biti, če je kroženje večno. Kje je duša od smrti enega telesa do vohoda v drugo, pa Gol-Voj ne ve nič povedati, itd., itd. Torej vse polno pomislekov! Edino hvale vredni sta na novi knjigi dobra volja in ljubezen do bližnjega, ki govorita iz nje. R.

SPORT

Wimbledon brez favoritov

Letošnje svetovno teniško prvenstvo je popolnoma odprto in bo odločevala trenutna kondicija

Prihodnji ponedeljek, dne 26. t. m. se začne v Wimbledonu vsakoletni teniški turnir, ki pomeni višek odločitev v teniškem sportu in velja — sicer neoficijelno — že dolgo časa kot nekako svetovno prvenstvo. Turnirja se udeležijo tudi naša celotna ekipa za Davisov pokal, z njo pa tudi nemška in se bodo po vsej verjetnosti srečali v teku turnirja naši in nemški igralci — skorajšnji tekmeči v finalu evropskega pasu tekmovalja za Davisov pokal. Wimbledonski turnir dobiva zaradi tega za nas še prav poseben pomen.

V splošnem bo letošnji Wimbledon izredno zanimiv. V primeri s prejšnjimi leti je letošnje tekmovalje popolnoma odprto in se nobenega izmed udeležencev ne more smatrati za favorita. To velja za moške in ženske. V zadnjih letih je imel American Budge izjemne položaj. Vse sotekmovalec je tako visoko prekašal, da je bila njegova zmaga že vnapre gotova stvar, Zdaj, ko je Budge v profesionalnem taboru, nima mednarodni tenis nobenega vrhunskega igralca, ki bi bil nadpovprečen. Enako je pri ženskah. Lanska zmagovalka Helena Wills-Moody ne bo nastopila in ta-

ko je tudi ženska tekmovalje glede končnega izida popolnoma negotova.

Posebno težavo zbuja prirediteljem letos lista igralcev, ki so vsako leto »postavljene«. Turnirski odbor se še ni mogel o tem vprašanju zediniti, čeprav je lahko upošteval rezultate nedavno končanega pariškega turnirja. Sigurno je, da bodo med stavljeni, to je na čelu posameznih osmin Američani Nell, Riggs in Cooke, dalje Anglež Austin (čeprav ga je baš zdaj na nekem turnirju gladko porazil naš Kukuljević), Purdec, Kitajec Ko Sin Kle in Nemec Menzel. Verjetno je, da bo med stavljenimi tudi drugi Nemec Henkel, čeprav ima dosti nad Poljak Tloczinski, ki je v tekmovalju za Davisov pokal premagal oba vodilna nemška igralca.

Kakor lani, tudi letos ne bodo sodelovali avstralski igralci, ker se z vso resnostjo pripravljajo na veliki cilj — končno zmago v Davisovem pokalu. Zato vlada za letošnji Wimbledon zanimanje kakor že dolgo ne in je vse v pričakovanju, kdo bo neslužbeni svetovni teniški mojster v letu 1939.

V nekaj vrstah

Prestop znanega reprezentativca splitskega Hajduka, Franje Matošića v BSK, je zbudil v Hajdukovih vrstah precejšnjo zmedo. Odbor se na vse načine prizadeva, da bi Matošić prekal pripravo za BSK, vendar ta o tem noče ničesar slišati. Ponudba BSK je bila preveč zapeljiva: 20 tisoč din na roko in še mesečno po 2000 din — Hajduk toliko pač ne more nuditi.

Nedavna tekma v Amsterdamu mo imela v našem nogometnem sportu še neljube posledice. Pa je res čudno, da se upajo v saveznem odboru sestaviti nekakšno ligaško reprezentanco, ki jo sestavljata samo BSK in Jugoslavija in šele potem, ko je bilo to moštvo poraženo, izjaviti, da to ni bila državna reprezentanca. Hrvatskim klubom, združenim v Hrvatski sportni slog, je bila seveda ta poteza voda na njihov mlin, ker vidijo v tem dokaz svoje trditve, da služni savez samo interesom BSK in Jugoslavije. Na nedavni seji savezne uprave je bilo zaradi tega precej burno. Novinarjem so enostavno prepovedali dostop — proti dosedanjemu običaju — in tako tudi beograjski listi, ki so bili o saveznih zadevah zmerom prvi in najbolj poučeni, niso o sklepih te seje poročali ničesar. Kakor smo zvedeli, so se tudi zastopniki slovenskega nogometa postavili takemu poslovanju savezne uprave po robu in so zahtevali temeljito remediuro. Nič ne trdi, da sedanji savezni odborniki, ki so v upravi že dolgo vrsto let, niso dobri in preizkušeni delavci, toda ne gre, da bi Jugoslovenski nogometni savez, ki je vrhovni organ vseh nogometnih klubov v državi, deloval samo v korist dveh beograjskih klubov. Podrobnosti o seji nismo mogli zvedeti niti od ljubljanskih delegatov, vse pa kaže, da so bili storjeni sklepi, ki utegnejo vendarle izgladiti spor v našem nogometnem sportu.

Naš igralec Kukuljević je v tretjem kolu teniškega turnirja londonskega Queens kluba premagal znanega angleškega igralca Austina v dveh setih s 6:4, 6:4.

V atletiki javljajo kljub zgodnji sezoni izvrstne rezultate. Tako je v Benetkah dosegel Lanzi v teku na 400 m nov italijanski rekord 47,2, njegov rojak Romeo pa rekord v skoku ob palci 4,07 m. V Ameriki je Hackney zalučal kroglo 17,04 m daleč in sicer na visokoskopskem prvenstvu. Kmalu nato je v Los Angelesu isti vrzel kroglo celo 17,09 m daleč in se je s tem močno približal svetovnemu rekordu Jacka Torrancea 17,40 m.

V Nürnbergu građe stadion za 405.000 gledalcev in bo to največja sportna naprava na svetu. Na delu je 1700 delavcev in inženjerjev. Stadion bo zgrajen v obliki podkve in se bo dvigal amfiteatralno. Za gradbeni material bodo uporabili visoko vredno močno žgano opeko in granitne kvadre rdečkaste barve. Na obeh koncih podkve bosta dva stolpa, visoka po 130 m. Prostor za gledalce bo imel 5 nadstropij in bo najvišji sedež 77 m nad zemljo. Oporni zidovi bodo stali na 62 nosilnih, visokih po 60 m in 5,80 m širokih. Stadion, ki se bo imenoval »nemški stadion«, bo obdan s 96 m visokim zidovjem.

SK Svoboda, Ljubljana. Drevi obvezen sestanek zaradi gostovanja v Kranju. Tajnik.

SK Slavija. Drevi ob 20.30 članski sestanek v zasebni sobi gostilne »Sokole« zraven magistrata. Po sestanku odborova seja. Tajnik.

Atletska sekcija SK Celja poziva vse atlete, da se gotovo udeležijo treningov, ki bodo pod vodstvom trenerja g. Kleina v soboto popoldne in nedeljo dopoldne na Glaziji. Ker bo 2. julija tekmovalje za državno prvenstvo, je dolžnost vseh, da se temeljito pripravijo. Načelnik.

Teniški turnir v Celju, ki bi bil moral biti v nedeljo v okviru olimpijskega dne, a je bil zaradi deževnega vremena preložen, bo v isti namen prihodnje nedelje s pričetkom ob 8. zjutraj na igrišču SK Celja v mestnem parku. Na turnirju bodo nastopili vsi celjski igralci. Za zmagovalca je določena diploma olimpijskega odbora.

Prvenstvena nogometna tekma med mladina SK Celja in ISSK Maribora se bo pričela v nedeljo 25. t. m. ob 18. na

celjski Glaziji. V borbi za prvenstvo LNP bodo nastopili najboljši mladinski igralci obeh klubov. Zmagovalc bo nato igral proti mladini Ljubljane. Za srečanje vlada v Celju veliko zanimanje.

Teniška sekcija SK Celja vabi vse, ki imajo veselje do tenisa, da se prijavijo in vežbajo na igriščih v mestnem parku. Z ustalitvijo vremena so igrišča sedaj urejena in nudijo možnost igranja. Vsem, ki se zanimajo za tenis, predvsem začetnikom, sporočamo, da je stalno na razpolago učitelj.

Razvoj svetovnega rekorda v teku na 5000 m

Nedavni svetovni rekord, ki ga je postavila nova finska zvezda, Mäki, v teku na 5000 m, je pokazal, da finska hegemonija na dolgih progah še ni prenehala. Tudi drugoplasirani Pekuri je bil boljši kakor svetovni rekord njegovega rojaka Lehtinena.

Zgodovina svetovnega rekorda na 5000 m nam pove, da je ta rekord že 27 let v finskih rokah in sicer od onega pomembnega dne v avgustu 1. 1912 na olimpijskih igrah v Stockholmu, ko je Hannes Kohlemainen po čudoviti in dramatični borbi za desetinko sekunde premagal v spurtu do tedaj nepremagljivega slavnega Francoza Bouina. Kohlemainen je bil obenem prvi, ki je postavil znamko pod 15 minutami. Svetovni rekord se je razvijal takole:

16:34,6	Touquet — Francija	1897
16:29,2	Touquet — Francija	1899
15:51,4	Deloge — Francija	1900
15:42,8	Bouin — Francija	1908
15:11,4	Bouin — Francija	1911
15:06,4	Scott — Amerika	1912
15:05,0	Bouin — Francija	1912
14:36,6	Kohlemainen — Finska	1912
14:35,3	Nurmi — Finska	1922
14:28,2	Nurmi — Finska	1924
14:17,0	Lehtinen — Finska	1932
14:08,8	Mäki — Finska	1939

Mäki upa, da bo v primeru ugodnih okoliščin še letos zboljšal ta rekord na 14:03. Najprej pa se bo spravljal nad lastni svetovni rekord na 10.000 m, ki ga ima s časom 30:02,2 in upa, da bo dosegel čas okoli 29:55.

Tatvina pošne vreče pojasnjena

Stična, 22. junija
Citateljem »Jutra« je gotovo še v spominu, da je bila na Stefanovo med prevozom iz Žužemberka na postajo v Stični ukradena pošna vreča, v kateri je bilo več priporočenih pisem ter 13.500 din gotovine. Zaradi visokega snega je takrat prevažal pošto voznik Stane Gliha, za katerim pa je pribrzel avtobusni prevoznik Vehovec, ki je sredi poti prevzel pošto, da jo odpelje na kolodvor. Pri prekladanju je na nepojasnen način izginila pošna vreča. Orožništvo je vršilo vsestransko preiskavo. Šele čez dva meseca so našli vrečo v grmovju. Bilo je v njej še nekaj pisem, denar pa je izginil. Ki sreči je pošta imela točno zabeležene vse pogrešane tisočake.

Včeraj je stiški zdravnik dr. Fedran prejel po pošti denarno pošiljko. Ko mu je pismonoša Hauptman izročil dva tisočaka, sta se zdravniku zadržala oba bankovca sumljivo. Povprašal je na pošti in takoj nato je bila izvršena preiskava. V nekem skednju so našli še dva tisočaka, ki sta bila takisto med pogrešanimi iz ukradene vreče. Hauptmanu je bila napovedana aretacija. Da se je tatvina pojasnila, je gotovo najbolj vesel avtoprevoznik Vehovec, ki je po tatvini sam poravnal vso škodo.

Nepredvidna vozača

Ljubljana, 22. junija
Pred sodnikom poedincem dr. Fellahjem je danes zagovarjala šoferja iz Tržiča Franc Kern in Alojz Perme. Obtožnica, ki jo je zastopal državni tožilec g. Sever, ju je dolžila, da sta z malomarnostjo zagrešila v enem samem dnevu kar več prometnih nezd, med njimi se je ena kaula s smrtno poškodovanca.

Obtožnica je navajala, da sta lani v oktobru na državni cesti v Retjah tako nepredvidno vozila, da je poškodovani tovorni avtomobil, ki sta ga imela privezanega za svoj voz, zadel Antona Dobreta najprej v roko, nato pa ga je deska poškodovanega avtomobila tako nesrečno zadel v trebuh, da mu je na več krajih pretrgala črevesje in je Dobro za poškodbami umrl. Na sorazmerno kratki razdalji med Retjami in Tržičem, kamor sta vozila, sta potem še tako nepredvidno prehitela kolesarja Lovra Lupša, da je tudi tega udarila deska s priklenjenega voza, nato pa sta poškodovala tudi streho voza, ki ga je vozil dr. Fred Chrobath. Poškodovanci in priče so izpovedali, da sta tako nerodno ravnila s svojimi vozili, da sta pomenila pravo smrtno nevarnost za vsakogar, ki sta ga srečala med potjo.

Seveda sta oba obtožena zanikala vsakršno krivdo za nezgode, ki so se pripetile. Vsi, ki jih je opraskala deska z voza, ki sta ga poškodovanega imela pripetega na svoje vozilo, pa so izpovedali, da so vozili povsem pravilno po predpisani strani in dr. Chrobath se je celo ustavil s svojimi vozom, ko je videl kako nerodno vozita nasproti.

Sodnik je oba obtožena obsodil: Franc Kern na pet mesecev zapora in 600 din denarne kazni, Alojza Permeta pa na štiri mesece zapora in 200 din denarne kazni.

Spet drzen vlom v Celju

Celje, 22. junija
Prebivalstvo Celja in okolice je še vedno zelo razburjeno in vznemirjeno zaradi dvojnega roparskega umora v Medlogu, roparskega napada na Polulah ter vlomov in trgovino g. Cydricha na Mariborski cesti v Gaberju in v viničarsko hiško celjskega trgovca g. Negra v Kočnici. To razburjenje pa je še močno stopnjevalo, ki se je raznesla davi, da je bil spet izvršen drzen vlom in sicer v trgovino g. Olge Suše v novi hiši na Krekovi cesti 34, ki je oddaljena četr ure od goštilne pri levškem mostu v Medlogu, kjer sta bila v noči na torek umorjena in oropana gostilničar Anton Ocvirk in njegova žena Rozalija.

V noči od srede na četrtek okrog polnoči so neznani zločinci izrezali šipo na oknu umivalnice poleg trgovskega lokala. Zlezi so skozi odprtino, izrezali luknjo na vratih, ki vodijo od tod v trgovino ter odnesli iz trgovine okrog 100 din drobiža in manufakturnega in specerijskega blaga, cigaret in tobaka v skupni vrednosti okrog 6.000 din. Ga. Suša in njen soprog, ki stanujeta v prvem nadstropju nad trgovino, sta čula ropot, ki je prihajal iz trgovine. G. Suša je hitro vstal in stopil v prtiličje, viomilci pa so bili med tem že izginili s plenum.

Policija je takoj uvedla obsežno preiskavo. Vodja kriminalnega oddelka g. nadzornik Zavec je posnel odtise čevljev okrog hiše in prstne odtise na zidu v umivalnici. Policija upa, da bo kmalu izsledila zločince. Vse kaže, da se klati po celjskem okolišču zločinski topla, ki je izvršila v zadnjem času večino zločinov v sicer tako mirnem celjskem okolišču.

Zagoneten požig v Hajdošah pri Ptujju

Ptuj, 22. junija
V sredo zvečer malo pred 22. uro je nebo nad Ptujem močno zažarelo. Ptujčani, ki so odhajali iz kina in so to opazili, so prebudili sosedščane, ker je kazalo, da je nastal velik požar v neposredni bližini mesta. Kmalu so doznali, da goji v 5 km oddaljenih Hajdošah. S ptujске Panorame se je videl ogromen požar, ki je razsvetljeval vse Dravsko polje. Videti je bilo kakor bi gorela vsa vas. Na kraj požara so hiteli gasilci in mnogi meščani. Gorelo je gospodarsko poslopje posestnika Antona Zupaniča, od tam pa je ogenj prešel na Kacjanov hlev in kolarnico. Ker je bilo v poslopjih spravljeno mnogo letošnje krme in so poslopja bila lesena in krita s slamo, se je ogenj dvigal visoko proti nebu ter povzročal razburjenje po vsej okolici. Gasilke čete iz Ptuja, Hajdine in Ge. reče vasi so ogenj hitro udušile in preprečile, da se niso vnela še nekatera sosednja poslopja. Oba posestnika imata veliko škodo, zlasti Zupanič, ki je bil le malo zavarovan in je minilo komaj štiri leta, odkar je prestal zadnji požar. Zupanič je zgorela tudi svinja ter vsi poljedelski stroji in gospodarsko orodje. Priporočimo, da je to letos še vedni požar v Hajdini in v okolici. Tudi pri tem požaru je očitno, da ga je podtaknila zločinska roka, ker je pričelo goriti na isti način, kakor pri vseh drugih požarih, namreč v skednju.

R A D I O

Petek, 23. junija

Ljubljana 12: Za naše prijatelje (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Radijski orkester. — 14: Napovedi. — 18: Ženska ura: Žena, čuvajmo narodne šege in običaje (g. Zora Orel). — 18:20: Po domače (plošče). — 18:40: Janez Krstnik v kresnih pesmih in oblačjih (g. B. Orel). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Navodila dijakom za počitnice (g. Pavel Kunaver). — 19:50: Nac. ura: Pomorski zavarovanje v srednjem veku v naših krajih. — 20: Koncert ge. Majde Dugan-Lovsetove in prof. Čedomila Dugana. — 21:10: Kvartet mandolin. — 22: Napovedi. — 22:30: Angleške plošče.

Beograd 17: Veliki orkester. — 20: Srbske pesmi. — 22:15: Stravinskijev koncert. — Zagreb 20: Zvočna igra. — 20:30: Pesmi in klavirske skladbe. — 22:20: Ples. — Praga 19: Mozartova opera »Čarobna pišalca«. — 23: Češka glasba. — Varšava 21: Spevoigra. — 22:30: Plošče. — Sofija 18: Vojaška godba. — 19:15: Klavir. — 19:50: Puccinijska opera »Turandot«. — 22: Ples. — Dunaj: 12: Orkester. — 16: Lahka glasba. — 18:40: Pesmi o kmetu. — 20:15: Vojaška godba. — 21: Rudarski večer. — 22:30: Lahka godba in ples. — 24: Nočni koncert. — Berlin 19: Koračnice. — 20:15: Melodije z juga. — 20:45: Zvočna igra. — 22:40: Lahka in plesna muzika. — München 19:15: Pesmi in koračnice. — 20:15: Orkester in solisti. — 20:30: Lahka glasba. — Pariz 19:30: Plošče. — 20:30: Orkestralni in violinski koncert. — 22:45: Lahka in plesna muzika s plošč.

L. WINDER:

Gospod iz Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

Ta demonstracija je bila novemu načelniku generalnega štaba Conradu upl. Hötendorfu dobrodošel vzrok, da je predložil cesarju spomenico, v kateri je obžaloval »zamočvirjenost in nazadovanje armade«. »Ostane torej dvojje, je trdil v spomenici: ali se takoj in odločno lotiti prenovljenja vojske ter s silo streti vsak odpor, ki bi nastal, ali pa, čim prej, tem bolje, udariti na Italijo. Naj bo odločitev še tako usodna, treba jo je tvegati.«

Cesar se je prestrašil, ko je bral spomenico svojega načelnika generalnega štaba. Zahteva, naj začne odvrnilno vojno, ga je navdajala z grozo. Prepreden je izročil spomenico ministru vnanih zadev.

Franc Ferdinand je vedel, da bo moral Aehrenthal zdaj pokazati barvo. Kajti vsakomur je bilo znano, da je bil Conrad po vplivu Franca Ferdinanda prišel na čelo generalnega štaba in da je spadal k prestolonaslednikovi stranki. Aehrenthal je prej kot poslanik v Petrogradu podpiral Rusom prijazno politiko Franca Ferdinanda, zato je bilo Francu Ferdinandu všeč, da so po odstopu Goluchowskega poklicali Aehrenthala v ministerstvo vnanih zadev. Novi minister vnanih zadev pa prestolonaslednikovih milostnih in v začetku nenavadno pristranih zbliževalnih poizkusov nikakor ni bil poplačal z izjavo, da mu bo vsaka želja visokega pokrovitelja ukaz, ampak se je bil s kar

žalljivo vljudnostjo pokazal hladnega, treznega diplomata. Na Češkem rojeni Aehrenthal v Petrogradu ni bil delal za Rusom prijazno politiko Franca Ferdinanda, temveč za vseslovansko politiko Mladodružbe doktorja Kramáře. Zveza z Nemčijo Aehrenthalu ni bila pri srcu, dasi je imel Franc Ferdinand zvezo treh cesarjev za najmočnejši cilj avstrijske zunanje politike in dasi je bil novemu ministru vnanih zadev razločno povedal, da je sporazum med avstrijskim, nemškim in ruskim cesarjem pogoj ozdravljenja Evrope. Aehrenthal se je doslej ogibal tesnejšega stika s Francem Ferdinandom. Zapeti diplomat, ki je na prestolonaslednikova temperamentna pisma odgovarjal z nekaj skopimi, brezpomembnimi stavki, po katerih je bilo v zvezi vseljivosti razločno videti, da se minister ne misli podvreči njegovemu vplivu, je očividno smatral zvezo z Belvederom za nepotrebno breme. »Aehrenthal je novo razočaranje, je rekel Franc Ferdinand že čez nekaj tednov. Antisemitski politik, ki jih je sprejemal v Belvederu, so trdili, da je Aehrenthal judovskega rodu. Ko je Franc Ferdinand vrhu tega še zvedel, da je Aehrenthal se oženjen z ogrsko plemkinjo, ki je v svaštvo ali vsaj v prijateljstvu v večino madžarskih velikašev, se je izpremenilo nezaupanje razočaranega princa v mržnjo, ki je rasla od dne do dne.

Ministrovo zadržanje glede na Conradovo spomenico je moralo zdaj vse razjasniti.

Broschevi vohuni so že čez nekaj dni sporočili, kaj je Aehrenthal nasvetoval cesarju. Aehrenthal je menil, da je treba dejati Conradovo spomenico »na ledo«.

Cesar je ukazal dejati Conradovo spomenico »na ledo«. Conrad je nestrpno čakal, nestrpno pritiskal za cesarjev odgovor, nestrpno obdeloval prestolonaslednika s prošnjami, naj ga za Boga podpre.

Počasi, počasneje od vsakega nižjega častnika, počasneje od vsakega okrajnega načelnika je jel Conrad spoznavati, da mora biti vsak služabnik avstrijske države najprej hitrostnik; posebno pa načelnik generalnega štaba, ki noče pasti v nemilost ne pri cesarju ne pri prestolonasledniku. Franc Ferdinand, nestrpnež vseh nestrpnežev, je moral nečakanega načelnika generalnega štaba opominjati, naj potrpi. Zlovoljno je moral Franc Ferdinand priznati, da se srebrosila cesar v odločilnih trenutkih nikoli ne stori tistega, kar on, prestolonaslednik, želi.

Ali pa je prestolonaslednik želel vojno? Tudi o tem si Conrad ni bil na jasnem. Po dolgih, zaupnih razgovorih je bojaželjni načelnik generalnega štaba mislil, da Franc Ferdinand hrepeni po vojni enako strastno kakor on sam. Čez teden dni je bil Franc Ferdinand kakor izpremenjen, imel je tisoč pomislekov in preklinceval vse, kar je bil rekel pred tednom dni. Conrad je spoznal, da je Franc Ferdinand močno pod vplivom kneginje Hohenberške. Kadar je bila ta blizu, je Franc Ferdinand navdušen za vojno kar minilo. Očividno se je bala, da ne bi bila država po izgubljeni vojni več zmožna življenja in da bi utegnil ljubljani mož izgubiti krono, še preden bi sedel na prestol.

Conrad, obseden od nestrpne želje, da bi povedel vojsko proti Italiji in jo premagal, je spoznal, da mora pridobiti za svoj bojeviti načrt cesarja in samo cesarja. Cesar je pustil spomenico nekaj mesecev brez odgovora; ves ta čas je ostal neviden in ni sprejel svojega načelnika generalnega štaba v avdienco.

Maja meseca je imel Conrad na Koroškem prve velike proste manevre. Cesar se je peljal v Št. Vid, da bi prisostvoval manevrom. Conrad je mislil, da je velika ura že prišla. V malem kraju Št. Vidu se je morala pač najti prilika, da izsili odločilno

avdienco. Toda ko je Conrad zaprosil za avdienco, se je odpeljal cesar v Celovec. Ko je Conrad v Celovcu zaprosil za avdienco, je dobil odgovor, da je cesar že odpotoval dalje. Conrad je potoval za njim in ni odnehal, preganjal ga je kakor detektiv zločinca, ki se mu zmerom spet izmika iz rok. Nazadnje se je Conradu posrečilo, da je prišel do cesarja.

Cesar, ki mu nestrpnost, nemir in živčnost načelnika generalnega štaba ni bila všeč, ga je vprašal, kaj želi. Conrad ni bil ne diplomat ne dvorjan; brez ovinkov je odgovoril, da predlaga vojno proti Italiji.

Cesar od tega odgovora, ki je bil tako in tako že glavna zahteva spomenice, ni bil presenečen, pač pa mučno dirnen. Šibki, nekazni general, ki ga je bil Franc Ferdinand odkril, je imel, kakor je kazalo, s svojim zavetnikom več skupnih neprijetnih črt: odločnost, s katero je postavljaval nepremišljene zahteve, brezobzirnost, s katero je šel za svojim namenom, ter živčno naglico in neizločno nasilnost napada. Cesar ni hotel vojne. Misli je, da utegne morebiti res kdaj priti do vojne, a nikakor ne pred njegovo smrtjo. Blizil se je osemdesetemu letu svojega življenja; misel, da bi utegnil v teh letih še enkrat izgubiti vojno, je bila kar pregrozna. Preveč gorja je bil že doživel, prehudo ga je bila že zadel nemilost višjih sil, vzvišenih nad vsako cesarsko željo in nad vsak generalštabni načrt. Morda je bil nepremišljeni načelnik generalnega štaba izredno nadarjen; manevri so se bili sijajno obnesli, temu ni bilo moči oporekati. Toda nadarjeni mož je bil brezvesten človek, vojni hujskač, igralec na dobro srečo. Če se hoče strmoglaviti v vojno pustolovščino, tedaj naj se drži svojega enako nepremišljenega pokrovitelja, prestolonaslednika. Tako je hotel cesar odgovoriti načelniku generalnega štaba.

AUTO PEPEL, LAŠKO

popelje na izlet dne 27. t. m. v Sušak in Trsat. Odhod iz Laškega ob pol 6. uri jutraj. Povratek iz Sušaka 28. ob 16. uri. Cena vožnje je din 140.—. Prijave do torka na Pepel, Laško. — Gornja trdnja se priporoča raznim društvom, ki nameravajo prirediti avtobusne izlete v tu- in inozemstvo, da ji stavijo ponudbe. Priporoča se

SREČKO PEPEL

MALI OGLASI

Letovišče

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj. št. znesek 17 din

Vilo na Bledu

z velikim parkom, komfortno opremljeno, oddam v najem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Letovanje 1939«

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par. za davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj. št. znesek 12 din

Prodajalco za

slasličarno samostojno moč, s kavcijo, sprejemno, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kavcija«

Več pletilj

dobro izurjenih sprejme takoj Tajner Franc, Cernolci, 15387-1

Frizerko

dobro moč, sprejemno. — Služba stalna, Salon Alba, Novi trg 2. 15399-1

Pekovskega

pomočnika in razpisalca proti 20% proviziji takoj sprejemno. Pekarna J. Ravnikar, Radomlje pri Kamniku. 15401-1

Praktikantko

zmožno nemščine, sprejemno v pisarno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestna 777«

Trgovski pomočnik

ali pomočnica galanterijske in modne stroje, res siguren in dober prodajalec, vsestransko znanstven, dobi mesto 1. julija. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gorenjski kraj«

Upokojenca

višjega uradnika, z dobrom nastopom, žičeno za zunanje posle. Oferte pod šifro »Stalna zarada« na ogl. odd. Jutra. 15344-1

G. T. Botman:

S Pegazom — okrog sveta

Klišeje

ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA Pr. Petra nasip 23

Stroj

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj. št. znesek 17 din

Železne cevi

za 25 cm premera in mizarski vrtni stroj s cirkularno 300 do 3.000 din. Ponudbe »Koperzade«, Beograd, poštanski pretinac 869

Obrt

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj. št. znesek 17 din

Shramba in

popravlilo krzna čez poletje po ugodnih cenah pri L. ROT, krmnarstvo, Ljubljana, Mestni trg 5. — Telefon 20-05. 183-30

INSERIRAJ

V »JUTRU«

INSERIRAJTE V »JUTRU«

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

V najem

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj. št. znesek 17 din

Pekarno

dobro vpljeno, oddam takoj v najem na delu z radijskim aparatom. N. sloj v vseh poslovalnicah Jutra. 15398-17

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj. št. znesek 17 din

Manjše suho

vzajem v najem v sredini mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Suho 17«

Mlekarno

dobro idočo, prodam radi odpotovanja. Tyrševa c. 71. 15405-19

Stanovanja

2-sobno stanovanje

s pritlikinami, 18 m mima stranka za 1. avgust. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mima 36«

Dvosob. stanovanje

18 m mima stranka za 1. avgust. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dvo 17«

Stanovanje 2 sob

s pritlikinami, 18 m mima stranka za 1. avgust. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »2 sob 39«

Sobno odda

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj. št. znesek 17 din

Opremljeno sobo

oddam gospodu. Aleksandrova 7-II., levo. 15422-23

Solčno sobo

s posebnim vzhodom takoj oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15384-23

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davek 5 din; za dajanje naslova 5 din, najmanj. št. znesek 20 din

Dvigite v oglasnem

oddelu dospete ponudbe!

Kolesa

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj. št. znesek 17 din

Damsko kolo

dobro ohranjeno, prodam za din 380 din. Stari trg 17, mlekarna. 15406-11

Stroji

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj. št. znesek 17 din

Železne cevi

za 25 cm premera in mizarski vrtni stroj s cirkularno 300 do 3.000 din. Ponudbe »Koperzade«, Beograd, poštanski pretinac 869

Obrt

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj. št. znesek 17 din

Shramba in

popravlilo krzna čez poletje po ugodnih cenah pri L. ROT, krmnarstvo, Ljubljana, Mestni trg 5. — Telefon 20-05. 183-30

INSERIRAJ

V »JUTRU«

INSERIRAJTE V »JUTRU«

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

KODAK RETINETTE I in II

če ne verjamete, da velja Kodak Retinette, aparat za posnetke malega formata samo **660.— din**

Solidna in precizna konstrukcija, 36 posnetkov na 1.60 m normalnega kinofila, možnost snimanja v naravnih barvah. Naprava proti dvojnemu osvetlitvam, sprožilec na oklopu, jakе optike, avtomatični transport filma in števec.

Oglasi v »Jutru« imajo vedno največji uspeh!

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo

JOS. REICH
Ljubljana
Potlajski nasip 4-6
Priloga — Svetlostalni

Usoda ljudi!

Znameniti profesor se je odločil izdelati vam horoskop. Njegova priznana sposobnost videti prihodnost v življenju drugih, ne glede na razdaljo, meji na čudovitost. Profesor vam pove po resnici tvoje usode, kdaj lahko dosežeš uspeh ali najdeš srečo tako v pogledu ljubezni, kot v pogledu denarja. Njegov podpis minuli, sedanjih in bodočih dogodkov gotovo vzbudi vaše začudenje in presenečenje. Ne bodite oboje, sedanjosti in prihodnosti, kajti vse se o pravem času obrne na bolje. — Sporočite mi vaš naslov in v pismu nam povejte, kdaj boste prišli, sedanjosti in prihodnosti boste za odgovor, katere lahko kupite na vsaki postli.

Naslov: Boite postale no 11. Paris R. F. Poština za Francijo je 4 din.

Zlato v gosjih želodcih

Na zapadu kitajske province Hunan, ki spada v vojno področje, so kmetje v velikih skrbah zavoljo zlata, ki ga imajo njih gosji v želodcih. Tu imajo namreč že od pradavnih časov poseben način za pridobivanje zlata.

V rekah in potokih je zlato, toda izpiranje tega zlata ne donaja mnogo. Namesto tega ima reja gosi »zlato dnoc«. Kmetje puste gosi naj postanejo kolikor mogoče stare, ker jim ni toliko za njihovo pečenko, kakor za njih želodce in drobovje. V želodcih in drobovju se nabirajo namreč neznačajna, toda težka zlata zrna, ki so jih zobale gosi s hrano iz vode. Ko zakolje staro gos, kmet skrbno shrani nje želodce in črevesje. Ko se je nabralo teh stvari lep kup, jih na žareči ploči spreminijo v pepel. Iz tega pepela se da izprati večnoma znatna množina zlata.

Pariški rožni vrt

Le nekoliko kilometrov od pariških južnih vrat, Orleanskih vrat, ima francoska prestolnica v kraju Hay-les-Roses edinstven vrt s 6000 raznimi vrstami vrtnic. Vrtnice vseh časov in ljudstev so zastopane v njem vsaj z nekoliko primerki, začeni z rožo magov, ki je bila znana že v 12. stoletju pred našim štetjem, in s kaldejsko vrtnico iz iste dobe.

Tam vidiš tudi vse vrtnice Grkov, Rimljanov, modro in rumeno vrtnico Arabcev, zgodovinski roži Yorka in Lancastera, vrtnico angleške kraljice Elizabete, po čaju dišečo indijsko rožo in rože modernih gojiteljev, ki so zagledale luč sveta šele pred sto leti. Ta vrt je ustvaritev velikega gojitelja vrtnic Julesa Graverauxa, ki je posvetil svoje življenje »kraljici cvetlice«. V Hay-les-Roses je ustvaril vzor vseh francoskih

rožnih vrtov. Po njegovi smrti l. 1916 je njegovo delo nadaljevala njegova vdova, pred dvema letoma pa je vrt prevzel seinski departement.

Slanica za preizkušnjo krompirja

V neki poljedelski preizkuševalnici v New Hampshireu so odkrili način, da spoznaš dober krompir od slabega. Ze davno prej je bilo znano, da so dobre vrste krompirja trdne in razmeroma težke. Namestu »razmeroma težke« bi lahko rekli tudi »krompir z visoko specifično težo«.

Potem je stvar preprosta: pripraviti si več različnih raztopin soli in daš vanje krompir, ki ga hočeš preizkusiti. Opazila boš, da so slabe vrste tako lahke, da plavajo celo še v najbolj redki slanici, dobre vrste pa so nasprotno tako težke, da se potopijo tudi v najbolj gosti slanici.

Justična korupcija v Ameriki

Bivši predsednik apelacijskega sodišča v New Yorku Manton je bil od porotnega sodišča v New Yorku spoznan za krivega zaradi prejemanja podkuplin v svoji bivši službeni funkciji. Dokazali so mu, da je vnovil za civilne obravnave več sto tisoč dolarjev.

To odkritje je privedlo do procesa, ki bo imel še velike posledice, kajti določeno je, da bo treba obnoviti okoli tri tisoč obravnav, katere je vodil Manton v svojstvu prvega sodnika. V teh procesih je šlo časih za milijonske zneske. Afera zbujala v Ameriki veliko senzacijo.

Nagec na katedru

Z vzklikom »Pri nas je nag mož na katedru« je planil te dni uslužbenec neke višje pariške šole v neki policijski urad.

Uradniki so sprva mislili, da se mu je zmešalo, šele potem, ko jim je bolj mirno razložil, da je pri svojem obhodu v nekem razredu na katedru zagledal možakarja v Adamovem kostumu in ga hitro zaklenil v sobo, so se odločili, da si stvar ogledajo. Res so našli v razredu bradatega nageca, ki je z visokim glasom in zelo malo talenta prepeval neko vokalno koračnico, krillil z rokami in po vsem videzu dirigiral neviden in neslišen zbor.

Možje s policije so ga zavili v enega svojih plaščev in ga navzlic njegovemu odporu zveliki na stražnico. Tam se je pokazalo, da je mož po poti mirno zaspal. Ko se je zbudil, je bil zelo presenečen, da je v zamreženih celicah. Izjavil je, da prav nič ne ve, kako je prišel v šolsko sobo in kje je pustil svojo obleko. Plašč je policiji račun v znesku 8 frankov.

Ponesrečen polet na Mars

23letni letalski učenec Chester Eshelmann, ki še ni bil položil pilotskega izpita in sploh še ni znal prav ravnavati z letalom, si je najel v Londonu za poldrugi teden majhno letalo in se je dvignil z njim za polet na — Mars. Za srečo ga je neki ribiški parnik lahko potegnil iz Atlantika, kamor je moral pristati zavoljo nedostajanja bencina. Kapitanu je izjavil, da je hotel na sosedni planet...

Maščevanje ribičev

Ribiči na sardine v La Rochellu so iz jeze zavoljo tega, ker jim je nek izdelovalec ribjih konzerv ponudil za plan 25.000 sardin smešno nizko ceno, ki bi ne krila niti stroškov lova, pometa vse ribe spet v morje. To je v kratkem času že drugi primer te vrste. Pred kakšnimi štirimi tedni so ribiči v istem mestu in iz istih razlogov pometa li v morje 100.000 rib.

Bombnik udaril v observatorij

Neki ameriški bombnik, ki je izgubil orientacijo v megli, je zavozil z največjo brzino v upravno poslopje 1300 m visoke ležečega observatorija na Mountu Hamilton. Letalo je pri udarcu razbilo celo steno poslopja in je opustošilo več uradnih prostorov. Trilanska posadka se je pri udarcu pobila do smrti.

INSERIRAJTE V »JUTRU«